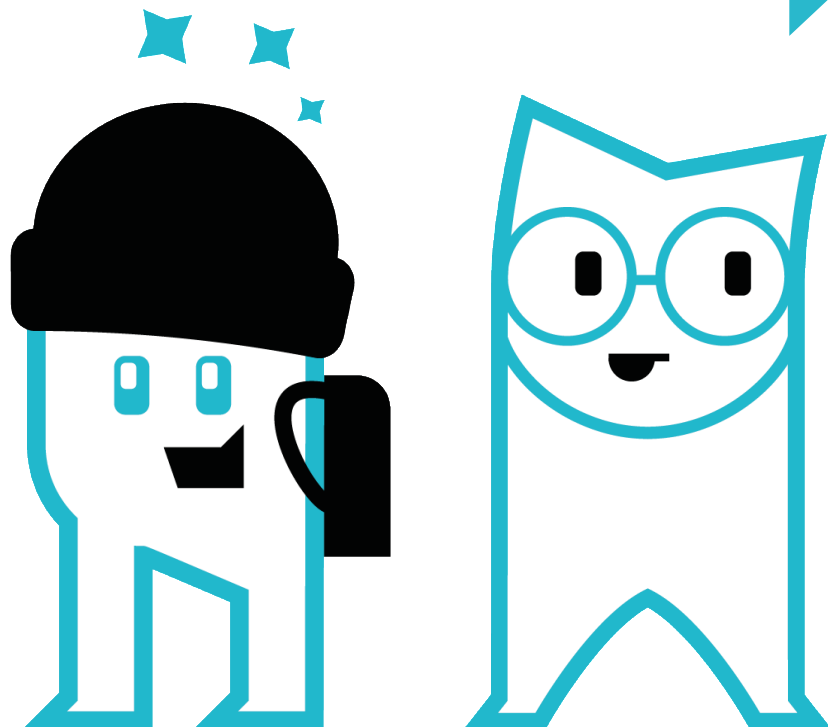

Korkeakoulu STARTTI

KOHTI KORKEAKOULUA

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusalat esittelyssä

SAATESANAT

Kohti korkeakoulua – yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusalat esittelyssä – julkaisu on tarkoitettu oppaaksi korkeakouluopintoja suunnitteleville nuorille ja nuorten ohjaustyötä tekeville henkilöille. Oppaassa on esitelty yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opintotarjonta. Jokaisesta alasta on kerrottu koulutukseen liittyvät ydinasiat, tietoa työllistymismahdollisuuksista ja alaan liittyviä mahdollisia erityishuomioita. Toivomme, että laajan korkeakoulutustarjontaan tutustuminen saa aikaan uusiakin oivalluksia omia ura- ja koulutusvalintojaan pohtiville.

Julkaisun tiedot ovat koostaneet Itä-Suomen yliopiston ohjauksen koulutuksen opiskelijat Mona Kilpilampi ja Laura Reijonen, jotka ovat tehneet koonnin Korkeakoulustartti-hankkeelle osana ohjauksen alan opintojaan. Julkaisun toimittajana on myös Korkeakoulustartti-hankkeessa harjoitteluaan suorittava Itä-Suomen yliopiston kulttuurintutkimuksen opiskelija Joni Lahtinen.

Tämän lisäksi julkaistaan oppaan teksteihin perustuvat Korkeakoulualat - urasuunnittelukortit, joita voi hyödyntää urasuunnittelussa yhdessä tämän oppaan kanssa. Oppaan julkaisee Korkeakoulustartti – Korkeakouluopintoihin suuntaava valmennus -hanke, jonka toteuttajina 1.1.2018.-31.7.2020 ovat Karelia-ammattikorkeakoulu ja Itä-Suomen yliopisto. Hankkeen rahoittajina ovat Etelä-Savon ELY-keskus ja Euroopan Unionin Euroopan Sosiaalirahasto.

Mielenkiintoisia urasuunnitteluhetkiä oppaan parissa!

Toimittajat: Mona Kilpilampi, Laura Reijonen & Joni Lahtinen

2019

Sisällysluettelo

AMMATTIKORKEAKOULU.....	7
Tulkki.....	7
Yhteisöpedagogi.....	7
Artenomi.....	8
Konservaattori.....	9
Kulttuurituottaja.....	9
Kuvataiteilija.....	10
Medianomi.....	11
Muotoilija.....	11
Musiikkipedagogi.....	12
Muusikko.....	12
Tanssinopettaja.....	13
Teatteri-ilmaisun ohjaaja.....	13
Vestonomi.....	14
Agrologi.....	14
Hortonomi.....	15
Metsätalousinsinööri.....	15
Ympäristösuunnittelija.....	16
Restonomi.....	17
Poliisi.....	17
Estenomi.....	18
Liikunnanohjaaja.....	18
Apuvälineteknikko.....	19
Bioanalyytikko.....	19
Ensihoitaja.....	20
Fysioterapeutti.....	21
Geronomi.....	21
Hammasteknikko.....	22
Jalkaterapeutti.....	22

Kuntoutuksen ohjaaja	23
Kättilö	23
Optometrismi.....	24
Osteopaatti	25
Naprapaatti.....	25
Röntgenhoitaja	26
Sairaanhoitaja	26
Sosionomi.....	27
Suuhygienisti.....	27
Terveystenhoitaja	28
Toimintaterapeutti.....	29
Merikapteeni	29
Insinööri (AMK).....	30
Laboratorioanalyttikko.....	31
Rakennusmestari.....	31
Rakennusarkkitehti.....	32
Tradenomi.....	33
YLIOPISTO	33
Farmaseutti.....	33
Proviisori	34
Hammaslääkäri.....	35
Lääkäri.....	35
Eläinlääkäri.....	36
Biolääketiede	36
Psykologia.....	37
Vieraat kielet	38
Suomen kieli ja kirjallisuus.....	38
Kulttuurintutkimus.....	39
Historia.....	40
Arkeologia.....	40
Saamelainen kulttuuri	41
Filosofia.....	41
Folkloristiikka.....	42
Kansatiede [etnologia].....	42

Kulttuurihistoria	43
Mediatutkimus.....	44
Uskontotiede.....	44
Teologia	45
Kieliasiantuntija	45
Kääntäjä	46
Kirjallisuustiede.....	46
Yhteiskuntatutkimus.....	47
Informaatiotutkimus	47
Liikuntatieteet	48
Kasvatustiede ja aikuiskasvatustiede.....	49
Kotitalousopettaja.....	49
Käsityönopettaja	50
Varhaiskasvatuksen opettaja	50
Luokanopettaja	51
Opinto-ohjaaja.....	52
Erityisopettaja ja erityisluokanopettaja	52
Liikunnanopettaja.....	53
Puheterapeutti, puheviestintä, logopedia	53
Musiikkikasvatus	54
Matemaattisten aineiden opettaja.....	54
Kauppatieteet	55
Oikeustieteet.....	55
Hallintotieteet	56
Matkailututkimus.....	57
Politiikkatieteet ja valtio-oppi.....	57
Taloustiede	58
Terveystieteet	58
Sosiaalityö	59
Sosiaalitieteet	60
Yhteiskuntapolitiikka	60
Journalistiikka.....	61
Kielten opettaja.....	62
Taidehistoria.....	62

Viestintä.....	63
Maanpuolustuskorkeakoulu / Upseeri.....	63
Matematiikka ja tilastotiede.....	64
Fysiikka.....	65
Kemia.....	65
Tietojenkäsittelytiede.....	66
Biologia.....	67
Ympäristötiede.....	67
Maantiede.....	68
Ympäristöpolitiikka.....	68
Metsätiede.....	69
Sähkötekniikka.....	69
Tietotekniikka.....	70
Tuotantotalous.....	71
Ympäristötekniikka.....	71
Arkkitehti.....	72
Bioteknologia ja bioinformaatioteknologia.....	72
Informaatioverkostot.....	73
Maisema-arkkitehti.....	73
Rakennettu ympäristö.....	74
Rakennustekniikka- ja yhdyskuntatekniikka.....	74
Konetekniikka.....	75
Elektroniikka ja tietoliikennetekniikka.....	75
Prosessitekniikka.....	76
Materiaalitekniikka.....	77
Teknis-luonnontieteellinen.....	77
Tietojohtaminen.....	78
Energiatekniikka.....	78
Kemiantekniikka.....	79
Laskennallinen tekniikka ja analytiikka.....	80
Automaatiotekniikka.....	80
Biokemia.....	81
Geotiede.....	81
Molekyylibiotieteet.....	82

Elintarviketieteet.....	82
Maataloustieteet.....	83
Graafinen suunnittelu	84
Kuvataidekasvatus.....	84
Sisustus- ja tekstiilimuotoilu.....	85
Teollinen muotoilu.....	85
Vaatesuunnittelija.....	86
Elokuva-ala.....	86
Lavastaja.....	87
Muotoilu.....	88
Sisustusarkkitehti.....	88
Kuvataiteilija.....	89
Näyttelijä.....	89
Ohjaaja	90
Dramaturgi.....	90
Tanssija	91
Valo-/äänisuunnittelija.....	92
Muusikko.....	92
Musiikkitieteet	93

AMMATTIKORKEAKOULU

Tulkki

Ammattikorkeakoulussa voi opiskella joko viittomakielen tulkiksi tai puhevammaisten tulkiksi kommunikaatio-ohjauksen opinnoilla. Viittomakielen tulkin koulutuksesta valmistuvat ovat tulkkauksen, kääntämisen ja viittomakielen asiantuntijoita, jotka toimivat huonokuuloisten, kuurojen ja kuulevien välillä viestinviejänä moninaisissa tilanteissa. Puhevammaisten tulkkauksen ja kommunikaatio-ohjauksen koulutuksessa opitaan moniaistisen tulkkauksen ja vuorovaikutuksen taitoja sekä pedagogiikkaa. Koulutuksen käynyt voi toimia kommunikaation ohjaus-, neuvonta- ja valmennustehtävissä puhevammaisille asiakkaille ja tahoille.

Viittomakielen tulkki voi työskennellä esimerkiksi kunnassa, Kuurojen liitossa, tulkkikeskuksessa tai perustaa oman yrityksen. Tulkkauksen lisäksi työhön voi kuulua palveluista kertomista sekä tulkkien välittämistä. Tulkkia voidaan tarvita hoidettaessa asioita esimerkiksi lääkärissä tai pankissa, myös työpaikoilla, yksityiselämän sosiaalisissa tilanteissa tai harrastusten parissa voi olla tarvetta tulkin ammattitaidolle. Tulkit voivat toimia myös opiskelutulkkeina oppimisen apuna. Viittomakielen tulkki voi toimia myös viittomakielen opettajana ja kääntäjänä. Työajat riippuvat tulkin työtehtävistä, työtä voi olla myös iltaisin ja viikonloppuisin. Teknologian kehittyessä myös etätulkkauksen määrä voi kasvaa.

Viittomakielen tulkin ammatissa tarvitaan viittomakielen ja sen eri murteiden hallintaa. Työssä tarvitaan sujuvaa ilmaisukykyä sekä keskittymiskykyä ja joustavuutta. Viittomakielen tulkit toimivat sosiaalisissa tilanteissa ja tapahtumissa, jotka voivat olla suuriakin. Tulkkaukseen voidaan tehdä eri erikoisalueisiin liittyen, joten hyvä yleissivistys sekä tulkkaukseen valmistautuminen ovat keskeisiä tekijöitä työn onnistuneessa toteuttamisessa. Viittomakielen tulkin ammattisäännöstöön kuuluu vaitiolovelvollisuuden noudattaminen.

Yhteisöpedagogi

Yhteisöpedagogin työ on ihmisläheistä työtä erilaisissa ympäristöissä ja erilaisten ihmisten parissa. Yhteisöpedagogi on nuorten ohjaamisen ja tukemisen sekä järjestötoiminnan asiantuntija. Työssä pyritään edistämään ihmisten hyvinvointia ja osallisuutta yhteisöissä ja yhteiskunnassa.

Yhteisöpedagogin työhön voi kuulua ohjausta, kouluttamista, toiminnan suunnittelua ja koordinoimista. Yhteisöpedagogi tietää ihmisen kasvuun ja kehittymiseen vaikuttavat tekijät sekä ehkäisevän työn menetelmät ja sovellusmahdollisuudet.

Työtä voi tehdä eri-ikäisten kanssa. Yhteisöpedagogin työpaikkoja on muun muassa järjestöissä, projekteissa, perhekodeissa, lastensuojelussa, kirkon nuorisotyössä, asukas- ja lähiötyössä. Työmahdollisuudet ovat monipuoliset ja kansainvälisyys sekä monikulttuurisuus näkyvät monissa työtehtävissä.

Työtä tehdään usein moniammatillisissa ryhmissä ja yhteisöpedagogin työ vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja. Monet työtehtävät edellyttävät pedagogista osaamista sekä itsenäistä työskentelyotetta ja organisointitaitoja. Työ voi olla hyvinkin monikulttuurista, jolloin kielitaito ja kulttuurisensitiivisyys ovat eduksi.

Artenomi

Artenomit opiskelevat restauroinnin tai muotoilun koulutusohjelmassa ja heillä on työpaikkoja erilaisissa kädentaitoja vaativissa tehtävissä.

Restauroinnin koulutusohjelman käyneet artenomit pitävät huolta vanhoista esineistä ja siten kulttuuriperinnöstä. Historiallisia kohteita huoltaessaan artenomi osaa hyödyntää niin historiallista kuin tieteellistä tietämystään ja soveltaa niitä käytännön työhönsä. Restauroija tuntee materiaalit, tyylit ja tekniikat sekä osaa hyödyntää erilaisia dokumentointimenetelmiä konservointisuunnitelmaa laadittaessa.

Muotoilun ohjelmassa voi keskittyä vaatetukseen, jalkineisiin tai keramiikkaan ja lasiin. Muotoilija osaa suunnitella ja valmistaa tuotteen sekä ymmärtää prosessiin liittyvät tuotannolliset ja taloudelliset tekijät. Tuotteen valmistamisen lisäksi työhön voi kuulua muun muassa asiantuntija- projektitehtäviä.

Artenomit työskentelevät käsi- ja taideteollisuuden, opetuksen ja kulttuurin aloilla. Artenomi voi työskennellä esimerkiksi käsityöläisenä, restauroijana, yrittäjänä, opettajana tai muotoilijana. Työpaikka voi olla niin yrityksissä kuin julkisissa yhteisöissä. Restaurointiin erikoistuneilla artenomeilla on työpaikkoja myös muun muassa museoissa.

Artenomi tarvitsee työssään vuorovaikutustaitoja, verkostoituminen mahdollisten asiakkaiden kanssa on hyödyllistä. Artenomin työssä tarvitaan kädentaitoja sekä alan tietotaitoa ja visuaalista silmää. Työtehtävistä riippuen yrittäjähenkisyyttä, opetustaitoa ja monenlaista ilmaisukykyä tarvitaan. Joissakin työtehtävissä altistutaan käytettäville kemikaaleille, liuottimille ja työympäristön pölylle.

Konservaattori

Konservaattori osaa estää ja ennaltaehkäistä vanhojen esineiden tuhoutumista erilaisin menetelmin. Työn tarkoituksena on arvokkaan kulttuuriperinnön säilyttäminen kädentaitoja hyödyntäen.

Käytännössä konservaattori hoitaa, entisöi, restauroi ja korjaa esineitä ja pyrkii näin pitämään niitä mahdollisimman hyvässä kunnossa. Työhön kuuluu esineiden kulttuuriperinnön tutkimista sekä esineiden dokumentointia. Esineitä analysoidaan erilaisin menetelmin ja kuvauksin ennen kuin aletaan varsinaisiin toimenpiteisiin. Materiaalianalyysit pohjaavat usein kemiaan ja biologiaan. Käytännössä esineet voivat olla hyvin monenlaisia aina huonekaluista maalauksiin ja papereista tekstiileihin sekä rakennuksiin.

Konservointia täydennetään usein restauroinnilla, jolla esine pyritään palauttamaan entiselleen. Konservointityön lisäksi konservaattori osallistuu usein myös näyttelytilojen suunnitteluun, esineiden säilytyksen suunnitteluun ja seurantaan sekä pakkaamiseen ja kuljettamiseen. Työpaikkoja on museoissa, kirjastoissa, arkistoissa ja konservointilaitoksissa sekä säätioissa ja yrityksissä.

Konservaattori arvostaa kulttuuriperintöä ja haluaa työskennellä sen parissa. Työssä tarvitaan kädentaitoja ja ymmärrystä historiasta ja sen eri vaiheista. Materiaalin ja tekniikoiden tuntemus on välttämätöntä, jotta työn voi tehdä hyvin. Työssä tarvitaan sekä teknistä tuntemusta että visuaalista silmää. Luonnontieteellistä konservointia tehtäessä tarvitaan tietoa eläimistä ja kasveista. Työ on luonteeltaan itsenäistä, vaikka vuorovaikutustaitojakin tarvitaan asiakkaiden ja eri ammattiryhmien parissa työskennellessä.

Kulttuurituottaja

Kulttuurituottajat toimivat kulttuurialan monipuolisissa asiantuntijatehtävissä, joissa yhdistyvät kulttuuri ja taloudellinen osaaminen. Tuottaja vastaa siitä, että kulttuuritapahtuma tai -palvelu suunnitellaan hyvin ja toteutetaan realistisesti, että se tavoittaa asiakkaansa sekä saavuttaa taiteelliset päämääränsä. Kulttuurituottajat järjestävät erilaisia kulttuuritapahtumia, konserteista festivaaleihin, teatterikiertueisiin ja urheilutapahtumiin.

Kulttuurituottaja organisoii palvelun rakentamista ja työnkuva on tyypillisesti laaja ja monipuolinen. Tehtäviin kuuluu suunnittelua, tehtävien jakamista ja työvaiheiden etenemisen valvontaa. Työ edellyttää liiketaloudellista osaamista, sillä tehtäviin kuuluu esimerkiksi budjetointia ja markkinointia. Työhön kuuluu myös paljon yhteydenpitoa asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kulttuurituottaja työskentelee tapahtumatuotantoyrityksissä, luovien alojen yrityksissä sekä kuntien ja valtion kulttuurihallinnossa ja kulttuuri- ja liikuntajärjestöissä. Kulttuurituottajat työskentelevät myös kulttuurialan yrittäjinä tai ammatinharjoittajina. Tehtävänimikkeenä voi olla esimerkiksi tapahtumatuottaja, toiminnanjohtaja, projektipäällikkö sekä järjestö- tai kulttuurisihteeri.

Kulttuurituottajan työ edellyttää oma-aloitteisuutta, organisointi- ja paineensietokykyä sekä asiakaspalveluhenkisyttä. Kulttuurituottajan on oltava vastuullinen ja täsmällinen. Ammatissa on kyettävä ymmärtämään palvelun tilaajan toiveet sekä yleisön odotukset. Hyvät viestintä- sekä vuorovaikutus- ja johtamistaidot ovat hyödyksi. Kulttuurituottajan on myös seurattava kulttuurin ja eri taiteenalojen ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä sekä kehitettävä omaa ammattitaitoaan.

Kuvataiteilija

Kuvataiteilija toteuttaa erilaisia taiteellisia hankkeita yksin ja yhdessä muiden tahojen kanssa. Työ on hyvin yksilöllistä ja jokaisella taiteilijalla on omat työskentelymenetelmänsä, aihe maailmansa ja näkemyksensä. Ammatin työnkuvat ovat laajat, mutta yleensä työ koostuu teosten ideoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja esittämisestä sekä vuorovaikutuksesta taiteen vastaanottajien kanssa.

Kuvataiteilija voi olla suuntautunut esimerkiksi kuvataiteeseen, valokuvaan, taidegrafiikkaan, kuvanveistoon, taidemaalaukseen, animaatioon tai digitaaliseen kuvaan. Myös uudenlaiset materiaalit ja teknologia antavat lukuisia sovellusmahdollisuuksia taiteen tekemiseen.

Kuvataiteilijat työskentelevät pääsääntöisesti vapaina taiteilijoina tai freelancereina. Toimeentulon turvaamiseksi monet tekevät lisäksi jotakin muuta työtä. Kuvataitealan ammattilaisia toimii myös opetuksen, taidearvostelun ja taidehallinnon tehtävissä. Kuvataiteilijan tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi kuvanveistäjä, graafikko, taidemaalari, valokuvaaja, kuvittaja, mediataiteilija tai yrittäjä.

Kuvataiteilijan ammatti vaatii ilmaisen halua, taiteellista ja visuaalista lahjakkuutta sekä kädentaitoja ja luovuutta. Taiteellinen työ vaatii uskoa omiin kykyihin, pitkäjänteisyyttä ja paineensietokykyä. Epävarmuutta esimerkiksi toimeentulon suhteen tulee pystyä sietämään, kun tunnustuksen saaminen omasta työstä voi olla vaikeaa. Vaikka taiteellinen työ on melko itsenäistä, tulee kuvataiteilijan pystyä toimimaan yhdessä esimerkiksi muiden taiteilijoiden, taiteen välittäjien ja yleisön kanssa.

Medianomi

Medianomit työskentelevät viestinnän alalla erilaisissa tehtävissä.

Viestinnän ja median ala muuttuu ja on yhä monikanavaisempi. Medianomi hallitsee työskentelyn tavat eri medioita hyödyntäen. Työhön kuuluu sisällöntuottamista eri tavoin sekä audiovisuaalisen ja verkkomediatuotannon suunnittelua, tuottamista, toteuttamista ja johtamista. Työtehtävät ja työn vaatimukset riippuvat paljon siitä, millaisessa tehtävässä työskentelee.

Työ voi olla tv- tai elokuva-alalla, media-alan tuotantoyhtiöissä, markkinoinnin ja viestinnän tehtäviä yrityksissä tai työskentelyä omassa yrityksessä. Medianomin työnimikkeenä voi olla esimerkiksi graafinen suunnittelija, toimittaja, leikkaaja, äänittäjä, valokuvaaja tai ohjelmoija.

Työssä vaaditaan käytettävien laitteiden ja ohjelmien tuntemusta sekä organisointikykyä. Tarinan kerronnan ja viestin välittämisen taito ovat useilla medianomin työkentillä olennaisessa osassa. Asiakaslähtöisyys on pohjana useissa työtehtävissä ja vuorovaikutustaitoja tarvitaan. Työ voi olla projektiluontoista ja työssä tarvitaan stressinsietokykyä. Teknologian kehittyessä on eduksi osata hyödyntää sen mukanaan tuomia mahdollisuuksia avarakatseisesti. Medianomin työssä tarvitaan usein luovuutta ja työhön kuuluu ideointia.

Muotoilija

Muotoilija on kulttuurialan tekijä. Muotoilija voi työskennellä esimerkiksi teollisen muotoilun, palvelumuotoilun, vaatetuksen, pelien tuottamisen tai sisustusarkkitehtuurin parissa.

Muotoilija tuntee alansa, hän hallitsee tuotteen suunnittelun ja valmistamisen sekä erilaiset valmistustekniikat. Käytännössä työ voi olla konkreettisesti esineiden tai tilojen suunnittelua, työskentely voi tapahtua lähes täysin tietokoneella. Palvelumuotoilijat kehittävät palveluita konkreettisten tuotteiden sijaan.

Muotoilijan ammatissa yhdistyvät usein käsityö ja teollinen muotoilu. Muotoilija voi toimia monenlaisissa tehtävissä, riippuen koulutuksen suuntautumisesta. Tyypillisiä muotoilijan työtehtäviä on tuotesuunnittelun ja tuotteiden valmistamisen sekä markkinoinnin parissa. Lisäksi muotoilijat voivat toimia yrittäjinä tai asiantuntijana tai esimiestehtävissä.

Muotoilijan työssä tarvitaan usein luovuutta, taiteellista ilmaisukykyä ja visuaalista silmää sekä suunnittelutaitoja. Työt ovat usein asiakasprojekteja, jolloin vaaditaan vuorovaikutustaitoja, ongelmanratkaisukykyä ja projektinhallinnan taitoja. Työnkuvasta riippuen tarvitaan kuvankäsittely- ja muiden tietotekniikkaohjelmistojen hallintaa. Monesti työssä tarvitaan hyvää stressinsietokykyä sekä ymmärrystä liiketoiminnasta. Joillakin aloilla materiaali- ja pölyallergiat voivat haitata työskentelyä.

Musiikkipedagogi

Musiikkipedagogi toimii musiikin kasvatus- ja opetustehtävissä laulun, soiton tai musiikin teorian opettajana.

Käytännössä musiikkipedagogit työskentelevät esimerkiksi kansalais- ja työväenopistoissa opetustehtävissä. Musiikkipedagogeja työskentelee myös muun muassa varhaiskasvatuksessa, kuoronjohtajana, orkesteri-, kamarimuusikkona tai säestäjinä.

Musiikkipedagogi voi olla erikoistunut esimerkiksi klassiseen tai rytmimusiikkiin. Lisäksi on mahdollista erikoistua lasten musiikinopetukseen. Musiikkipedagogit opettavat niin vastaalkajia kuin pitkälle edenneitä harrastajia. Työhön kuuluu tuntien suunnittelua ja niiden pitämistä. Pidettäviä tunteja voi olla niin yksittäisille opiskelijoille kuin ryhmille, riippuen opetettavasta asiasta. Työympäristöt vaihtelevat musiikkiluokista erilaisiin esiintymistiloihin.

Musiikinopettajan työssä tarvitaan musiikin tiedollisen, taidollisen ja pedagogisen osaamisen lisäksi yhteistyötaitoja sekä aloitekykyä. Musiikkipedagogi voi usein hyödyntää työssään omaa persoonallisuuttaan, kyky innostaa ja motivoida ovat eduksi. Henkilökohtainen musiikkisuhde ja laulu-/soittotaito ovat keskeisessä asemassa. Työhön voi kuulua ilta- ja viikonlopputyötä sekä matkustamista.

Musiikkipedagogin tutkinto tarjoaa pätevyyden musiikkioppilaitosten soiton- ja laulunopettajien sekä musiikin perusteiden opettajien virkoihin ja toimiin.

Muusikko

Muusikko työskentelee musiikin parissa. Työ voi olla musiikin esittämistä, luomista, musiikkiteknologian käyttöä tai liittyä musiikin tuotantoon tai opettamiseen. Kirkkomusiikki on yksi musiikin suuntautumismahdollisuuksista. Musiikkiteatterit, erilaiset produktiot ja asiantuntijatehtävät ovat yksi työllistymismahdollisuus.

Esiintyvä muusikko voi työskennellä taiteilijana muun muassa orkestereissa, yhtyeissä ja studiossa. Musiikin tekemiseen ja tuottamiseen painottuvissa työtehtävissä sanoitetaan, sävelletään, sovitetaan ja työskennellään musiikkiteknologian parissa. Työhön voi kuulua myös sisällöntuottamista ja äänisuunnittelua. Muusikon työ voi olla yrittäjänä toimimista.

Muusikon työssä tarvitaan soittotaidon lisäksi hyvää rytmis- ja tyyliä. Musiikin oppiminen edellyttää pitkäjänteistä harjoittelua. Työssä vaaditaan kykyä niin itsenäiseen kuin ryhmätyöskentelyyn. Kontaktin luominen yleisöön sekä esimerkiksi muiden yhtyeen jäsenten kanssa työskenteleminen vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja. Musiikkiteatterissa työskennellessä tanssi- ja näyttelijätaidoista on hyötyä.

Työ on usein epäsäännöllistä ja ajoittuu ilta- ja viikonlopputyötä. Kilpailu on musiikkialalla kovaa, eikä tavanomaisia työsuhteen etuja ja takeita pitkäaikaisesta työsuhteesta välttämättä ole.

Tanssinopettaja

Tanssinopettaja on oman alansa asiantuntija, joka voi työskennellä niin tanssijana, opettajana kuin muissakin alansa asiantuntijatehtävissä.

Opintoihin kuuluu pedagogisten opintojen lisäksi erilaisia taidetanssin opintoja, osa opinnoista tehdään projektimuotoisina. Tanssin opinnoissa harjoitellaan teknisiä ja ilmaisullisia keinoja, ja oman tanssijan identiteetin vahvistamista. Tanssinopettaja osaa opettaa tanssia monenlaisille kohderyhmille, joilla voi olla erilaisia tavoitteita tanssin parissa. Työhön voi kuulua tanssillisten esityksien ja kokonaisuuksien suunnittelua ja toteuttamista sekä koreografioiden tekoa.

Tanssinopettajan tutkinto antaa pätevyyden työskennellä tanssitaiteen opettajana tanssitaiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa tai toisella asteella. Työpaikkoja on esimerkiksi baletin, teatterin, tanssikoulujen ja oppilaitosten piireissä sekä soveltavissa tehtävissä muun muassa sosiaali- ja terveysalalla. Tanssinopettajat toimivat usein tanssijoina opettajan työn ohessa.

Työ vaatii hyvää kuntoa, omaa kiinnostusta tanssiin ja osaamista tanssimisesta. Työ on yhteistyötä oppilaiden ja muiden toimijoiden kanssa, joten vuorovaikutustaidot ovat opetustaidon lisäksi tarpeen. Tanssinopettajan työskentelee usein iltaisin.

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

Teatteri-ilmaisun ohjaaja työskentelee teatterialalla suunnittelu- ja opetustehtävissä niin taiteen perusopetuksessa kuin harrastajien parissa. Teatteri-ilmaisun ohjaaja voi työskennellä myös ohjaajana tai esiintyjänä teatterissa. Teatteri-ilmaisun ohjaajiksi valmistuneet työskentelevät teatterialalla monenlaisissa tehtävissä.

Opinnoissa opitaan teatterialasta sekä alan opettamisesta. Opetustyö voi olla esimerkiksi draaman tai teatteritaiteen perusopetuksen pitämistä erilaisille ryhmille. Teatteri-ilmaisun ohjaaja voi työskennellä teatterissa erilaisissa tehtävissä tai esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla. Tällöin työ on usein johonkin hankkeeseen liittyvää. Teatteri-ilmaisun ohjaajan ammattitaitoa voidaan hyödyntää myös erilaisten yhteisöjen kehittämisessä.

Teatteri-ilmaisun ohjaaja toimii työssään niin pedagogisissa kuin taiteellisissa tehtävissä ja työssä tarvitaan kykyä tarkastella aiheita eri näkökulmista. Työssä vaaditaan ihmissuhdetaitoja, sillä työtä tehdään yhdessä eri ryhmien kanssa. Stressinsietokykyä voi olla

hyödyksi niin ajallisia kuin taloudellisia resursseja käsiteltäessä, työ voi olla projektiluontoista.

Vestonomi

Vestonomi on vaatetusalan ammattilainen, jonka asiantuntijuus perustuu työelämässä tarvittavaan vaatetusalan prosessien kokonaishallintaan.

Vestonomi hallitsee vaatetusalan vastuullisen liiketoiminnan keskeiset periaatteet kansainvälisessä toimintaympäristössä sekä vaatteiden suunnitteluun, valmistamiseen ja maahantuontiin liittyvät prosessit. Hänellä on syvälinen vaatetusalan materiaalien ja viimeistysten tuntemus sekä valmiudet ennakoida tulevia vaatetusalan trendejä. Vestonomi osaa teollisessa tuotannossa toteutettavien vaatteiden visuaalisen ja teknisen suunnittelun, laadunhallinnan sekä tuotteiden ohjeistuksen, mitoituksen ja sarjonnan.

Tiimityössä vestonomin tulee pystyä ilmaisemaan itseään niin visuaalisesti kuin verbaalisestikin kansainvälisen työyhteisön kulttuurilliset erot huomioiden. Hänen pitää ymmärtää myös alaan liittyvät eettiset ja ekologiset vastuut sekä digitalisaation ja palvelukonseptin merkitys työssään.

Vaatetusosalalla vestonomin tehtävänimike voi olla esimerkiksi mallimestari, mitoittaja, kaavakoordinaattori, vaatetussuunnittelija, valikoimasuunnittelija, ostaja, maahantuoja, myyntiedustaja tai markkinointiassistentti. Vestonomin työympäristöjä ovat pääosin vaatekaupan kansainväliset hankintatiimit, vaateteollisuus, imago-, työ ja laitosvaateyritykset sekä vaatetusalan maahantuontiyritykset.

Agrologi

Agrologi on maaseudun asiantuntija, joka voi työskennellä monenlaisissa tehtävissä.

Agrologin työhön kuuluu maaseutuelinkeinojen neuvonnan, kehittämisen ja hallinnon tehtävät. Tehtävät voivat liittyä esimerkiksi kasvi-, ruoka- kotieläin- tai metsätuotantoon, maatalouteen tai maaseutuun liittyvään yritystoimintaan. Hallintotyötä agrologit tekevät esimerkiksi ELY-keskuksissa muun muassa tuki- ja korvausasioiden parissa. Monet agrologit toimivat omilla maatiloillaan yrittäjinä. Kaupan alalla agrologin ammattitaitoa voidaan tarvita neuvonnan ja markkinoinnin tehtävissä.

Työympäristö vaihtelee maatilojen tehtävistä toimistossa tehtävään hallinnolliseen työhön ja esimerkiksi puhelimesta annettavaan neuvontaan. Työajat vaihtelevat työpaikan mukaisesti, työhön voi kuulua matkustamista. Työtä tehdään itsenäisesti ja erityisesti kehittämistehtävissä myös ryhmissä, koulutustehtävissä kohdataan asiakkaita.

Agrologi tarvitsee työssään tietämystä kasvi- ja kotieläintuotannosta, metsätaloudesta, maatalousteknologiasta ja maaseudun yritystoiminnasta työnkuvastaan riippuen. Työssä tarvitaan teknistä ja taloudellista osaamista sekä ymmärrystä maatalouspolitiikasta ja lainsäädännöstä. Työssä tarvitaan kykyä niin itsenäiseen kuin ryhmätyöskentelyyn sekä suunnittelu-, koordinointi- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Hortonomi

Hortonomi on puutarhatalouteen tai rakennettuun ympäristöön erikoistunut viheralan ammattilainen.

Puutarhatalouden hortonomi on puutarhakasvien viljelyn asiantuntija. Viljelyä harjoittavissa yrityksissä ja puutarhoilla tehtäviin kuuluu toiminnan ja töiden suunnittelua sekä työnjohtoa. Hortonomi voi työskennellä myös kaupallisissa tehtävissä, esimerkiksi tuotekehittelyyn, markkinointiin ja myyntiin parissa. Työpaikkana voi puutarhatilojen ja taimitarhojen ohella olla myös tukku- ja vähittäiskauppa kuten puutarha- tai kukkakauppa. Tällöin tehtäviin kuuluu kasvien hoidon ja myynnin lisäksi mm. neuvontaa, suunnittelua ja hallinnollisia töitä.

Rakennetun ympäristön hortonomi puolestaan vastaa viheralueiden suunnittelusta ja kehityksestä. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi pihojen, puistojen, puutarhojen ja liikuntapaikkojen suunnittelua. Ammatissa työskennellään yhdessä esimerkiksi puutarhurien ja viherrakentajien kanssa. Tyypillisiä työpaikkoja ovat suunnittelutoimistot, viherrakennus- ja kiinteistöhuoltoyritykset sekä kaupunkien ja seurakuntien viheryksiköt.

Hortonomin työtehtävät vaativat ajantasaista ammattitaitoa, verkostoitumista sekä kykyä toimia erilaisten asiakkaiden kanssa. Lisäksi työssä tarvitaan suunnittelun, koordinoinnin ja työnjohdon osaamista sekä kykyä niin itsenäiseen työskentelyyn kuin ryhmätyöhön. Neuvonta- ja koulutustyössä tarvitaan hyviä vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Maisemasuunnittelu edellyttää luovuutta ja esteettistä silmää sekä asukkaiden ja asiakkaiden tarpeiden huomioon ottamista.

Metsätalousinsinööri

Metsätalousinsinöörit työskentelevät puunhankinnan, metsäsuunnittelun ja -neuvonnan sekä ympäristöhoidon parissa. Työtä tehdään niin metsässä kuin toimistossa.

Metsätalousinsinöörrien tyypillisiä työpaikkoja ovat metsäteollisuusyritykset, metsänhoitoyhdistykset ja Metsähallitus. Työhön kuuluu puunhankinnan organisointia ja suunnittelua sekä metsänomistajien neuvontaa ja metsävaratiedon keräämistä ja käyttämistä.

Teollisuudessa metsätalousinsinööri voi työskennellä piiripäällikkönä, tai hankinta- tai kenttäesimiehenä. Metsätalousinsinöörin alaisina on esimerkiksi metsureita, joiden työtä metsätalousinsinööri ohjeistaa. Metsänhoitoyhdistyksessä työskentelevä metsätalousinsinööri johtaa yhdistyksen toimintaa ja valvoo metsänomistajien etua. Metsäteollisuusinsinöörin työssä yhdistyvät metsävaratieto, logistiikka ja asiakaspalvelu sekä joissakin tehtävissä yrittäjyys.

Metsätalousinsinöörin työssä tarvitaan metsätalouden ja ympäristöasioiden asiantuntemuksen lisäksi esimies- ja neuvottelutaitoa sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Työtehtävistä riippuen ammatissa tarvitaan organisointi- ja suunnittelukykyä sekä koulutustaitoja. Metsäalalla työ voi olla kansainvälistä. Työssä liikutaan paljon luonnossa sekä vierailaan metsänomistajien luona.

Ympäristösuunnittelija

Ympäristösuunnittelija on laaja-alainen ympäristöasioiden asiantuntija ja vaikuttamisen ammattilainen. Työssään hän edistää kestäväen kehityksen mukaista toimintaa ja tuottaa vastuullisuutta lisäävää asiantuntijatietoa kuluttajille sekä erilaisille yrityksille ja organisaatioille. Hän tuntee esimerkiksi ilmastonmuutoksen taustalla vaikuttavat tekijät ja osaa suunnitella ekotehokkaita toimintatapoja. Ympäristösuunnittelija ymmärtää luonnonvarojen mahdollisuudet, energiankäytön ja materiaalin kierron sekä tuntee ekosysteemit, kiertotalouden ja ympäristöhallinnon.

Ympäristösuunnittelija voi työskennellä koordinointi- ja asiantuntija- tai neuvonta- ja koulutustehtävissä esimerkiksi kestäväen kehitystä edistävässä yrityksissä tai ympäristöhallinnossa, kunnissa, järjestöissä, tutkimuslaitoksissa tai elinkeinoelämässä. Myös oman yrityksen perustaminen on mahdollista. Tehtävänimikkeitä ovat muun muassa ympäristötarkastaja, projektipäällikkö, ympäristövastaava, jätehuoltoneuvoja sekä tiedottaja.

Ympäristösuunnittelijan työ edellyttää oma-aloitteisuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn.

Erilaisten kirjallisten selvitysten tekeminen vaatii hyvää kirjallisen ilmaisun taitoa ja tiedotus- ja koulutustehtävät puolestaan edellyttävät esiintymistaitoja ja kykyä suulliseen ilmaisuun. Työssä toimitaan myös yhteistyössä muiden tahojen kanssa, joten hyvät yhteistyötaidot ovat tarpeen.

Restonomi

Restonomin osaaminen on laaja-alaista: ravitsemukseen, matkailuun ja talouteen liittyviä taitoja. Osaamisalue riippuu koulutuksen suuntautumisesta.

Ravitsemuspuolen restonomit ovat valmiita toimimaan alalla esimies- ja asiantuntijatehtävissä tai esimerkiksi keittiömestarina. Alan restonomit osaavat suunnitella, toteuttaa ja johtaa ruokapalveluita huomioiden niin taloudellisen, ekologisen kuin hyvän johtamisen näkökulmat.

Matkailualaa opiskelleet restonomit voivat työskennellä esimerkiksi matkailun asiantuntija- ja esimiestehtävissä. Työhön voi kuulua esimerkiksi kunnan matkailupalveluiden suunnittelua, organisointia ja toteuttamista. Matkailuneuvontaa tarjoavissa paikoissa tulee hyödyntää osaamista muun muassa alueen nähtävyyksistä, elämismahdollisuuksista ja yöpymispaikoista. Työhön kuuluu usein matkailupalveluiden markkinointia.

Liikkeenjohtoa voi opiskella eri restonomin suuntautumisaloilla. Liikkeenjohdon koulutukseen kuuluu alan opintojen lisäksi muun muassa yrittäjyyttä, laskentatoimea, lakia ja johtamista. Koulutuksen käyneet voivat toimia muun muassa erilaisten yritysten johdon tehtävissä.

Restonomit osaavat kehittää alansa toimintaa sekä toimia alojen esimies-, asiantuntija-, markkinointi- ja myyntitehtävissä. Nimikkeenä voi olla esimerkiksi ravintolapäällikkö, myyntiasistentti, tapahtumakoordinaattori tai vastaanottovirkailija. Yrittäjänä työskenteleminen on myös mahdollista samoin kuin koulutustehtävissä toimiminen.

Monipuolisella alalla työskentelemisessä vaaditaan yleisesti asiakaspalvelu- sekä ryhmätyöskentelytaitoja. Alalla työskennellään muun muassa matkailun parissa ja kielitaito onkin monessa työtehtävässä tarpeen. Monissa työtehtävissä on etua toimintaa kehittävistä asenteista sekä liiketoiminnan osaamisesta. Työhön voi kuulua myös erilaisten palveluiden ja tuotteiden markkinointia. Työajat vaihtelevat toimenkuvan mukaisesti ja työ voi olla projektiluontoista.

Poliisi

Poliisi ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäisee ja selvittää rikoksia. Poliisi hoitaa myös turvallisuuteen liittyviä lupahallinnon tehtäviä. Poliisi sekä edustaa työssään valtiota ja laillista yhteiskuntaa että suojelee ja palvelee kansalaisia. Kenttätehtävissä työskentelevä virkapukuinen poliisi valvoo järjestystä yleisillä paikoilla ja puuttuu järjestyshäiriöihin niitä kohdatessaan sekä huolehtii poliisin saamista hälytystehtävistä. Rikostorjuntatehtävissä työskentelevän poliisin vastuulle kuuluu rikostutkinta ja rikosten ennaltaehkäiseminen.

Työ poliisissa tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia erikoistumiseen ja etenemiseen. Työpaikkoja ovat poliisilaitokset, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, poliisihallitus tai

poliisiammattikorkeakoulu. Valmistuneet poliisit aloittavat uransa yleensä valvonta- ja hälytystoiminnassa tai rikostutkinnassa.

Poliisin työssä tarvitaan ammatillisen osaamisen lisäksi ihmissuhdetaitoja ja asiakaspalveluhenkisyttä. Poliisilta vaaditaan kykyä pysyä rauhallisena yllättävissäkin tilanteissa sekä noudattaa saatuja suullisia ja kirjallisia ohjeita. Hyvät viestinnälliset valmiudet, kielitaito sekä erilaisten kulttuurien tuntemus ovat tärkeitä. Erilaisten tekniikoiden, työvälineiden ja -tapojen hallinta sekä oman osaamisen päivittäminen on osa työtä. Poliisin on tunnettava myös toimintaansa ohjaava lainsäädäntö, eettiset normit ja vakiintuneet poliisikäytännöt.

Poliisin ammattiin hakeutuvalta edellytetään hyvää fyysistä ja psyykkistä kuntoa. Joitakin rajoituksia liittyy esimerkiksi näkö- ja kuuloaistiin sekä työkykyä alentaviin sairauksiin. Koulutukseen hakeutuvasta tehdään perusmuotoinen turvallisuusselvitys.

Estenomi

Estenomi on kauneusalan asiantuntija. Opinnot sisältävät sekä kosmetiikkatuotteiden ja niiden raaka-aineiden, että liiketalouden ja lainsäädännön kurssuja. Estenomi tuntee kosmetiikkatuotteen aina valmistamisesta myyntiin ja lopulta kierrättämiseen.

Estenomi työskentelee kosmetiikan parissa erilaisissa työtehtävissä. Työ keskittyy usein erityisesti kosmetiikkatuotteiden ostamiseen ja myyntiin, ei niinkään kauneushoitojen tai kampausten tekemiseen. Estenomin työpaikkoja voi olla esimerkiksi kosmetiikan valmistuksen, jakelun, markkinoinnin ja myynnin tai alan opettamisen parissa. Työ on yhteistyötä kauneusalan toimijoiden kanssa. Työssä voidaan toimia yhdessä tuotekehityksen, markkinoinnin ja oston kanssa.

Työssä vaaditaan kauneusalan tuotteiden tuntemusta. Työ on usein seisomatyötä ja myyntityössä huoliteltu ulkonäkö on eduksi. Estenomin työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja, sillä työ on usein asiakaspalvelutyötä ja yhteistyötä muiden kauneusalan toimijoiden kanssa. Kielitaito on työssä tarpeen. Kemian taitoja tarvitaan kosmetiikan raaka-aineiden parissa työskennellessä. Kemikaali-allergiat voivat olla haitaksi.

Liikunnanohjaaja

Liikunnanohjaajat ohjaavat liikuntaa sekä suunnittelevat ja kehittävät liikuntapalveluja. Työtä tehdään eri-ikäisten ja eri kohderyhmien parissa, joten kokonaisvaltainen käsitys ihmisen fyysisestä ja henkisestä kehityksestä ovat tärkeitä. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen.

Liikunnanohjaajat työskentelevät useimmiten kunnissa, järjestöissä ja liikuntapalveluja tarjoavissa yrityksissä. Käytännössä liikunnanohjaajat voivat ohjata vapaa-ajan liikuntaa, työpaikkaliikuntaa, koululiikuntaa ja erityisryhmien ohjattua liikuntaa. Osa liikunnanohjaajista työskentelee enemmän urheilijoiden, osa esimerkiksi erityisryhmien kanssa. Osa liikunnanohjaajista toimii muun muassa valmennuksen, koulutuksen, esimiestyön, kuntosaliohjauksen tai markkinoinnin tehtävissä. Liikunnanohjaus tapahtuu lajille soveltuvassa ympäristössä, suunnittelutyötä tehdään useimmiten toimistoissa.

Työssä tulee tuntea yleisimmät liikuntamuodot ja niiden suoritustekniikat. Oma liikuntatausta sekä jonkin lajin erityisosaaminen voivat olla eduksi. Innostava asenne liikunnanopettamisessa sekä sosiaalisten taitojen omaaminen ovat hyödyksi ammatissa. Liikunnanohjaajan tulisi osata huomioida eri kohderyhmien ja yksilöiden tarpeet. Erityisesti yrittäjänä toimiessa yritystoiminnan tuntemus sekä verkostoitumis- ja organisointitaidot ovat tarpeen.

Apuvälineteknikko

Apuvälineteknikko osaa suunnitella ja toteuttaa henkilökohtaisia apuvälineitä niitä tarvitseville ihmisille.

Apuvälineteknikot työskentelevät proteesipajoilla sekä apuvälineitä ja kuntoutuslaitteita valmistavissa yrityksissä. Työssään apuvälineteknikko tukee apuvälineiden myötä ihmisen toimintakykyä. Apuvälineteknikon ammattitaitoon kuuluu tietää eri sairauksien vaikutuksesta ihmisen toimintakykyyn sekä tukea ihmisen tarvetta itsenäiseen elämään eri elämänvaiheissa.

Työtä tehdään yhdessä asiakkaiden lääkärin kanssa. Lääkäri ja apuvälineteknikko miettivät asiakkaan kanssa, millaiset apuvälineet auttaisivat häntä erilaisissa tilanteissa. Apuvälineteknikko myös ohjastaa asiakasta apuvälineiden käytössä. Työhön kuuluu apuvälineen toimivuuden arviointia ja käytön seuranta. Työssä hyödynnetään teknologiaa mittojen ottamiseksi ja tuotteiden valmistamiseksi.

Apuvälineteknikolta vaaditaan käsityötaitoja, sillä useat apuvälineet toteutetaan käsin. Tämä edellyttää materiaalien ja eri apuvälineiden tuntemusta. Ongelmanratkaisutaitoa, sinnikkyyttä ja teknistä osaamista tarvitaan myös. Asiakkaan kanssa apuvälineteknikko arvioi ja keskustelee millainen apuväline olisi hänen tarpeisiinsa sopivin. Vuorovaikutustilanteissa on tultava toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Työ on pääasiassa päivätyötä, apuvälineitä tekeminen voi olla pölyistä ja likaista, jolloin tulee käyttää suojaimia.

Bioanalytiikka

Bioanalytiikka työskentelee sairaaloiden ja terveyskeskusten laboratorioissa.

Bioanalytiikan työhön kuuluu näytteidenottoa sekä siihen liittyvää asiakaspalvelua. Työssä otetaan potilailta näytteitä sekä analysoidaan otettuja näytteitä erilaisin menetelmin. Laboratorio työskentelyn lisäksi bioanalytiikka vastaa tulosten raportoinnista sekä niiden luotettavuudesta. Työhön kuuluu erilaisten näytteiden käsittelyä ja hygieenisuus on keskeinen osa työturvallisuuden ylläpitämistä.

Bioanalytiikat työskentelevät sairaaloiden, terveyskeskusten, tutkimuslaitosten ja yksityisten toimijoiden laboratorioissa. Työpaikan koosta riippuen työnkuva voi olla laaja tai keskittynyt tiettyyn osaan.

Bioanalytiikka työskentelee laboratorioissa, jossa on toimittava huolellisesti ja tarkasti sekä hallittava laboratorio tutkimusprosessi alusta loppuun. Työssä tarvitaan kädentaitoja, näytteet voivat olla hyvin pieniä. Mikroskooppilla työskenneltäessä tarvitaan visuaalista hahmotuskykyä. Ammatissa työskennellään asiakkaiden ja kollegoiden kanssa, mutta kykyä itsenäiseen työskentelyyn tarvitaan myös. Työtehtävissä tulee siirtyä nopeasti potilaasta ja tehtävästä toiseen, pitäen samalla huolen siitä, että työn laatu pysyy hyvänä ja työskentely on vastuullista ja järjestelmällistä. Allergiat voivat haitata ammatissa työskentelyä ja värisokeus on este ammatissa toimisessa.

Ensihoitaja

Ensihoitaja on akuutin hoidon asiantuntija. Potilaat ovat usein äkillisesti sairastuneita ja vaativat kiireellistä hoitoa. Ensihoitaja on usein ensimmäisenä paikalla esimerkiksi onnettomuuksissa ja tapaturmissa, mutta työtä tehdään kaikissa ensihoitoketjun vaiheissa.

Työhön kuuluu potilaiden tilan arviointi, peruselintoimintojen käynnistäminen tai ylläpitäminen sekä potilaan terveydentilan parantamiseen pyrkiminen. Ensihoitajan potilaisiin voi olla vaikeaa tai mahdotonta saada kontaktia ja ratkaisuja joudutaan tekemään nopeasti. Tarvittaessa ensihoitaja kuljettaa potilaat jatkoa varten terveyskeskukseen tai sairaalaan ja pitää potilaasta huolta myös kuljetuksen ajan.

Ensihoitajia työskentelee niin sairaaloiden ulkopuolella, päivystyksessä kuin teho-osastoilla. Ensihoitaja työskentelee itsenäisesti ensihoitajana sekä yhteistyössä lääkärin kanssa. Työ on ihmisläheistä ja usein ryhmätyöskentelyä. Yhteistyötä tehdään myös hätäkeskuksen sekä poliisien ja pelastuslaitoksen kanssa.

Ensihoitajan tarvitsee työssään lääketieteellisiä tietoja ja taitoja sekä kykyä soveltaa lääketieteellistä osaamista eri tilanteissa ja ympäristöissä. Työ on nopeatempoista, ei-ennalta arvattavaa ja tehtävissä vaaditaan nopeaa päätöksentekokykyä. Akuuteissa

tilanteissa toimiminen vaatii myös oma-aloitteisuutta. Työ on vastuullista. Työskenteleminen voi tapahtua julkisella paikalla. Ensihoitajan työ on fyysistä.

Fysioterapeutti

Fysioterapeutti työskentelee kokonaisvaltaisesti ihmisen kehon hyvinvoinnin parissa.

Työssä ohjataan ja neuvotaan asiakkaita liikkumiseen ja ergonomiaan liittyvissä asioissa. Työskentelytapoihin kuuluvat niin sanallinen ohjaus kuin terapeuttinen harjoittelu ja manuaalinen sekä fysikaalinen terapia. Fysioterapeutti osaa hyödyntää työssään apuvälineitä asiakkaan auttamiseksi. Fysioterapeutin asiakkaiden toiminta- ja liikkumiskykyä voi rajoittaa jokin sairaus tai liikuntakyvyn menetys. Fysioterapiaa voidaan käyttää sairauksien ennaltaehkäisemiseksi ja niiden hoitamiseksi.

Fysioterapeutit työskentelevät monenlaisissa ympäristöissä, esimerkiksi sairaaloissa, yrittäjinä, kuntoutuslaitoksissa ja kylpylöissä. Työn tavoitteena on saavuttaa asiakkaalle optimaalinen liikkumis- ja toimintakyky yhteistyössä asiakkaan kanssa. Asiakkaan kertoman ja fysioterapeutin havainnoinnin perusteella laaditaan suunnitelma, jota toteutetaan yhdessä asiakkaan apuna. Fysioterapeutti vastaa fysioterapian suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä.

Fysioterapeutin ammatissa tarvitaan ihmisen toimintakyvyn ymmärtämisen lisäksi vuorovaikutustaitoja, sillä työtä läheisessä kontaktissa asiakkaiden kanssa. Työ edellyttää kykyä itsenäiseen ja vastuulliseen työskentelyyn sekä ongelmanratkaisuun. Fysioterapeutilla tulee olla hyvä kunto ja normaalit aistit.

Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö.

Geronomi

Geronomi on sosiaali- ja terveysalan vanhustyön monipuolinen asiantuntija. Hän edistää ikääntyvien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja sosiaalista osallisuutta mahdollistaen mielekkään vanhenemisen. Geronomi voi toimia vanhusten palveluiden suunnittelijana, kehittäjänä, koordinoijana ja toteuttajana. Hänellä on usein hallinnollisia tehtäviä ja hän myös ohjaa vanhusten kanssa työskenteleviä työntekijöitä. Työssään geronomi huomioi ja arvioi iäkkään ihmisen yksilölliset voimavarat sekä tuen tarpeen erilaisissa elämäntilanteissa ja tukee tämän sekä läheisten arjessa selviytymistä.

Geronomin työkenttä on hyvin laaja ja mahdollisia työympäristöjä julkisella ja yksityisellä sektorilla ovat muun muassa kotihoito, erilaiset palvelukeskukset ja -talot, hoiva- ja hoitokodit, omaishoito sekä vanhusten sosiaalityö. Työpaikkoja on myös järjestöissä sekä erilaisissa kehittämisprojekteissa. Geronomin tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi

palveluohjaaja, muistiasiantuntija, päiväkeskuksen ohjaaja, projektikoordinaattori, suunnittelija, kotihoidon ohjaaja tai palveluvastaava.

Geronomin tulee osata ammatissaan huomioida vanhustyön eettiset periaatteet ja lähtökohdat. Työn asiakaslähtöisyys ja moniammatillisissa ryhmissä työskentely edellyttävät hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja.

Hammasteknikko

Hammasteknikko vastaa asiakkaille valmistettavien proteesien teknisestä toteutuksesta. Käytännössä hammasteknikko suunnittelee ja valmistaa erilaisia koko- ja osaproteeseja sekä oikomiskojeita ja hampaiden paikka-ainetta. Työtä tehdään käsillä ja teknologiaa hyödyntäen. Hammasteknikko ei ole itse kontaktissa potilaan kanssa, vaan toimii hammaslääkärin antamien mallinnusten ja työohjeiden mukaisesti.

Hammasteknikot työskentelevät useimmiten yksityisissä hammaslaboratorioissa. Työhön voi kuulua muun esimiestehtäviä, hammasteknikko on vastuussa työn teknisestä toteutuksesta. Asiantuntijatehtävät sekä myynnin ja konsultoinnin tehtävät ovat mahdollisia. Työn kuva ja laajuus vaihtelevat työnantajan mukaan. Hammasteknikon työ on päivätyötä.

Työssä tarvitaan tietoa hammas- ja oikomishoidoissa käytetyistä välineistä ja menetelmistä. Hammasteknikon työssä tarvitaan kädentaitoja, ongelmanratkaisukykyä ja suunnitelmallisuutta. Kauniin lopputuloksen saavuttaminen edellyttää tarkkuutta ja esteettistä silmää. Työssä toimitaan yhdessä muun terveydenhuollon henkilöstön kanssa ja työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja. Työssä voi olla likaisia ja pölyisiä työskentelyvaiheita. Allergia voi haitata alalla työskentelyä.

Jalkaterapeutti

Jalkaterapeutti on terveydenhuollon ammattilainen, joka tarjoaa jalkaterapiapalveluja ja edistää jalkojen terveyttä. Hän hoitaa monipuolisesti eri-ikäisten asiakkaiden jalka- tai alaraajavaivoja sekä auttaa heitä ylläpitämään liikkumis- ja toimintakykyään. Osatakseen valita asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen sopivat hoidot jalkaterapeutilta vaaditaan tietämystä anatomiasta ja fysiologiasta, biomekaniikasta ja jalkasairauksista sekä erilaisista hoitokeinoista. Jalkaterapeutin työnkuvaan kuuluvat terveyttä ja toimintakykyä edistävä ohjaus ja neuvonta, apuvälineterapia, terapeuttinen harjoittelu, manuaalinen terapia sekä apuvälineiden valmistus.

Usein jalkaterapeutit toimivat yrittäjinä tai ammatinharjoittajina omassa hoitolaitoksessaan. Mahdollisia työpaikkoja ovat myös sairaalat ja terveystilat, erikoissairaanhoidot, kuntoutuslaitokset sekä kylpylät tai liikunta- ja urheilukeskukset. Jalkaterapeutti voi lisäksi

toimia erilaisissa konsultaatio-, myynti- ja projektitehtävissä tai asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä.

Jalkaterapeutin työn tekeminen edellyttää käden hienomotorisia taitoja, innovatiivisuutta ja hahmottamiskykyä. Ihmisläheisessä työssä vaaditaan hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kykyä toimia moniammatillisissa työryhmissä. Koska useimmat jalkaterapeutit toimivat yrittäjinä, yrittäjämäinen työasenne sekä kyky työskennellä itsenäisesti ovat tärkeitä. Oman ammattitaidon kehittäminen ja uusien asioiden omaksuminen ovat ammatin harjoittamisen edellytyksiä.

Jalkaterapeutin työssä selkä, kädet ja jalat joutuvat kovimmalle rasitukselle ja jotkin käsiteltävät aineet ja työmenetelmät saattavat aiheuttaa allergiaa.

Kuntoutuksen ohjaaja

Kuntoutuksen ohjaaja on pitkäaikaissairaahan tai vammaisen henkilön yhteyshenkilö kuntoutuksen ammattihenkilöiden ja eri palvelujärjestelmien välillä. Hän ohjaa ja neuvoo potilasta ja tämän läheisiä muuttuneessa elämäntilanteessa sekä toteuttaa ja koordinoi kuntoutusta yhdessä muiden ammattilaisten kanssa. Kuntoutusohjaaja tukee asiakkaan itsenäistä selviytymistä arkipäivässä, elämänhallintaa sekä sosiaalista toimintakykyä.

Kuntoutusohjaaja tuntee sairastumisen ja vammautumisen mukanaan tuomat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset vaikutukset kuntoutujan arkeen. Hän auttaa kuntoutujaa tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan kuntoutumisensa edistämiseksi. Kuntoutuksen ohjaaja neuvoo ja ohjaa mm. erilaisten kuntoutusmahdollisuuksien, sosiaalietuuksien ja apuvälineiden käyttöön liittyvissä asioissa.

Kuntoutuksen ohjaajat toimivat kuntoutuksen eri toimialueilla suunnittelu-, ohjaus-, neuvonta- ja valmennustehtävissä sekä asiantuntijoina julkisella, yksityisellä tai kolmannella sektorilla. Lisäksi he voivat työskennellä erilaisissa kuntoutuksen kehittämishankkeissa sekä yrittäjinä. Työympäristöjä ovat esimerkiksi yliopisto- ja keskussairaalat, terveyskeskukset, kuntoutuslaitokset sekä erilaiset projektit tai vammais- ja potilasjärjestöt.

Kuntoutuksen ohjaaja tarvitsee työssään itsenäistä työskentelyotetta, suunnitelmallisuutta sekä tiedonhakutaitoja. Hänellä on oltava riittävästi tietoa oman potilasryhmän sairaudesta ja sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta vaikutuksesta kuntoutujan arkeen. Kuntoutusohjaajan työ edellyttää lisäksi hyviä vuorovaikutustaitoja, pitkäjänteisyyttä, yhteistyökykyä sekä joustavuutta.

Kätilö

Kätilö on seksuaali- ja lisääntymisterveyden sekä naistentautien hoitotyön asiantuntija. Kätilön tehtävänä on opastaa odottavia äitejä, avustaa äitiä synnytyksen aikana sekä hoitaa

äitiä ja lasta synnytyksen jälkeen. Työ kohdistuu viime kädessä koko perheeseen. Tehtäviin kuuluvat myös mm. naisten sairauksien hoito, ehkäisyneuvonta, perhesuunnittelu ja lapsettomuuden hoito.

Terveyskeskusten äitiysneuvoloissa kättilöt hoitavat itsenäisesti normaalin raskauden seurannan. Raskauden aikana perheille annetaan terveysneuvontaa ja kättilö valmentaa perheet synnytykseen ja vanhemmuuteen. Sairaalan synnytysosastolla kättilö vastaa itsenäisesti normaalin synnytyksen kaikista vaiheista.

Kättilön tyypillisiä työympäristöjä ovat äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolat, sairaaloiden synnytysosastot ja vastasyntyneiden lasten osastot sekä äitiys- ja naistentautien poliklinikat ja naistentautien vuodeosastot.

Kättilön työ edellyttää kykyä ennakointiin, itsenäiseen päätöksentekoon sekä ongelmanratkaisuun. Työ on erittäin vastuullista ja hoitotoimenpiteitä koskevia ratkaisuja on kyettävä tekemään viivyttelämättä. Työssä tarvitaan vahvaa teoreettista tietoa, käden taitoja sekä hyviä vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaitoja. Kättilöllä tulee olla herkkyyttä, hienotunteisuutta ja taitoa työskennellä eri tavoin reagoivien ihmisten kanssa. Kättilöt tarvitsevat yhteistyötaitoja myös työskennellessään moniammatillisessa työryhmässä.

Kättilön tutkinto antaa pätevyyden harjoittaa sekä kättilön että sairaanhoitajan ammattia.

Optometrismi

Tutkinnon suorittanut työskentelee Valviran laillistamana terveydenhuollon ammattihenkilönä nimikkeellä optikko. Hänen tehtävänä on tuottaa näönhuoltopalveluita ja toimia näkemisen asiantuntijana. Optikko tekee itsenäisesti näöntutkimukset sekä määrittää, määrää ja sovittaa silmä- ja piilolasit sekä heikkonäköisten apuvälineet. Asiakkaan ohjaaminen ja opastaminen silmä- ja piilolasien käytössä sekä silmälasien huolto- ja korjaustyöt ovat olennainen osa optikon työtä. Optikko ei diagnosoi eikä hoida silmäsairauksia, mutta osallistuu silmälääkärin määräämien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Optikon työympäristönä on useimmiten optikkoliike. Optikko voi työskennellä myös julkisen terveydenhuollon sekä työterveyshuollon yksiköissä tai yksityisissä silmäsairaaloissa sekä optisen alan tukkutoiminnan parissa tai erilaisissa tutkimus- tai kehittämissyksiköissä.

Optikon työtehtävät edellyttävät tarkkuutta ja huolellisuutta, käytännön kädentaitoja, matemaattista ajattelua sekä hyvää hahmotuskykyä. Asiakaspalvelutyössä eduksi ovat hyvät vuorovaikutustaidot, kärsivällisyys ja ongelmanratkaisukyky. Optikkoliikkeessä työskentely on ryhmätyötä, joten optikon on oltava yhteistyökykyinen, mutta pystyttävä myös toimimaan itsenäisesti ja vastuullisesti. Olennainen osa optikon työtä on myös tekninen osaaminen ja erilaisten optisten laitteiden käytön hallinta.

Osteopaatti

Osteopaatti tutkii ja hoitaa tuki- ja liikuntaelimestön vaurioita ja sairauksia käsittelemällä käsillään pehmytkudoksia, niveliä sekä hermostoa. Työn tavoitteena on usein normaalin liikkuvuuden ja toimivuuden palauttaminen. Työtä tehdään yhdistämällä teoreettinen tieto käsillä tehtävään tunnustelevaan tutkimiseen. Yleisimmin osteopaatin asiakkaat kärsivät erilaisista niska- ja hartiakivuista, selkävaivoista, urheiluvammoista tai päänsärystä. Osteopaatti osaa laatia asiakkaalleen yksilöllisen hoitosuunnitelman sekä henkilökohtaisia neuvoja ja ohjeita esimerkiksi venyttelyyn tai ryhdin parantamiseen.

Osteopaatin koulutuksessa korostuvat anatomia, fysiologia ja patologia. Osteopaatit työskentelevät usein yrittäjinä ja valmiudet yrittäjyyteen ovatkin hyödyksi. Yhteistyötä osteopaatti tekee muun muassa muiden terveydenhuollon parissa työskentelevien kanssa.

Työ on itsenäistä ja vastuullista ja siinä korostuvat ongelmanratkaisu- ja vuorovaikutustaidot. Osteopaatti tarvitsee alansa tuntemuksen lisäksi näppäryyttä, fyysistä kuntoa sekä ihmissuhdetaitoja. Avoin asenne kaikkia potilaita kohtaan on tarpeen. Osteopaatti on nimikesuojattu ammattihenkilö.

Naprapaatti

Naprapaatti on tuki- ja liikuntaelimestön asiantuntija. Naprapaatin osaamisalueisiin kuuluu näiden alueiden sairauksien tutkiminen, ennaltaehkäiseminen sekä hoitaminen. Naprapatiassa annetaan manuaalista terapiaa, jonka tavoitteena on nivelten optimaalinen liikkuminen sekä kivun lievittäminen ja näin ollen asiakkaan toimintakyvyn parantaminen.

Tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet ovat Suomessa yksi suurimmista sairauslomien syistä. Naprapaatti selvittää oireiden, kuten selkävivun, päänsäryn tai puutumisen taustalla olevia syitä, kuten työskentelyasentoa ja ryhtiä. Kipuihin auttaa kudosten liikkuvuuden ja liikkeenhallinnan parantaminen. Naprapaatti hyödyntää diagnoosissa muun muassa lääketieteellisiä tutkimuksia ja ortopedisiä testejä. Testien perusteella naprapaatti suunnittelee yhdessä asiakkaan kanssa hoitoa sekä jatkotutkimuksia. Työtä tehdään yhdessä terveydenhoitoalan muun henkilöstön kanssa.

Naprapaatteja työskentelee esimerkiksi lääkäriasemilla, yksityisillä vastaanotoilla ja hoitolaitoksissa. Useimmat naprapaatit työskentelevät itsenäisinä yrittäjinä.

Naprapaatti tarvitsee työssään luonnontieteellistä osaamista sekä hyvää tietoa ihmisen anatomiasta ja fysiologiasta. Työtä tehdään läheisessä kontaktissa asiakkaan kanssa, joten vuorovaikutustaidot ja kyky tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa on tärkeää. Hyvä fyysinen kunto on työssä eduksi. Työ on vastuullista.

Röntgenhoitaja

Röntgenhoitaja vastaa kuvantamistutkimuksista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä sekä sädehoidosta. Potilaiden hoidossa käytetään diagnostisen ja terapeuttisen radiografian menetelmiä. Potilaat tulevat röntgenhoitajalle lääkärin läheteestä. Tyypillisiä kuvantamistilanteita ovat murtumaepäilyt ja tietokonetomografia- tai magneettikuvauslaitteella tehtävät kuvaukset. Röntgenhoitaja vastaa tutkimuksen kulusta ja tavoitteena on luoda mahdollisimman hyvä tutkimus- ja hoitotilanne, tulosten tulkinnasta vastaa röntgenlääkäri.

Röntgenhoitajalle tyypillisiä työpaikkoja ovat sairaalat, terveyskeskukset ja lääkäriasemat. Työpaikkoja on myös asiantuntijatehtävissä esimerkiksi tutkimuksen ja tuotekehityksen parissa sekä säteilynkäytön valvontatehtävissä teollisuudessa. Työtehtävistä riippuen työ voi olla päivä- tai vuorotyötä.

Röntgenhoitajat työskentelevät sekä itsenäisesti että työryhmissä. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan potilaskontakteissa, jotka ovat usein lyhytkestoisia ja luottamussuhde on tällöin luotava nopeasti. Kyky asettua potilaan asemaan on hyväksi. Röntgenhoitajana työskentelemisessä tarvitaan kädentaitoja, kolmiulotteista hahmotuskykyä, tarkkuutta, luovuutta, joustavuutta ja vastuunottokykyä. Työssä käytetään korkeatasoista ja nopeasti kehittyvää teknologiaa, joten kiinnostus matematiikkaan, fysiikkaan, lääketieteelliseen tekniikkaan ja tietotekniikkaan ovat hyödyksi.

Sairaanhoitaja

Sairaanhoitaja on hoitotyön ammattilainen, joka edistää yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen terveyttä, ehkäisee sairauksia, hoitaa äkillisesti tai pitkäaikaisesti sairastuneita sekä tukee toipumista ja kuntoutumista.

Sairaanhoitaja tekee monipuolista ja ihmisläheistä työtä. Työhön kuuluu muun muassa lääkehoidon suunnittelu ja toteutus, elintoimintojen tarkkailu sekä hoitotoimenpiteiden ja tutkimuksien tekeminen. Lisäksi sairaanhoitaja neuvoo, ohjaa ja tukee potilaita ja heidän omaisiaan. Sairaanhoitajan työtehtäviin voivat kuulua myös erilaiset opetus-, suunnittelu- ja kehittämistehtävät.

Sairaanhoitajia työskentelee sairaaloissa, terveysasemien vastaanotoilla, kotisairaanhoidossa, hoivakodeissa, kuntoutusyksiköissä sekä järjestöissä ja yrityksissä tai yrittäjänä. Sairaanhoitajan tutkinto mahdollistaa työskentelyn myös asiantuntijuus- ja konsulttitehtävissä, vapaaehtoisjärjestöjen palveluksessa tai kansainvälisissä tehtävissä.

Sairaanhoitaja on työssään vastuussa potilaiden hyvinvoinnista. Itsenäisen päätöksentekokyvyn lisäksi tarvitaan ongelmanratkaisutaitoja, tarkkuutta ja huolellisuutta

sekä organisointikykyä. Sairaanhoidajan on sopeuduttava nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Hänen on lisäksi hallittava erilaisten teknisten laitteiden ja teknologian käyttö. Työ edellyttää hyviä vuorovaikutustaitoja potilaiden kohtaamisessa sekä yhteistyötaitoja toimittaessa yhdessä muiden ammattilaisten kanssa. Hoitotyötä tekevältä vaaditaan myös sekä fyysistä että psyykkistä kestävyyttä ja hyvää stressinsietokykyä.

Sosionomi

Sosionomi on sosiaalialan monipuolinen asiantuntija. Työssään hän tukee ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen elämänhallintaa, toimintakykyä ja hyvinvointia sekä ehkäisee syrjäytymistä. Tutkinto antaa valmiudet eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten ohjaus- ja kasvatustyöhön sosiaalialalla. Sosionomi arvioi asiakkaansa elämäntilannetta ja voimavaroja, etsii ratkaisuvaihtoehtoja ja motivoi asiakkaita sekä osaa ohjata heitä tukimuotojen ja palveluiden kentässä. Työtehtävät kattavat sosiaalialan palvelutoiminnot, kasvatuksen, kuntoutuksen, neuvonnan, ohjauksen sekä asiakas- ja yhteisötyön.

Sosionomien työpaikkoja ovat esimerkiksi lastensuojelu, oppilas- ja opiskelijahuolto, perhetyö, varhaiskasvatus, vammaistyö, vanhuspalvelut, mielenterveystyö, päihdetyö ja maahanmuuttajatyö sekä erilaiset ohjaus- ja neuvontatehtävät sosiaalitoimessa, Kelalla ja järjestöissä. Sosiaalipalveluiden lisäksi useat lähialat, kuten terveydenhuolto tai työvoimapalvelut työllistävät sosionomeja sosiaalialan asiantuntemusta vaativiin asiakastyön, suunnittelun ja kehittämisen tehtäviin. Sosionomin ammattinimikkeitä ovat muun muassa lastentarhanopettaja, lastensuojelulaitoksen hoitaja, perhetyöntekijä, vanhustyön ohjaaja, palveluohjaaja, toiminnanohjaaja sekä palvelukoordinaattori.

Sosionomin ihmisläheisissä työtehtävissä tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja sekä pitkäjännitteisyyttä, joustavuutta, oma-aloitteisuutta ja vastuuntuntoa. Myös kielitaidosta sekä eri kulttuurien tuntemuksesta on työssä hyötyä. Kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin on sosionomille eduksi ja sosiaaliturvajärjestelmän, palvelujärjestelmän sekä lainsäädännön tuntemus on tärkeä osa ammattia.

Suuhygienisti

Suuhygienisti on suun terveydenhoitotyön asiantuntija, jonka ydintyötä on ihmisten suun terveyden edistäminen. Suuhygienisti työskentelee itsenäisesti ja vastaa osaltaan potilaansa hoidosta. Hän tekee yhteistyötä hammaslääkäreiden, hammashoitajien ja hammasteknikoiden sekä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Suuhygienistin

työhön kuuluu erilaisten hammassairauksien ehkäisy ja hoito, toimenpiteet hampaiden reikiintymisen ehkäisemiseksi sekä yhteistyössä hammaslääkärin kanssa suoritettavat, esimerkiksi hampaiden oikomishoitoon liittyvät toimenpiteet. Hän myös ohjaa ja opastaa asiakkaita suun itsehoitoon.

Suuhygienistin työpaikkoja ovat terveyskeskusten hammashoitolat, sairaalat, erilaiset hoitolaitokset sekä yksityiset lääkäriasemat. Hän voi toimia myös yrittäjänä omalla vastaanotollaan. Lisäksi suuhygienisti voi toimia alan yrityksissä myynti- ja tuotekehitystehtävissä sekä asiantuntija- tai opetustyössä.

Suuhygienistin työ edellyttää kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Ammatissa tarvitaan kädentaitoja ja tarkkuutta sekä päätöksenteko- ja organisointikykyä. Suuhygienisti työskentelee itsenäisesti erilaisten potilaiden kanssa, joten työssä tarvitaan hyvää palveluasennetta sekä vuorovaikutus- ja ryhmätöitäitoja.

Yksin työskentely ja staattiset työasennot voivat rasittaa niskaa ja selkää, käytettävien laitteiden aiheuttama melu puolestaan kuuloa. Ammatissa on huomioitava myös ihon ja hengitysteiden kautta tapahtuva altistuminen erilaisille paikkaus-, puhdistus- ja desinfiointiaineille.

Terveydenhoitaja

Terveydenhoitajan työnä on edistää ja ylläpitää yksilöiden, perheiden sekä työ- ja muiden yhteisöjen terveyttä sekä hoitaa ja ehkäistä sairauksia. Työ on ihmisläheistä, monipuolista ja itsenäistä. Terveydenhoitaja on usein ensimmäinen henkilö, jonka puoleen asiakkaat kääntyvät.

Terveydenhoitajan tehtäviin kuuluvat eri ikäisten ihmisten terveystarkastukset. Hän seuraa myös odottavan äidin ja lapsen hyvinvointia sekä lasten kasvua ja kehitystä eri ikävaiheissa. Työhön kuuluu erilaisia sairaanhoitotoimenpiteitä, kuten verinäytteiden ottoa sekä haavanhoitoa. Työterveyshuollossa toimivan terveydenhoitajan työtä ovat terveystarkastukset, terveysneuvonta sekä sairausvastaanoton pitäminen.

Terveydenhoitajat työskentelevät pääsääntöisesti perusterveydenhuollossa julkisella tai yksityisellä sektorilla, esimerkiksi neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, työterveyshuollossa tai ikääntyneiden palveluissa. Työtä tarjoavat myös erilaiset järjestöt sekä organisaatiot kuten Kela ja vakuutusyhtiöt.

Terveydenhoitajan työ on vastuullista ja itsenäistä, mutta vaatii myös yhteistyötaitoja toimittaessa yhdessä muiden asiantuntijoiden kanssa. Asiakkaiden kohtaaminen edellyttää hyviä vuorovaikutustaitoja, avoimuutta ja aloitekykyä. Ammatissa tarvitaan lisäksi organisointi- ja koordinoitukykyä sekä suullista ja kirjallista ilmaisutaitoa.

Terveydenhoitajan tutkinto antaa pätevyyden harjoittaa sekä terveydenhoitajan että sairaanhoitajan ammattia.

Toimintaterapeutti

Toimintaterapeutti on kuntoutuksen asiantuntija, joka mahdollistaa eri ikäisten ihmisten osallistumisen heille tärkeisiin päivittäisen elämän toimintoihin, kun he esimerkiksi fyysisen tai psyykkisen sairauden tai ikääntymisen vuoksi tarvitsevat siihen asiantuntijan apua.

Toimintaterapeutti arvioi asiakkaan mahdollisuuksia toimia arjessa ja arvion pohjalta suunnittelee terapian tai apuvälinepalvelun ja antaa ohjausta. Toimintaterapeutti osaa muokata fyysistä ja sosiaalista ympäristöä niin, että asiakkaan toimintamahdollisuudet paranevat ja hänen on mahdollista toimia omassa arjessaan mielekkäällä tavalla. Työtä tehdään useimmiten monialaisissa työryhmissä. Toimintaterapeutteja tarvitaan muun muassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä, työterveyshuollossa työkyvyn ylläpidossa sekä ikääntyneen väestön kotona asumisen tukemisessa. Toimintaterapeutin asiantuntemusta voidaan hyödyntää myös yhteiskunnan palvelujen kehittämiseen ja ympäristön suunnitteluun liittyvissä tehtävissä.

Toimintaterapeutin työympäristöjä ovat sairaalat, erilaiset hoito- ja kuntoutuslaitokset, terveyskeskukset, päiväkodit, vanhainkodit sekä järjestöt. Toimintaterapeutit voivat työskennellä myös erilaisissa kehittämis- ja projektitehtävissä sekä yrittäjinä. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi toimintaterapeutti, ryhmätoiminnan ohjaaja, työtoiminnan suunnittelija tai apuvälinealan asiantuntija.

Toimintaterapeutin ammatissa tarvitaan vuorovaikutustaitoja, pitkäjännitteisyyttä sekä hienotunteisuutta. Työ on itsenäistä, mutta myös yhteistyökykyä tarvitaan. Uudenlaisten apuvälineiden ja kuntoutusmenetelmien kehittämistyö edellyttää suunnittelukykyä, kädentaitoja, hahmotuskykyä sekä käytännöllisyyttä.

Merikapteeni

Merikapteeni on aluksen päällikkö. Hänellä on ylin vastuu aluksen merikelpoisuudesta, sen henkilökunnasta ja kaikesta aluksen operointiin liittyvästä. Aluksen päällikkö johtaa laivan käsittelyä lähdeettäessä satamista ja saavuttaessa niihin. Hänen tulee pystyä suunnittelemaan ja toteuttamaan merimatka huomioiden esimerkiksi satamamääräykset, sääolosuhteet, muu liikenne sekä mahdolliset vaaratekijät. Satamassa merikapteeni huolehtii

yhteydenpidosta satamaviranomaisiin, lastin omistajaan ja ahtausliikkeisiin. Hänen tulee tuntea erilaisten lastityyppien vaatima käsittely ja meriturvallinen lastaussuunnittelu sekä niihin liittyvät lait.

Merikapteenien työympäristöjä ovat matkustaja-alukset, rahtialukset, jäänmurtaajat ja hinaajat. Työtä tarjoavat lisäksi merenkulun maaorganisaatiot, esimerkiksi varustamot, satamaoperaattorit ja telakat. Myös alan koulutustehtävissä tarvitaan merenkulun ammattilaisia.

Merikapteenin työ on erittäin vastuullista, sillä kalliin aluksen ja rahdin lisäksi kyse on matkustajien, miehistön ja muiden merenkulkijoiden turvallisuudesta. Aluksen päällikön on osattava toimia itsenäisesti, mutta myös yhteistyössä muiden kanssa. Työ laivalla vaatii sopeutumista pieneen työyhteisöön ja omanlaisensa työajat asettavat ehtonsa perhe- ja muulle sosiaaliselle elämälle. Englannin kielen osaaminen on ulkomaanliikenteen työtehtävissä välttämätöntä ja suomalaisessa merenkulussa myös ruotsin kieli on tärkeä.

Merellä työskennellessä on sopeuduttava ajoittain keinuvaan työympäristöön. Lisäksi merenkulun ammatteihin liittyy tiettyjä terveysvaatimuksia, kuten hyvä fyysinen kunto sekä riittävä näkö-, kuulo- ja puhekyky.

Insinööri (AMK)

Insinöörejä valmistuu monipuolisesti eri alojen koulutusohjelmista. Heitä yhdistää kiinnostus tekniikkaan, matematiikkaan, fysiikkaan tai kemiaan sekä uteliaisuus siitä, kuinka asiat toimivat. Insinööri haluaa tietää asioiden taustat ja omalla osaamisellaan luoda parempaa tulevaisuutta. Hänen työtään on havaita teknisiä ja teknologisia ongelmia ja ratkaista niitä luovaa ongelmanratkaisukykyään käyttäen.

Insinöörejä valmistuu seuraavien alojen koulutusohjelmista: automaatiotekniikka, energiatekniikka, maanmittaustekniikka, prosessi- ja materiaalitekniikka, kone- ja tuotantotekniikka, logistiikka, bio- ja elintarviketekniikka, auto- ja kuljetustekniikka, rakennus- ja yhdyskuntatekniikka, tieto- ja viestintätekniikka, sähkötekniikka, talotekniikka, merenkulku, laboratoriotekniikka, kemiantekniikka, puutekniikka, tuotantotalous sekä ympäristötekniikka.

Valmistunut insinööri aloittaa uransa yleensä asiantuntija- tai suunnittelutehtävissä. Kokemuksen karttuessa tehtävät muuttuvat vaativimmiksi asiantuntija-, johto- ja hallintotehtäviksi.

Insinöörit työllistyvät esimerkiksi suunnittelu-, käyttö- ja ylläpitotehtäviin, tutkimus- ja tuotekehitystehtäviin, asiantuntijaksi, opetus- ja koulutustehtäviin, yritysten kaupallisille, vienti- ja markkinointiosastoille sekä johtotehtäviin.

Insinöörin työ edellyttää kykyä soveltaa teknistä tietoa käytäntöön. Lisäksi tarvitaan kielitaitoa, suunnittelu- ja organisointitaitoja sekä luovaa ongelmanratkaisukykyä. Myös yhteistyötaidot ovat tarpeen, kun työtä tehdään paitsi itsenäisesti myös yhteistyössä muiden kanssa. Työtehtävistä riippuen myös kaupallisesta ja taloudellisesta ajattelusta sekä johtamis-, neuvottelu- ja esiintymistaidoista voi olla hyötyä niiden hoitamisessa.

Laboratorioanalyttikko

Laboratorioanalyttikko on kemiallisten ja biologisten tutkimusten asiantuntija, joka työskentelee laboratoriossa. Työpaikkoja on esimerkiksi yrityksissä, lääke- ja elintarviketeollisuudessa, rikoslaboratorioissa ja tutkimuslaitoksissa. Työhön voi kuulua tutkimusta, tuotekehitystä, suunnittelua, laadunvalvontaa tai esimiestyötä.

Laboratoriossa tehdään määryksiä erilaisten menetelmien avulla sekä testataan tuotteita kokeiden avulla. Tutkittavat asiat riippuvat työpaikan aihealueesta: ympäristöalalla näytteitä otetaan ja analysoidaan muun muassa vesistöistä, elintarviketeollisuudessa tutkitaan esimerkiksi tuotteiden koostumusta ja bakteerittomuutta. Työtehtävät voivat olla tuotannon parissa rutiininomaisia, tuotekehittelyn merkeissä vaihtelua on usein enemmän. Suurimmaksi osaksi työ on päivätyötä, mutta tehtaissa vuorotyö on mahdollista.

Laboratorioanalyttikko tarvitsee työssään hyviä kemian taitoja, matemaattisluonnontieteellistä ajattelutapaa sekä laboratoriotaitoja, kuten analyysimenetelmien ja -laitteiden hallintaa sekä tulosten käsittelyn ja raportoinnin taitoja. Tarkkuutta vaativassa työssä tarvitaan myös huolellisuutta ja luotettavuutta. Työtä tehdään usein ryhmissä, joten työ vaatii myös vuorovaikutustaitoja itsenäisen työtöteen lisäksi.

Laboratoriotyöskentelyyn kuuluu toimiminen kemikaalien ja laitteiden parissa, joten työturvallisuus tulee ottaa huomioon. Laboratoriossa toimimisen esteenä saattavat olla astma, värisokeus tai taipumus allergioihin.

Rakennusmestari

Rakennusmestari työskentelee rakennustyömaan johtotehtävissä.

Työhön kuuluu uudis- ja korjaustyömaiden työnjohtamista. Rakennusmestari valvoo, että työtä tehdään suunnitelmien ja säädösten mukaisesti. Työhön kuuluu organisointia, kustannusten laskemista ja hankintojen valmistelua, rakennusmestari ymmärtää myös alan kaupallisen puolen. Kohteesta riippuen työnkuvaan voi kuulua esimerkiksi lupien hankkimista. Työmaan koosta riippuen yhteistyötä tehdään useidenkin rakennusmestarien kanssa.

työntekijöiden lisäksi. Kokonaisuuden hallinta on keskeisessä roolissa rakennusmestarin työssä.

Työpaikkoja on niin alan yrityksissä kuin julkisella puolella muun muassa kunnissa. Johdettavat työmaat voivat olla niin suurien teollisuusrakennuksien, toimistorakennuksien kuin pienempien asuintalojen työmaita. Rakennusalan yrityksissä voi erikoistua esimerkiksi työsuunnitteluun tai määrälaskentaan. Työmahdollisuuksia on myös kaupan alalla ja materiaalien parissa.

Rakennusmestarin on tunnettava rakennustekniikkaa ja -materiaaleja. Työssä on tiedettävä alan lainsäädäntö ja turvallisuusvaatimukset. Työnkuvan myötä johtamis- ja vuorovaikutustaidot ovat edellytyksenä työn menestyksekkääksi hoitamiseksi. Lisäksi rakennusmestarin on osattava kustannuslaskemista. Stressinsietokykyä tarvitaan projektien loppuunsaattamiseksi aikataulussa. Ylityöt ovat alalla mahdollisia. Töitä tehdään ulkona säällä kuin säällä, ulkotyön lisäksi rakennusmestarin työhön kuuluu työmaatoimistossa tehtäviä töitä.

Rakennusarkkitehti

Rakennusarkkitehdin ammatissa yhdistyvät teknillinen, taloudellinen ja taiteellinen osaaminen.

Rakennusarkkitehti vastaa työssään rakennushankkeen arkkitehti- ja toteutussuunnittelusta. Hän hyödyntää työssään osaamistaan esimerkiksi talotekniikasta, rakennesuunnittelusta, rakentamistaloudesta, tietotekniikasta ja projektinhallinnasta. Hän osaa huomioida myös rakentamisen esteettiset, yhteiskunnalliset, sosiaaliset, laadulliset ja ekologiset tekijät.

Rakennusarkkitehdin työtehtäviin kuuluu esimerkiksi pienten ja keskisuurten uudisrakennusten suunnittelu sekä toimiminen avustavana suunnittelijana suurissa hankkeissa, korjausrakentamisen suunnittelu, rakennusten ylläpito ja kuntotutkimukset sekä rakentamisen valvontatehtävät.

Rakennusarkkitehtien työympäristöjä ovat suunnittelutoimistot, rakennusliikkeet, rakennuttamistoimistot sekä julkishallinto. Myös yrittäjänä toimiminen on vaihtoehto. Tehtävänimikkeitä ovat muun muassa rakennustarkastaja, rakennusarkkitehti, projektisuunnittelija tai projektipäällikkö. Paitsi suunnittelutehtävissä, rakennusarkkitehdit voivat työskennellä myös opetus- ja viranomaistehtävissä tai rakennusteollisuuden tuotekehityksessä ja markkinoinnissa.

Rakennusarkkitehdin ammatissa toimiminen edellyttää hyviä yhteistyö- ja viestintätaitoja. Ammattiala edellyttää myös luovuutta ja kolmiulotteista hahmotuskykyä. Luovaa ongelmanratkaisukykyä tulee osata hyödyntää käytännössä ja eteen tulevissa ennakoimattomissakin tilanteissa. Työssä pitää pystyä löytämään parhaiten asiakasta palvelevat sekä samalla taloudellisesti kannattavat ratkaisut.

Tradenomi

Tradenomi toimii talouden, hallinnon ja liiketoiminnan asiantuntijana tyypillisesti monipuolisissa johto-, kehitys ja suunnittelutehtävissä. Työelämään sijoittumiseen vaikuttavat henkilökohtaiset kiinnostuksen kohteet sekä oma erityisosaaminen ja opintojen aikainen suuntautuminen. Liiketalouden tradenomit voivat suuntautua opinnoissaan esimerkiksi talous- tai henkilöstöhallintoon, markkinointiin, myyntiin, finanssialalle tai yrittäjyyteen. Lisäksi omat suuntautumisvaihtoehdot on tietojenkäsittelystä, kirjasto- ja tietopalvelualasta sekä turvallisuudesta ja riskienhallinnasta kiinnostuneille.

Tietojenkäsittelyä opiskelleet tradenomit työskentelevät esimerkiksi ohjelmistoalan yrityksissä tai tietotekniikkaa käyttävissä organisaatioissa suunnittelu-, ohjelmointi- ja ylläpitotehtävissä.

Kirjasto- ja tietopalvelualalle suuntautuneet työskentelevät asiakaspalvelussa ja aineistojen hallintatehtävissä kirjastoissa, tutkimuslaitoksissa sekä hallinnon ja yritysten tietopalveluissa.

Turvallisuutta ja riskinhallintaa opiskelleet työskentelevät organisaatioissa riskienhallintatehtävissä tai turvallisuusalan yrittäjinä.

Tradenomit työllistyvät eri toimialojen yrityksiin, esimerkiksi teknologiateollisuuteen, tietotekniikan palvelualueille, tukku- ja vähittäiskaupan yrityksiin, pankkeihin ja vakuutusyhtiöihin sekä kunnille ja valtiolle. Myös yrittäjänä toimiminen on yleistä. Tradenomien tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi projektipäällikkö, kirjanpitäjä, myyntipäällikkö, asiakaspäällikkö, markkinointisuunnittelija, talouspäällikkö, palveluasiantuntija, it-konsultti, kirjastovirkailija ja turvallisuusasiantuntija.

Tradenomin tulee hallita työssään laaja-alaisesti oman alansa käytännölliset tiedot ja taidot. Oman alansa erityisosaamisen lisäksi tradenomeilta edellytetään hyviä vuorovaikutus- ja viestintätaitoja, yhteistyökykyä, kielitaitoa ja usein myös kansainvälisyysvalmiuksia. Tietotekniset taidot sekä kyky hankkia ja soveltaa uutta tietoa ovat myös alalla tärkeitä.

YLIOPISTO

Farmaseutti

Farmaseutti toimii lääkealan asiantuntijana erilaisissa lääkehuollon tehtävissä. Hän on lääkkeiden ja lääkehoitojen asiantuntija, jolta edellytetään laajaa tietämystä lääkeaineista ja niiden vaikutuksista.

Suurin osa farmaseuteista työskentelee apteekeissa asiakaspalvelu- ja neuvontatehtävissä. Farmaseutti arvioi lääkehoidon tarkoituksenmukaisuutta ja opastaa asiakasta lääkkeen käytössä. Sairaalassa farmaseutti voi työskennellä sairaala-apteekissa lääkkeiden hankinnan, valmistuksen ja varastoinnin tai osastolla lääkehuollon ja sen suunnittelun parissa. Farmaseuttina on mahdollista työllistyä myös lääketeollisuuden ja lääketukkuliikkeiden lääkekehityksen, lääkkeen valmistuksen, laadunvarmistuksen, lääketurvan ja markkinoinnin tehtäviin sekä terveydenhuollon viranomais- ja koulutustehtäviin.

Apteekkityössä farmaseutilta vaaditaan asiakaspalveluhenkisyttä. Hänen on osattava välittää tietoa sekä auttaa asiakasta tämän terveyden kannalta parhaan ratkaisun tekemisessä. Farmaseutin työ on usein kiireistä ja sisältää monien asioiden yhtäaikaista tekemistä ja keskeneräisyyttä, joten hyvä stressinsietokyky on tärkeä ominaisuus. Lääkkeiden valmistus puolestaan vaatii kykyä keskittyä työhön sekä suurta tarkkuutta ja huolellisuutta. Lisäksi peruslaskutaito, vastuullisuus, yhteistyötaidot sekä kirjalliset ja suulliset esitysvalmiudet ovat tärkeitä farmaseuttisessa työssä.

Proviisori

Proviisori on lääkkeiden ja lääkehoidon asiantuntija, joka edustaa apteekissa korkeinta ammatillista asiantuntemusta. Hän työskentelee vastuullisissa esimies- ja suunnittelutehtävissä sekä vaativissa ammattitehtävissä. Apteekkien omistajat eli apteekkarit ovat aina koulutukseltaan proviisoreita.

Apteekissa proviisori toimii apteekkarin alaisena ja apteekin henkilökunnan esimiehenä. Työnkuvaan kuuluu asiakaspalvelu- ja lääkeneuvontatehtävien lisäksi usein myös henkilöstöhallintoa, koulutustehtäviä sekä liiketoimintaan liittyviä tehtäviä riippuen apteekin koosta. Lääketeollisuudessa proviisorit sijoittuvat erilaisiin johto- ja asiantuntijatehtäviin. Työtehtävät voivat liittyä esimerkiksi lääkkeiden tutkimukseen, tuotekehitykseen ja tuotantoon sekä myyntiin ja markkinointiin.

Merkittävä osa proviisoreista työskentelee apteekeissa. Toiseksi suurin työllistäjä on lääketeollisuus ja -tukkukauppa. Proviisori voi lisäksi työskennellä asiantuntijana sairaala-apteekissa tai terveyskeskuksen lääkekeskuksessa, tutkimus- ja opetustehtävissä sekä hallinto- ja viranomaistehtävissä.

Proviisorin tulee seurata lääkealan kehitystä sekä ylläpitää omaa osaamistaan hankkimalla tietoa itsenäisesti. Myös lääkealan lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset vaativat seurantaan. Proviisorilta vaaditaan henkilöstön kanssa toimiessa yhteistyö-, opetus-, esimies- ja johtamistaitoja. Hyvä kielitaito ja joustavuus ovat myös tarpeellisia ominaisuuksia. Kuormitusta ammatissa voivat aiheuttaa eri tehtävien päällekkäisyys ja katkonaisuus sekä potilasturvallisuuden edellyttämä jatkuva ehdoton tarkkuus.

Hammaslääkäri

Hammaslääkäri on suun ja leuan terveyden asiantuntija. Hammaslääkäriin työssä pyritään ennaltaehkäisemään ja hoitamaan suun ja leuan alueen sairauksia ja vammoja.

Työssä tutkitaan suun ja leuan aluetta. Tutkimuksen perusteella hammaslääkäri diagnosoi ja hoitaa potilasta. Hammaslääkäriin suorittamia toimenpiteitä on esimerkiksi hampaiden paikkaus, parentaelimiin liittyvät toimet ja oikomishoidot sekä kirurgiset toimenpiteet. Hammaslääkäri tekee myös erilaisia proteeseja. Työtä tehdään yhdessä hammashoitajan sekä suuhygienistin kanssa.

Suurin osa hammaslääkäreistä työskentelee terveyskeskuksissa, yksityisillä vastaanotoilla tai sairaaloissa. Hammaslääkäri osaa ohjata suun terveyden parissa työskentelevää tiimiään potilaan suun terveyden edistämiseksi. Suun ja leuan alueen sairauksilla on iso rooli ihmisen yleisterveydessä. Asiakastyön lisäksi hammaslääkäriin työhön kuuluu hallinnollisia tehtäviä. Hammaslääkäriin työ on pääasiassa päivätyötä, mutta alalla on myös päivystyksiä. Hammaslääkäri voi erikoistua esimerkiksi oikomishoitoon, hammaslääketieteelliseen diagnostiikkaan tai suu- ja leukakirurgiaan.

Hammaslääkäriin työssä tarvitaan lääketieteellistä osaamista, käden taitoja sekä vuorovaikutustaitoja. Hammaslääkäriin työ on itsenäistä ja vastuullista, työ vaatii tarkkuutta sekä suunnitelmallisuutta. Työssä kohdataan monenlaisia potilaita, joilla on erilaisia haasteita suun ja leuan alueella, ja osa asiakkaista voi jännittää hammaslääkäriin käyntiä. Työ voi olla henkisesti ja fyysisesti kuormittavaa sekä kiireistä. Hammaslääkäriin työasennot ovat usein ergonomisesti haastavia. Työhön kuuluu kemiallisia ja fysikaalisia riskejä.

Lääkäri

Lääkäri on ihmiskehon asiantuntija. Lääkäri osaa auttaa potilasta tämän sairauksien tunnistamisessa, hoitamisessa ja ennaltaehkäisemisessä.

Terveyskeskuksessa työskennellessä lääkäri on usein ensimmäinen terveydenhoitoalan henkilö, jolle potilas kertoo sairaudestaan. Lääkäri tekee potilaalle erilaisia tutkimuksia tarpeen mukaan sekä haastattelee tätä suullisesti tilanteen selvittämiseksi. Tilanteen mukaan terveyskeskuslääkäri voi diagnosoida ja hoitaa potilasta tai antaa hänelle lähetteen erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidossa alaan erikoistunut lääkäri tutkii potilasta ja tekee hoitotoimenpiteitä. Työhön kuuluu myös kirjallisia tehtäviä.

Lääkäri voi erikoistua esimerkiksi kirurgiseen alaan, sisätauteihin tai lasten lääkäriksi. Lääkäreitä työskentelee terveyskeskuksissa, sairaaloissa, yliopistoilla, työterveyskeskuksissa sekä lääkärien omilla vastaanotoilla. Yhteistyötä tehdään eri erikoisalojen välillä sekä muun terveydenhuollon henkilöstön kanssa. Työhön voi kuulua potilastyön lisäksi esimerkiksi hallinnollisia töitä, kuten johtamista.

Lääkäriin työ on vaativaa ja vastuullista. Lääkäri tarvitsee niin teoreettista kuin käytännön osaamista lääketieteestä. Luottavaisen vuorovaikutussuhteen luominen potilaaseen on tärkeässä roolissa työn onnistumiseksi. Työssä kohdataan monenlaisia ihmisiä sekä tilanteita, joissa mitään ei ole tehtävissä, tämän vuoksi työ voi olla henkisesti kuormittavaa. Lääkäri on vastuussa potilaalle tehtävistä toimenpiteistä. Työssä tarvitaan nopeaa päätöksentekokykyä sekä hyvää terveyttä ja stressinsietokykyä. Lääkäriin työhön kuuluu usein päivystämistä, jota voi olla myös öisin, päivystykset voivat olla pitkiä.

Eläinlääkäri

Suurin osa eläinlääkäreistä toimii kliinisessä potilastyössä tuotantoeläinlääkäriin, hevos- tai pieneläinlääkäriin. Suuret eläimet hoidetaan yleensä tilalla ja sairaskäyntejä tehdään muun muassa navettoihin, sikaloihin, lampoloihin ja talleihin. Pieneläinlääkäriin potilaita ovat pääasiassa lemmikkieläimet. Monipuolinen työ pieneläinvastaanotolla käsittää mm. sisätautien hoitoa, kirurgiaa ja eläinten lopetuksia. Eläinten omistajan palvelu ja neuvonta on työssä keskeistä. Myös elintarvikkeiden hygienian, tarttuvien eläintautien ja eläinten hyvinvoinnin valvonta työllistävät eläinlääkäreitä. Valtion virastoissa työskentelee eläinlääkäreitä erilaisissa lainvalmisteluun, valvontaan sekä neuvontaan liittyvissä tehtävissä.

Eläinlääkärit työskentelevät pääasiassa kuntien, valtion, yliopistojen, järjestöjen sekä teollisuuden palveluksessa sekä yksityisillä eläinlääkäriasemilla ja ammatinharjoittajina.

Eläinlääkäriin työ on vaihtelevaa ja vastuullista ja vaatii kykyä tulla toimeen niin eläinten kuin ihmisten kanssa. Asiakaspalvelu- ja yhteistyötaitoja tarvitaan lemmikkien omistajien sekä eläintenhoitajien ja eri viranomaisien kanssa. Hoitotoimenpiteiden suorittaminen vaatii kädentaitoja sekä nopeaa reagointi- ja päätöksentekokykyä.

Eläinlääkäriin työasennot voivat olla fyysisesti vaativia ja allergiataipumus on haitaksi kliinisessä työssä. Eläimiä joudutaan toisinaan hoitamaan ulkona vaihtelevissa sääolosuhteissa. Eläinlääkäri on myös usein velvollinen osallistumaan eläinlääkäripäivystykseen, joka on hälytysvalmiudessa olemista kiireellisten potilastapausten varalta. Ammatissa näkee eläimen koko elämänkaaren, joten työ sisältää myös vakavien sairauksien hoitamista sekä kuoleman kohtaamista.

Biolääketiede

Biolääketieteessä tutkitaan muun muassa ihmisen toimintaa solu- ja kudostasolla sekä lääkkeiden toimintamekanismeja. Tutkimuksen kohteena voi olla esimerkiksi taudin toiminta soluissa sekä solujen välinen kommunikointi ja kehittyminen.

Monet biolääketieteen asiantuntijat ovat kiinnostuneita ihmisen toiminnasta, terveydestä, sairauksien synnystä ja hoidosta. Työtä tehdään laboratoriossa, jossa tutkitaan erilaisia näytteitä. Työssä voidaan erikoistua esimerkiksi tietyn alueen sairauksien tutkimiseen ja hoitotoimenpiteiden kehittämiseen. Opinnoissa yhdistyvät luonnontieteet ja lääketiede.

Biolääketieteestä voi työllistyä moniin tehtäviin. Biolääketiedettä opiskelleet työskentelevät muun muassa tutkimustehtävissä sekä yrityksissä. Tutkimustyö voi liittyä esimerkiksi sairauden syntymekanismiin tai solujen toimintaan. Yrityksessä työskentely voi tarkoittaa esimerkiksi jonkin lääkkeen kehittämistä. Alalta voi työllistyä myös viranomais- ja asiantuntijatehtäviin Biolääketieteessä pienet yksityiskohdat ovat osa suurta kokonaisuutta, tutkimuksen avulla voidaan auttaa esimerkiksi parantamaan sairauksia.

Laboratoriotyöskenteleminen on tarkkaa ja vastuullista, työskennellessä täytyy olla huolellinen. Työssä tarvitaan visuaalista hahmotuskykyä, sillä työssä hyödynnetään mikroskooppia. Vakaata kättä tarvitaan pieniä näytteitä käsiteltäessä. Työ vaatii kykyä työskennellä niin ryhmässä kuin omatoimisesti. Pitkäjänteisyyttä ja innostusta tarvitaan, sillä esimerkiksi tutkijan työssä menetelmät voivat olla haastavia ja yhden aiheen parissa voi kulua paljon aikaa. Ihoallergia tai yliherkyys joillekin aineille voi olla haitaksi laboratoriotyöskentelyssä.

Psykologia

Psykologiassa tutkitaan ihmisen psyykkisiä toimintoja ja käyttäytymistä.

Psykologi keskustelee asiakkaiden kanssa, jotka ovat elämän erilaisissa kriisitilanteissa tai käännekohtissa. Psykologi tukee ja neuvoo asiakasta sekä kuuntelee tämän ajatuksia. Psykologin työhön kuuluu ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä sekä mielenterveysongelmien paranemisen suunnittelua, hoitoa ja kuntoutusta. Psykologi kirjoittaa myös lausuntoja ja lähetteitä, tekee tutkimuksia ja antaa psykoterapiaa.

Työn tavoitteena on auttaa asiakasta selviämään jokapäiväisessä elämässä sekä esimerkiksi pääsemään takaisin työelämään. Psykologeja työskentelee muun muassa terveyskeskuksissa, mielenterveystoimistoissa, perheneuvoloissa, työhallinnossa, kouluissa ja yksityisinä yrittäjinä. Psykologeja toimii myös psykoterapeutteina, tutkijoina, konsultteina ja opettajina.

Psykologiassa on useita eri painotusalueita, esimerkiksi ihmisen kehittymisen psykologia, kliininen psykologia ja työ- ja organisaatiopsykologia. Työhön vaikuttaa paljon se, millaisella psykologian alalla työskentelee.

Psykologi tarvitsee työssään tietoa ihmisen käyttäytymisestä, tunne-elämästä ja ajattelusta. Työssä olennaista on keskustelu asiakkaiden kanssa ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisessä roolissa erilaisten asiakkaiden kanssa toimiessa. Työ voi olla henkisesti vaativaa. Psykologi tarvitsee myös matemaattista osaamista, sillä esimerkiksi monet alan tutkimukset ovat luonteeltaan tilastollisia.

Psykologin maisterin tutkinnon suorittaminen antaa mahdollisen työskennellä psykologina.

Vieraat kielet

Vieraita kieliä voi opiskella yliopistossa. Tarjolla on niin yleisiä kuin harvinaisiakin kieliä. Opintojen aikana opitaan tuntemaan niin kieltä kuin kulttuuria. Vierasta kieltä opiskelleet työllistyvät esimerkiksi opetus- ja kasvatusalán tehtäviin, kääntäjäiksi ja viestinnän työntekijöiksi ja tulkeiksi. Yritystoiminnassa ja matkailualalla on myös hyötyä eri kielten osaamisesta.

Tulkin työtä on kääntää viestintää kieleltä toiselle. Tulkkauksen kohteena voi olla niin arkinen viestintätilanne kuin esimerkiksi suuri seminaari. Tulkin ammattitaitoon kuuluu osata kääntää sanotun tarkoitus ja sisältö toiselle kielelle. Tulkki voi olla erikoistunut asioimistulkkauksiin tai konferenssitulkkaukseen. Tulkki voi toimia myös aistivammainen apuna.

Kääntäjän työhön kuuluu kääntää tekstiä kieleltä toiselle. Käytännössä kääntämisen kohde voi olla asiatekstiä, audio-visuaalista tekstiä, kuten television käännöksiä tai kirjallisuutta. Keskeistä kääntäjän työssä on tiedonhakeminen, sillä kielen kääntäminen edellyttää asiayhteyksien ymmärtämistä.

Kielenopettajia tarvitaan niin peruskouluissa kuin toisella asteella ja korkeakoulutuksessa kuin myös erilaisilla kursseilla kansalaisopistoissa. Oppituntien pitämisen lisäksi työhön kuuluu oppituntien suunnittelua ja hallinnollista toimintaa.

Työssä vaadittavat taidot riippuvat paljon työnkuvasta, mutta kielitaitoa sekä kulttuurien tuntemusta tarvitaan monissa työtehtävissä. Tulkin työssä tarvitaan hyvän kielitaidon lisäksi tilannetajua, vuorovaikutustaitoja ja ilmaisukykyä. Tulkin työ on nopeatempoista ja siinä tarvitaan hyvää keskittymiskykyä. Opettajan työssä tarvitaan pedagogista ja ihmissuhdeosaamista. Kääntäjän työssä tarvitaan omatoimisuutta ja luovuutta, kun tekstiä käännetään kieleltä toiselle.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Suomen kieltä ja kirjallisuutta opiskellut tuntee suomen kielen rakenteen ja kehittymisen sekä kielen ja kulttuurin erityispiirteet. Kieltä tarkastellaan niin kirjoitetusta kuin puhutusta

näkökulmasta. Murteet, kielen rakenteen muuttuminen ja kaunokirjallisuuden yhteys ympäröivään yhteiskuntaan ovat esimerkkejä alan aiheista.

Suomen kielen ja kirjallisuuden tuntemus opettaa monipuoliseen kielen käyttämiseen ja viestintään. Kirjallisuutta tutkimalla havaitaan erilaisia kerronnallisia ja kielellisiä keinoja, joiden avulla voi ilmaista eri aiheita. Tutkimuksen kohteena on niin klassikoita kuin nykykirjoja.

Alaa opiskelleet työllistyvät esimerkiksi viestintä- ja kustannusalalle, kirjoittajiksi eri medioihin sekä kielenhuollon tehtäviin. Työpaikkoja on myös kirjasto- ja kulttuurialalla. Suomen kieltä ja kirjallisuutta opiskellut voi työllistyä äidinkielen opettajaksi tai suomi toisena tai vieraana kielenä opettajaksi koulussa käytyään pedagogiset opinnot. Opettajana voi työskennellä aina perusopetuksesta korkeakouluihin.

Kielen ja kirjallisuuden parissa työskenneltäessä tarvittavat taidot riippuvat työtehtävistä. Useissa töissä tarvitaan vuorovaikutustaitoja sekä monipuolista viestintäosaamista ja tiedonhakutaitoja. Työssä voi tarvita analysointitaitoja sekä luovuutta. Työ voi olla itsenäistä tai sisältää paljonkin ryhmätyöskentelyä tai opettamista.

Kulttuurintutkimus

Kulttuurintutkimus on laaja-alainen ala, jossa tutkitaan muun muassa kulttuurin, vallan ja tiedon merkitystä ja niiden rakentumista. Tutkimuksen kohteena ovat kulttuuriset ilmiöt ja niiden monimuotoisuus sekä tulkinta. Kulttuurintutkimuksessa humanistiset tieteet yhdistyvät yhteiskuntatieteisiin.

Kulttuurintutkimuksen opinnoissa voi erikoistua esimerkiksi kirjallisuuteen, mediaan tai sukupuolentutkimukseen. Kulttuuria tutkitaan niin yksilön kuin yhteisönkin tasolta aina paikallisesta kulttuurista globaaliin kokonaisuuteen. Kulttuurintutkija voi tutkia esimerkiksi satuja, nykytaidetta, kaupunkitilaa, kulttuurien kohtaamista tai visuaalista kulttuuria. Kulttuurin, ihmisen ja yhteiskunnan välinen vuoropuhelu on myös kiinnostuksen kohteena.

Kulttuurintutkimuksesta työllistytään monenlaisiin tehtäviin. Työpaikkana voi olla esimerkiksi kulttuuri- tai sivistysorganisaatio tai tutkimuslaitos. Työtehtävät voivat olla esimerkiksi suunnittelijan tai tiedottajan tehtäviä. Koulutuksesta valmistuneita työskentelee myös yrittäjinä, hankkeissa ja järjestöissä sekä opetustehtävissä ja kirjasto- sekä arkistotalalla. Tulevaisuudessa monikulttuurisuuteen ja uskontojen kohtaamisiin liittyvät työtehtävät ovat todennäköisesti kasvamassa.

Moninaisten työnkuvien takia myös työtehtävien vaatimukset ovat vaihtelevia. Kulttuurien kohtaaminen on osa nykypäivää, ja ajankohtaisten asioiden seuraaminen on eduksi monessa alan työssä. Työssä tarvitaan vuorovaikutuksen ymmärtämistä sekä viestintä- ja

vuorovaikutustaitoja. Työ voi olla itsenäistä tai yhdessä tekemistä. Työ voi koostua erilaisista projekteista ja hankkeista.

Historia

Historiassa tarkastellaan menneisyyttä ja tutkitaan sen merkitystä nykyiseen maailmaan. Historian tutkimuksen kohteena voi olla niin tavallisten ihmisten arki, merkkihenkilöt kuin laajemmatkin ilmiöt tai esimerkiksi valtioiden historia. Historiaa tutkivat voivat usein huomata menneisyyden ja nykyisyyden välisiä siltoja samoin kuin paikallisen ja globaalin alueen välisiä yhteneväisyyksiä.

Usein historian asiantuntija tarvitsee työssään kykyä käsitellä suuria tietomääriä sekä taitoa löytää tästä tietomäärästä olennainen sisältö. Kriittistä ajattelukykyä ja lähdekritiikkiä tarvitaan tietoa tutkittaessa. Historiassa opitaan tulkitsemaa menneisyyttä erilaisten lähteiden perusteella. Historian avulla pyritään ymmärtämään eri aikakausia ja niiden ilmiöitä.

Historian opinnoilla voi työllistyä monenlaisiin tehtäviin, esimerkiksi opettajaksi tai tutkijaksi. Historiaa opiskelleita työskentelee myös arkisto-, kirjasto- ja museoalan tehtävissä. Osa työllistyy esimerkiksi viestinnän ja hallinnon tehtäviin tai yrittäjiksi. Työsuhteet voivat olla määräaikaista. Historian asiantuntijan tulee hallita ja analysoida suuria tietomääriä ja tuottaa niistä olennainen sisältö, johon muut voivat tutustua. Työ on usein itsenäistä, mutta esimerkiksi opettajan työssä vuorovaikutus muiden kanssa on keskeisessä roolissa.

Arkeologia

Arkeologi tutkii ihmisten menneisyyttä muinaisjäännösten, eli ihmisen toiminnan maaperään tai merenpohjaan jättämien jälkien kautta. Tutkimuksen kohteena ovat esimerkiksi erilaiset esineet, rakennukset, haudat ja laivanhylyt. Tutkimusta tekevän arkeologin tehtäviin kuuluu niin kenttä- kuin sisätyötä. Kentällä tarkastetaan löytöpaikkoja sekä tehdään arkeologisia kaivauksia muun muassa muinaisilla asuinpaikoilla ja pelloilla. Myöhemmin löydökset puhdistetaan, ajoitetaan, luetteloidaan ja niistä laaditaan tutkimusraportteja. Arkeologian erikoisaloja ovat mm. klassinen arkeologia, meriarkeologia, bioarkeologia ja keskiajan arkeologia.

Arkeologi tekee myös lain määräämää suojelutyötä, jonka tarkoituksena on kulttuuriperinnön säilyttäminen sekä nykyisille että tuleville sukupolville. Lisäksi työtehtäviin kuuluu tiedottamista ja löytöaineiston esittelyä yleisölle näyttelyiden, esitelmien ja julkaisujen avulla. Arkeologeja toimii myös opetustehtävissä.

Suurin työllistäjä alalla on Museovirasto. Arkeologeja työskentelee myös yliopistojen ja valtion palveluksessa sekä museoissa.

Arkeologin ammatissa toimiminen vaatii historian ja kulttuurien tuntemusta sekä sopeutumiskykyä vaihteleviin olosuhteisiin. Tutkimustyö vaatii pitkäjännitteisyyttä, huolellisuutta sekä kykyä itsenäiseen päättelyyn. Kenttätöössä käytännöllisyys ja hyvä fyysinen kunto ovat eduksi. Yhdessä muiden alojen asiantuntijoiden kanssa työskennellessä tarvitaan yhteistyötaitoja sekä suullista ja kirjallista ilmaisutaitoa.

Saamelainen kulttuuri

Saamelaisen kulttuurin asiantuntija on perehtynyt saamelaiseen kulttuuriin ja erityisesti sen nykypäivään, siihen kuinka perinteet kohtaavat modernin maailman. Hän tuntee muun muassa saamelaisten maailmankuvia, taiteita ja historiaa, saamelaista yhteiskuntaa ja maankäyttöä, saamelaisten oikeuksia ja yhteiskunnallisia oloja, kulttuuriperinnön välittymistä sekä suhteita valtaväestöön. Yhteiskuntaa ja kulttuuria tarkastellaan myös muiden pohjoisten kulttuurien sekä alkuperäiskansojen perspektiivistä. Alan tutkimus tuottaa tietoa, joka tukee saamelaiskulttuurin säilymistä.

Alan tutkimusta tehdään yli valtionrajojen niin Norjassa kuin Ruotsissa. Saamelaisin kulttuurin asiantuntijoilla on myös kontakteja muihin alkuperäiskansoihin sekä niiden tutkijoihin ja asiantuntijoihin esimerkiksi Kanadassa ja Australiassa.

Tutkijanuran lisäksi saamelaisen kulttuurin asiantuntijan on mahdollista työskennellä esimerkiksi kulttuuri- ja tiedotusalailla joko pohjoismaisen saamelaiskulttuurin sisällä tai muussa kansallisessa ja kansainvälisessä toiminnassa. Omien kiinnostusten mukaan on mahdollista työllistyä myös muun muassa asiantuntijaksi Saamelaiskäräjille, toimittajaksi Norjan ja Suomen yleisradioyhtiöiden toimituksiin, viranhaltijaksi saamelaisalueen kuntiin, tutkijaksi ja opettajaksi pohjoismaisiin ja kansainvälisiin yliopistoihin sekä saamelaisen kulttuurin asiantuntijaksi valtion kulttuurihallintoon ja erilaisiin projekteihin.

Filosofia

Filosofiassa tutkitaan yleisesti ja teoreettisesti ihmistä ja maailmaa koskevia ongelmia, kuten oikeudenmukaisuuden, olemassaolon ja hyvän elämän kysymyksiä. Erilaiset väitteet, käsitykset ja näkökulmat pyritään muotoilemaan ja perustelemaan mahdollisimman tarkasti. Teoreettisessa filosofiassa tarkastellaan todellisuuden, tiedon ja pätevän päättelyn ongelmia, kun taas käytännöllisessä filosofiassa paneudutaan ihmisen toimintaa ja kulttuuria koskeviin kysymyksiin. Filosofian perinteisiä alueita ovat metafysiikka, logiikka, tietoteoria, etiikka ja yhteiskuntafilosofia. Vaikka filosofia on oma, muista tieteistä erillinen tutkimusalueensa, se on monin tavoin yhteydessä muihin tieteisiin.

Filosofian asiantuntija tuntee filosofian perinteen, keskeiset ongelmat ja teoriat. Hän ymmärtää, miten filosofiset ongelmat eroavat muiden tieteenalojen tutkimusongelmista ja toisaalta kytkeytyvät niihin. Hän osaa tarkastella ihmistä ja maailmaa koskevia kysymyksiä

kriittisesti ja on harjaantunut loogisen päättelyn taidoissa, tunnistaa ja osaa analysoida argumentteja erilaisissa kirjoituksissa sekä osallistuu filosofiseen keskusteluun.

Filosofisista analysointi- ja argumentaatiotaidoista on hyötyä monilla työelämän alueilla. Filosofeja toimii opettajana lukioissa ja korkeakouluissa, tutkijana sekä erilaisissa asiantuntija- ja hallintotehtävissä, mutta myös politiikassa, viestinnässä ja yritysmaailmassa.

Filosofian asiantuntijan työ vaatii kielitaitoa, kykyä kriittiseen ajatteluun sekä argumentointitaitoja. Työssä tarvitaan myös suullista ja kirjallista ilmaisukykyä. Opetustyössä vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä.

Folkloristiikka

Folkloristiikassa tutkitaan kulttuuriperinnettä, ihmisen elämismailmaa sekä kansanomaisia ajattelumalleja. Alan keskiöön kuuluu ihmisten omaehtoinen, epämuodollinen viestintä sekä kommunikaatiomuotojen historia. Ihmisen toimintaa ja kulttuuria tarkastellaan erilaisten ilmaisujen, kulttuuristen viestintämuotojen ja esitysten kautta. Tutkittavat ilmiöt ovat kollektiivisia eli tietylle yhteisölle yhteisiä. Folkloristiikassa tutkitaan kuinka erilaisen viestinnän myötä ihmiset rakentavat maailmankuvaa ja omaa identiteettiään.

Työssä analysoidaan myös yhteiskunnan tarjoamia puitteita folkloristiikan ilmiöille. Yhteiskunnissa syntyy erilaisia perinteitä, joita folkloristiikka tutkii. Nämä perinteet muuttuvat ajan kuluessa, ja työssä tutkitaankin nykyisen elämismailman yhtyettä aiempaan. Monet folkloristiikan tutkimuskohteet ovat suullisesti ihmiseltä toiselle siirtyneitä perinteitä, kuten satuja ja erilaisia myyttejä ja mytologioita. Osa tutkittavista kohteista on myös kirjallisia. Nykyään tutkitaan myös verkossa tapahtuvaa viestintää ja siellä olevia kulttuurisia ilmiöitä.

Folkloristiikan työkenttä on moninainen. Koulutuksen käyneitä työskentelee esimerkiksi projektien parissa, tutkijoina ja opetuksen saralla. Folkloristiikan asiantuntijalta vaaditaan alan asiantuntemuksen lisäksi kykyä pitkäjänteiseen ja itsenäiseenkin työskentelyyn. Yhteistyötä tehdään myös kansainvälisesti. Työ voi käytännössä olla projektiluontoista ja koostua määräaikaisista työsuhteista.

Kansatiede (etnologia)

Kansatiede eli etnologia tutkii ihmisiä ja kulttuureja. Tutkimuskohteena ovat arjen ilmiöt ja toiminnot sekä niiden muutos niin historiassa, nykyisyydessä kuin tulevaisuudessa. Tutkimus voi kohdistua työhön, harrastuksiin, esineisiin tai paikkoihin, joita tarkastellaan esimerkiksi etnisyyden, sukupuolen tai iän näkökulmista.

Kansatieteilijä yhdistelee perinteistä tutkimustraditiota moderneihin aiheisiin, viime aikoina tarkastelun kohteena ovat olleet muun muassa kulttuurien monimuotoisuus sekä ilmastoasiat. Kansatiede on hyvin kansainvälinen tutkimusala, mikä näkyy esimerkiksi kansainvälisinä tutkimushankkeina ja yhteistöinä. Kansatieteilijä ottaa myös osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja suunnitteluun, koska hänellä ymmärrystä arkielämän ilmiöiden taustoista ja kehityksestä.

Kansatieteilijät voivat työskennellä hyvin erilaisilla työelämän alueilla. Työpaikka voi olla museossa, arkistossa, kunnan kulttuuritoimessa tai opetus- tai media-alalla. Kulttuurinen lukutaito voi viedä kansatieteilijän välittäjän rooliin työyhteisöissä. Esimerkiksi maahanmuutto ja kotouttaminen, ilmaston- ja ympäristönmuutos sekä uudet teknologiat tuovat uudenlaisia haasteita ja ulottuvuuksia kansatieteilijöiden työnkuvaan.

Kansatieteilijä tarvitsee työssään yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä toisaalta itsenäistä työtettä. Uteliaisuus monipuolisia arjen ilmiöitä kohtaan sekä kriittisyys ovat ammatissa tarpeellisia ominaisuuksia.

Kulttuurihistoria

Kulttuurihistoriassa yhdistyvät historian ja kulttuurin tutkimus antiikista nykypäivään. Tarkastelun kohteena on menneisyyden ihmisten arkielämä ja ajattelutavat mutta myös historia nykyajassa. Kulttuurihistoria tutkii kulttuurisuutta ja sen rajoja ja haastaa yhteiskunnan rakenteita ja vallitsevia ajattelutapoja. Se huomioi myös ihmisten väliset merkitykselliset vuorovaikutussuhteet, niiden ilmenemismuodot ja muuttumisen. Tutkimukselle on ominaista monipuolisuus sekä avoimuus uusille menetelmällisille ja teoreettisille haasteille. Tutkimusteemoja alalla ovat esimerkiksi populaari- ja mediakulttuurin tutkimus, tilan, ympäristön ja aineellisen kulttuurin tutkimus, tunteiden historia sekä digitaalinen historiantutkimus.

Kulttuurihistorian asiantuntija voi perehtyä niin Suomen historiaan kuin kansainvälisiin aiheisiin. Hänellä on valmiudet toimia opetuksen, tutkimuksen ja kulttuurielämän moninaisilla kentillä. Työllistyminen on mahdollista sekä kotimaassa että kansainvälisesti aloille, jotka edellyttävät eri yhteiskuntien ja kulttuurien tuntemusta. Kulttuurihistorioitsijat sijoittuvat opettajiksi ja tutkijoiksi, media-alalle ja yrityksiin, museoihin ja arkistoihin, viestintäalalle, järjestöihin, valtionhallintoon, kulttuurialan yrittäjiksi, taiteilijoiksi ja kirjoittajiksi.

Kulttuurihistorian asiantuntijan tulee osata hallita ja kriittisesti analysoida suuria tietomääriä ja koota niistä olennainen sisältö. Kirjallisen työskentelyn taidot sekä kielitaito ovat tarpeen. Työ on usein itsenäistä, mutta esimerkiksi opettajan työssä vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä.

Mediatutkimus

Mediatutkimus keskittyy mediakulttuuriin ja -teknologiaan. Mediatutkimuksen asiantuntija on perehtynyt median, pelien ja esitysten luonteeseen, kehitykseen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen ja omaa valmiuksia eritellä aikamme ilmiöiden taustoja ja valtarakenteita.

Mediatutkimuksessa yhdistyvät kunnianhimoinen tutkimus, mielikuvitus ja kokeilullinen ote, kun media- ja kulttuurialaa tarkastellaan talouden ja tuotannon sekä osallistumisen, kokemuksen ja estetiikan näkökulmista. Mediatutkimuksen asiantuntija on utelias, ja hänellä on rohkeutta rajojen ylittämiseen ja erilaisuuden kohtaamiseen. Kiinnostuksen kohteita alalla ovat muun muassa elokuva- ja televisiotutkimus, populaarikulttuurin tutkimus, mediafilosofia, feministinen mediatutkimus, digitaalisen median tutkimus ja retoriikan tutkimus.

Mediatutkimuksen koulutuksesta valmistuu mediakulttuurin laaja-alaisia asiantuntijoita, jotka työllistyvät pääosin kulttuuri-, media- ja viestintäaloille sekä tutkimustehtäviin. Työpaikkoja on myös pelialan yrityksissä, julkisella sektorilla, kansalaisjärjestöissä sekä mediakasvatuksen ja -koulutuksen kentillä. Mahdollisia ammattinimikkeitä ovat esimerkiksi kriitikko, toimittaja, opettaja aikuisopetuksessa, tutkija, tuottaja, tiedottaja tai suunnittelija.

Uskontotiede

Uskontotieteessä tutkitaan uskontojen syntyä ja kehittymistä sekä uskonnon merkitystä ihmiselle. Tutkimuskohdetta ei ole rajattu yhteen uskontoon, vaan uskontotieteessä tutkitaan kaikkia uskontoja ja niiden uskonnollisia ilmiöitä. Uskontoja voidaan myös vertailla keskenään. Uskontojen tutkimiseksi hyödynnetään eri alojen, kuten kielitieteen ja arkeologian menetelmiä.

Tutkimuksella pyritään löytämään selityksiä ihmisen uskonnolliselle käyttäytymiselle, kohteena on esimerkiksi uskonnolliset kokemukset ja rituaalit sekä uskonnon ja yhteiskunnan suhde. Uskontotieteessä uskontoja tutkitaan ikään kuin ulkoapäin, eikä oteta kantaa uskontojen oppeihin ja niiden totuudenmukaisuuteen. Uskontotieteessä tutkitaan niin menneisyyden kuin nykypäivänkin uskontojen ilmiöitä.

Uskontotiedettä opiskelleet työllistyvät esimerkiksi opetus- ja kasvatustieteiden tehtäviin, järjestöihin, kirkkojen maahanmuuttajatyöhön ja kehitysyhteistyön tehtäviin. Uskontotieteeseen sisältyy lukuisia erikoisaloja, joita sovelletaan tutkittavan ilmiön mukaisesti.

Uskontotiedettä opiskelleet työllistyvät monipuolisiin tehtäviin ja siten myös työpaikkojen vaatimukset ovat erilaisia. Usein työssä kuitenkin kohdataan monenlaisia ihmisiä ja vuorovaikutustaitoja tarvitaan. Organisoitumistaidot ja oma-aloitteisuus ovat hyödyksi monissa tehtävissä.

Teologia

Teologiassa tutkitaan uskonnon luonnetta ja syntyä. Uskonto nähdään yksilöllisenä, kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Yleisimmin teologiassa tutkitaan kristinuskkoa ja kristillistä ajattelua ja etiikkaa, mutta teologiassa voidaan tutkia myös juutalaista ja islamilaista uskontoa. Teologian kristillisessä tutkimuksessa tutkitaan esimerkiksi kirkkohistoriaa ja Raamattua, sen sisältöä ja tulkinnan tapoja. Teologisessa tutkimuksessa hyödynnetään muidenkin tieteenalojen menetelmiä, esimerkiksi kielitiedettä.

Teologiaa opiskelleet työllistyvät usein kirkolliseen työhön, esimerkiksi papeiksi. Monet teologit työskentelevät uskonnonopettajina tai muissa tehtävissä, jotka edellyttävät alan asiantuntemusta, esimerkiksi kehitys yhteistyön parissa tai kansainvälisissä järjestöissä.

Teologin työn vaatimukset riippuvat paljon siitä, missä on töissä. Esimerkiksi papin työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja ja kykyä tulla toimeen kaikkien kanssa. Uskonnollinen vakaumus on osa työtä ja papin tulee olla sopiva virkaan. Hyvän kirjallisen ja suullisen ilmaisukyvyyn lisäksi laulutaito on eduksi. Opettajan työssä tarvitaan aineen hallintaa sekä pedagogista osaamista.

Kieliasiantuntija

Kieliasiantuntija työskentelee kielen parissa ja toimii kielten ja kulttuurien moniosaajana. Kieliasiantuntija ymmärtää mikä merkitys kielellä on merkitysten rakentajana sekä yhteiskunnassa. Opinnoissa opitaan monikielisyydestä sekä eri tyyleistä ja tekstilajeista, eli kielen käyttämisestä eri konteksteissa.

Kieliasiantuntijan työhön voi kuulua kielen, kielenkäytön ja erilaisten tekstien parissa työskentelyä, sekä viestimistä niin kirjallisesti kuin puhuen. Kieliasiantuntija voi myös selvittää kielen merkitystä yhteiskunnassa ja maailmassa. Opinnoissa voi valita minkä kielen tai minkä kielen, esimerkiksi englannin, saksan, suomen tai venäjän asiantuntijaksi haluaa opiskella. Opintoihin voi yhdistää esimerkiksi viestinnän tai kaupan alan kursseja, joilla osaamista voi suunnata.

Kieliasiantuntijat työskentelevät esimerkiksi kielenkäytön, viestinnän ja sisällöntuotannon tehtävissä. Työpaikkoja on kielipalveluissa, järjestöissä ja markkinoinnissa sekä kansainvälisissä tehtävissä. Kieliasiantuntijoita työllistyy myös tiedottajiksi, projekteihin ja oppilaitoksiin.

Kieliasiantuntijan työssä vaaditaan hyvää kielitaitoa sekä kykyä soveltaa osaamista erilaisiin tehtäviin. Työnkuva riippuu paljon siitä missä on töissä, useissa työpaikoissa tarvitaan

vuorovaikutustaitoja sekä ilmaisukykyä. Kehittämiskykyä ja oma-aloitteisuutta tarvitaan muun muassa tiedotus- ja viestintätehtävissä.

Kääntäjä

Kääntäjän työhön kuuluu kääntää tekstiä kieleltä toiselle. Kääntäjä voi olla erikoistunut yhteen tai useampaan kieleen. Käytännössä kääntämisen kohde voi olla asiatekstiä, audiovisuaalista tekstiä, kuten television käännöksiä tai kirjallisuutta. Kielenkääntäjä tarvitsee työssä kielitaidon lisäksi kulttuurista tuntemusta. Kääntäjä voi toimia myös opettajana tai tutkijana.

Kielenkääntäjiä työskentelee muun muassa yksityisinä ammatinharjoittajina ja freelancereina, käännöstoimistoissa, oppilaitoksissa, yrityksissä ja järjestöissä. Monet asiatekstien kääntäjät ovat erikoistuneet tietyn alan, kuten teollisuuden tai lääketieteen, tekstien kääntämiseen. Käännöstehtävien lisäksi kielenkääntäjät voivat tehdä kielentarkistuksen ja toimittamisen tehtäviä. Viralliset kääntäjät tekevät esimerkiksi sopimuksia. Audiovisuaalista mediaa käännettäessä työ liittyy tekstityksiin ja dubbauksiin.

Korkeatasoinen kielitaito on edellytys kääntäjänä työskentelemiseksi. Kääntäjän tulee osata välittää viestin tarkoitus ja sisältö kieleltä toiselle sujuvasti ja tyylikkäästi. Tämä edellyttää välillä myös luovuuden käyttämistä, sillä kaikille sanoille ei ole suoraa vastinetta toisessa kielessä. Aktiivisuutta vaaditaan, sillä kääntäjän tulisi tutustua laajasti kääntämänsä aihealueen taustatietoihin ja ajankohtaisiin asioihin. Työn sosiaalisuus vaihtelee työtehtävien mukaan. Stressinsietokykyä tarvitaan, sillä työtä voi joutua tekemään kiireessä ja kääntäjällä voi olla yhtä aikaa monta tekstiä käännettävänä. Työtehtävät saattavat edellyttää matkustamista.

Kirjallisuustiede

Kirjallisuustieteessä pyritään tulkitsemaan kirjallisuuden ominaispiirteitä ja merkityksiä. Kohteena ei ole ainoastaan Suomen tai länsimaiden kirjallisuus tai tietyn aikakauden kirjallisuus. Kirjallisuuden tulkitsemisessä on apuna niin historiallista tietoa kuin teoreettista ymmärrystä alalta.

Kirjallisuustiedettä opiskellut ymmärtää erilaisia kulttuuripiirejä ja kirjallisuuden yhteyksiä yhteiskuntaan. Kirjallisuutta opiskellut osaa tarkastella myös oman aikansa kirjallisuutta analyyttisesti ja kriittisesti. Kirjallisuutta voidaan vertailla maiden ja kulttuurien välillä. Lisäksi tutkitaan kuinka kirjallisuus vaikuttaa lukijaansa.

Kirjallisuustieteistä työllistytään esimerkiksi opettajiksi, media- ja kustannusalalle sekä kulttuurin tehtäviin. Työ voi olla myös vapaana kirjoittajana toimimista, tutkijan työtä tai hallinnollisia tai projektitehtäviä. Kirjallisuustieteilijä ymmärtää kirjallisuutta historiallisesta näkökulmasta ja osaa tutkia tekstejä analyttisesti ja eri teoreettisin lähestymistavoin. Tutkimuksen kohteena on kaikenlaisia tekstejä.

Kirjallisuuden parissa työskenneltäessä tarvittavat taidot riippuvat työtehtävistä. Useissa töissä tarvitaan vuorovaikutustaitoja sekä monipuolista viestintäosaamista ja analysointitaitoja. Työ voi olla itsenäistä tai sisältää paljonkin ryhmätyöskentelyä tai opettamista.

Yhteiskuntatutkimus

Yhteiskuntatutkimus tarkastelee yksilön ja yhteiskunnan välisiä muuttuvia suhteita. Alan asiantuntija ymmärtää sosiaalista maailmaa ja osaa työssään edistää tarpeellista muutosta. Hänellä on laajat teoreettiset ja menetelmälliset taidot tuottaa, tulkita ja käyttää yhteiskuntaa koskevaa tietoa sekä valmius löytää luovia ratkaisuja monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi. Asiantuntija ymmärtää alalleen tyypillisen tavan tarkastella yhteiskuntaa kriittisesti. Hän kykenee omalla työllään vaikuttamaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja osallistumaan uutta tietoa luovaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskuntatutkimuksen asiantuntijalla on osaamista laajasti eri alueilta, kuten esimerkiksi sosiaalipolitiikasta, sosiaalipsykologiasta, sosiologiasta sekä sosiaaliantropologiasta ja nuorisotutkimuksesta.

Alan osaajat työllistyvät yhteiskunnallista asiantuntemusta edellyttäviin tehtäviin tutkimuksen, hallinnon, suunnittelun, kehittämisen, johtamisen, opetuksen ja viestinnän pariin valtion, elinkeinoelämän, kuntien ja kansalaisjärjestöjen palvelukseen tai yksityisyrittäjäksi. Työnimikkeistä yleisin on tutkijan nimike, mutta yleisimmin valmistuneet työllistyvät erilaisiin hallinto-, suunnittelu- ja kehitystehtäviin.

Yhteiskuntatutkimuksen asiantuntija tarvitsee työssään taitoa viestiä ja ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti. Töitä tehdään sekä itsenäisesti että ryhmässä, joten vuorovaikutustaidot sekä oma-aloitteisuus ovat tarpeen.

Informaatiotutkimus

Informaatiotutkimus on tieteenala, joka kuuluu viestintätieteisiin ja tarkastelee tietoon liittyviä ilmiöitä monenlaisissa arkielämän ja työn ympäristöissä. Tutkimuksen kohteena ovat tiedon ja muun kulttuurisen sisällön tuotanto ja hallinta sekä ihmisten tietoon liittyvä käyttäytyminen ja käytännöt, kuten tavat hankkia, jakaa ja käyttää tietoa

vuorovaikutuksessa ja informaatio- ja viestintäteknologian avulla. Tämän lisäksi alalla tutkitaan tiedon vaikuttavuutta sekä informaatio-, media- ja monilukutaitoja.

Informaatiotutkimuksen osaaja tuntee ihmisten erilaisia tapoja hankkia ja välittää tietoa, tietoaineistojen organisointia, tuotantoa ja arviointia, tietojohtamista, informaatioympäristöjä sekä alan lainsäädäntöä ja etiikkaa. Hän osaa suhtautua hankkimaansa tietoon kriittisesti ja omaa hyvät argumentointi- ja analysointitaidot. Alalla tarvitaan kykyä sekä itsenäiseen että ryhmässä tapahtuvaan työskentelyyn.

Informaatiotutkimuksen asiantuntijalla on valmiudet toimia erilaisissa informaatioalan suunnittelu-, palvelu-, kehittämis-, tutkimus- ja asiantuntijatehtävissä monenlaisissa organisaatioissa kuten yrityksissä, kirjastoissa, arkistoissa, museoissa, järjestöissä ja yhdistyksissä. Ammattinimikkeitä ovat esimerkiksi tietoasiantuntija, informaattikko, tietopalvelupäällikkö, kirjastonhoitaja ja -johtaja, Information Specialist tai Information Manager.

Liikuntatieteet

Liikuntatieteissä on mahdollista suuntautua joko liikunnan yhteiskuntatieteisiin tai liikunnan biotieteisiin.

Liikunnan yhteiskuntatieteiden asiantuntija tuntee laajasti liikunta- ja vapaa-ajan alan. Hän tietää miten liikuntakulttuuria organisoidaan ja miten liikuntapoliittinen päätöksenteko toimii sekä mitkä tekijät saavat ihmiset liikkumaan ja kuinka urheilu ja liikunta ovat esillä mediassa. Työssään hän on valmis tarttumaan liikuntakulttuurin haasteisiin.

Liikunnan yhteiskuntatieteiden asiantuntijalla on valmiudet työskennellä liikunta- ja vapaa-aika-alan hallinto-, tutkimus- ja johtotehtävissä erilaisissa liikuntaorganisaatioissa. Työpaikkoja ovat kuntien liikuntatoimet, lajiliitot, valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt sekä liikunnan ja urheilun yhteistyöorganisaatiot. Lisäksi työpaikkoja tarjoavat urheiluväline- ja varustevalmistajat, kaupallisten liikuntapalveluiden tuottajat sekä urheilumedia. Ammattinimikkeenä voi olla liikuntasuunnittelija, seuran toiminnanjohtaja, harrasteliikunnankehittäjä, tapahtumapäällikkö, urheilutoimittaja tai tutkija.

Liikuntabiologian asiantuntija tuntee ihmisen liikuntaelimistön rakenteen ja toiminnan sekä tietää mitä fyysisen kunnan oikeaoppinen harjoittaminen vaatii. Biomekaniikkaan suuntautunut ammattilainen on liikkumisen mekaniikan taitaja ja tietää kuinka aivot ja hermosto ohjaavat liikuntaelimistön toimintaa. Liikuntafysiologian osaaja puolestaan tuntee elimistön aineenvaihduntaa ja säätelymekanismeja fyysisen kuormituksen yhteydessä. Valmennus- ja testaustopin asiantuntijalla on valmiudet toimia valmennuksen ja kuntotestauksen monipuolisissa tehtävissä.

Liikuntabiologian asiantuntijat voivat työllistyä muun muassa urheilujärjestöjen valmennustehtäviin, tutkijoiksi, liikuntabiologian opettajiksi, hyvinvointi- ja liikuntateknologian asiantuntijoiksi, tuotekehitykseen, kuntoutuslaitoksiin sekä hyvinvointialan yrittäjiksi.

Kasvatustiede ja aikuiskasvatustiede

Kasvatustieteen ja aikuiskasvatustieteen asiantuntijoilla on laaja-alaista osaamista kasvatuksesta, koulutuksesta sekä opetuksesta ja oppimisesta. Heillä on valmiudet koulutuksen suunnitteluun ja kehittämiseen, oppimisprosessin ymmärtämiseen, oppimisen ohjaamiseen eri oppimisteorioiden näkökulmasta sekä koulutettavien yksilöllisyyden kohtaamiseen erilaisissa ympäristöissä. Alan osaaja pystyy osallistumaan kasvatusta ja koulutusta koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun oman alansa ja työnsä kehittäjänä sekä soveltamaan kasvatustieteen asiantuntijatietaoaan käytännön työelämän erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

Kasvatustieteessä peruskysymyksenä on miten ihmisen kasvua, kehitystä ja oppimista voitaisiin ohjata ja tukea kasvatuksen, koulutuksen ja opetuksen keinoin parhaalla mahdollisella tavalla. Aikuiskasvatustieteessä puolestaan tarkastellaan aikuisten kasvua, kehitystä, oppimista ja identiteetin rakentumista sekä niiden tukemista niin yksilöllisellä, yhteisöllisellä kuin yhteiskunnallisellakin tasolla.

Kasvatustieteen ja aikuiskasvatustieteen asiantuntijat sijoittuvat työelämässä yrityksiin ja erilaisiin järjestöihin, elinkeinoelämän ja julkishallinnon tehtäviin, sosiaalialan kehittämis- ja asiantuntijatehtäviin, valtion ja kunnan palvelukseen tai opetus- ja tutkimustyöhön yliopistoihin, korkeakouluihin ja muihin tutkimus- ja oppilaitoksiin. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi tutkimus-, koulutus- tai projektipäällikkö, koulutussuunnittelija, henkilöstökonsultti, koordinaattori, tutkija, kasvatustieteen opettaja, yliopistonlehtori ja kouluttaja. Kasvatustieteilijöitä työskentelee myös yritysten henkilöstöhallinnossa, kuntien opetuksen kehittäjinä sekä järjestöissä suunnittelijoina.

Työssä tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kielitaitoa.

Kotitalousopettaja

Kotitalousopettajat antavat kotitalousopetusta, jonka tavoitteena on antaa oppilaille taitoja selviytyä omista ja perheen arkipäivän toiminnoista sekä valmiuksia oman elämän hyvään hallintaan. Kotitaloudellisten tietojen ja taitojen ohella kiinnitetään erityistä huomiota taloudellisuuteen ja terveellisyteen. Kotitalousopettajan työhön kuuluu lisäksi kuluttajakasvatusta. Työssä tulee huomioida entistä enemmän myös kansainvälisyys, oppilaiden erilaiset kulttuuritaustat ja erityisruokavaliot.

Opetuksen ja sen suunnittelemisen lisäksi kotitalousopettajan työhön kuuluu myös opetukseen liittyvistä hankinnoista, varastoista sekä kalustosta huolehtiminen. Kotitalousopettaja tekee työtään opetussuunnitelman pohjalta, mutta se on itsenäistä, vaihtelevaa ja antaa tilaa luovuudelle. Oppilaat ovat yleensä kiinnostuneita ja motivoituneita kotitalousopintoihin.

Kotitalousopettajat työskentelevät peruskouluissa ja lukioissa.

Kotitalousopettajan on hallittava opettamansa aine teorioineen ja käytäntöineen. Työssä vaaditaan hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja, luovuutta sekä mielikuvitusta. Hyvät organisointitaidot ja kyky huolelliseen suunnitteluun ovat kotitalousopettajalle tärkeitä, varsinkin kun opetukseen käytettävä aika ja määrärahojen vähäisyys suhteessa opetukselle asetettuihin tavoitteisiin saattaa aiheuttaa ristiriitoja työssä.

Käsityönopettaja

Käsityönopettaja on käsityöalan monitaitoinen ammattilainen, joka useimmiten toimii opetus- ja kasvatustehtävissä. Hän tuntee laajasti erilaiset materiaalit ja tekniikat niin tekstiili- kuin teknisen työn osalta ja on perehtynyt käsityönä valmistettavien tuotteiden koko elinkaaren huomioivaan suunnitteluun, valmistukseen ja opetukseen. Käsityönopettaja auttaa oppilaitaan löytämään oivaltamisen ja käsillä tekemisen ilon ja innostaa heitä tekemään yhdessä. Ammatissa välitetään tietoja ja taitoja samalla uutta luoden ja kehittään.

Muiden opetusalan asiantuntijoiden tavoin myös käsityönopettaja huomioi työssään kasvatuksellisen näkökulman ja eettiset tekijät. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ja kehitystä. Käsityönopettajat tekevät yhteistyötä muiden kasvatustieteen ammattilaisten, erilaisten kasvatustieteen ja käsityöalan verkostojen sekä alueensa kulttuuritoimijoiden kanssa.

Suurin osa käsityönopettajista työskentelee aineenopettajina perusopetuksessa tai opetus- ja suunnittelutehtävissä aikuiskoulutuksessa. Käsityönopettajat voivat työllistyä myös muihin tehtäviin kasvatustieteen-, sosiaali-, kulttuuri- ja elinkeinoelämän aloille esimerkiksi järjestöissä tai median ja kaupan aloilla. Luova ala tarjoaa mahdollisuuksia sijoittua myös suunnittelu-, organisointi- ja kehittämistehtäviin.

Käsityönopettajan ammatissa tarvitaan hyviä vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja mutta myös itsenäistä työskentelyotetta ja oma-aloitteisuutta. Oppilaiden ja opettajan välinen myönteinen vuorovaikutus on tärkeää kiinnostuksen herättämiselle oppiainetta kohtaan. Moninaiset opetustilanteet vaativat opettajalta joustavuutta ja kykyä tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Ammatti vaatii lisäksi luovuutta, mielikuvitusta ja tietotekniikan käyttötaitoja.

Varhaiskasvatuksen opettaja

Lastentarhanopettaja työskentelee päiväkodissa, jossa hänen tehtäviinsä kuuluu 1-6 -vuotiaiden lasten hoito, kasvatustieteen ja opetus. Työ on monipuolista ja vaihtelevaa ja sen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Työhön kuuluu ruokailun, ulkoilun, levon sekä muiden säännöllisten toimien hoitamista sekä musiikki-, liikunta- ja leikkitoiminnan

ohjaamista. Lastentarhanopettaja on vastuussa varhaiskasvatussuunnitelman tekemisestä ja toteuttamisesta lapsen ja lapsiryhmän tarpeiden pohjalta. Lastentarhanopettaja voi toimia myös päiväkodin johtajana, joka vastaa päiväkodin toiminnan suunnittelusta, toteuttamisesta ja kehittamisestä. Erityislastentarhanopettajat työskentelevät päiväkodissa erityisen tuen tarpeessa olevien lasten erityisopetuksessa ja kasvatuksessa.

Suurin osa lastentarhanopettajista työskentelee kunnallisissa tai yksityisissä päiväkodeissa. Lastentarhanopettaja voi työllistyä myös peruskouluun esiopetukseen sekä kunnan sosiaalitoimistoon perhepäivähoidon ohjaajaksi.

Lastentarhanopettajan tulee olla aidosti kiinnostunut lapsista, vastuullinen, eläytymiskykyinen ja luova. Musiikillisista, liikunnallisista, kielellisistä sekä kuvallisen ilmaisun taidoista on hyötyä ammatissa. Lasten kanssa työskennellessä vaaditaan pitkäjännitteisyyttä ja kärsivällisyyttä sekä positiivista asennetta. Lastentarhanopettaja tarvitsee hyviä vuorovaikutustaitoja sekä kykyä toimia yhteistyössä perheiden sekä päiväkodin muun henkilöstön kanssa. Hänen tulee myös ymmärtää ja hyväksyä lasten ja perheiden erilaisuutta.

Lasten kanssa työskentely edellyttää hyvää fyysistä ja henkistä kuntoa. Erilaiset työasennot ja nosteleminen voivat rasittaa fyysisesti ja melu on mahdollinen haittatekijä.

Luokanopettaja

Luokanopettaja tekee opetus- ja kasvatustyötä peruskoulun luokilla 1-6. Hän suunnittelee ja toteuttaa opetuksen huomioiden opetussuunnitelmassa sille määritellyt tavoitteet. Opettaja osaa tarkastella monipuolisesti oppilaidensa kasvuun ja oppimiseen liittyviä tarpeita ja huomioida ne omassa toiminnassaan. Luokanopettajan työssä korostuu kasvattajan rooli, kun hän viettää lapsen kanssa useita tunteja päivässä ja seuraa lapsen kehitystä läheltä. Luokanopettajat antavat myös esiopetusta, jonka tavoitteena on parantaa oppimisvalmiuksia sekä tukea persoonallisuuden kehittymistä. Pyrkimyksenä on, että myös lapsen kehitykseen ja oppimiseen vaikuttavat ongelmat havaitaan ja niihin puututaan riittävän varhain.

Luokanopettajan työympäristönä ovat koulun opetustilat. Työtä tehdään yhdessä koulun muiden opettajien sekä muun henkilökunnan kanssa ja myös yhteydenpito oppilaiden vanhempiin kuuluu luokanopettajan ammattiin.

Luokanopettajan työssä vaaditaan hyviä vuorovaikutustaitoja, kun luottamuksellisen ja välittömän suhteen luominen oppilaisiin on tärkeää. Luokanopettajan on hallittava työssään monipuolisesti erilaiset opetussisällöt, opetusmenetelmät ja -välineet. Ammatissa tarvitaan myös johdonmukaisuutta, nopeaa reagointikykyä, uteliaisuutta ja oma-aloitteisuutta. Opetukselle asetetut tavoitteet ovat usein melko laajoja, mikä antaa mahdollisuuden käyttää mielikuvitusta ja luovuutta opetustyössä, mutta voi myös lisätä työn henkistä painetta. Haastetta työhön tuo lisäksi oppilaiden yksilöllisyys ja sen huomioiminen.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja ohjaa työssään oppilaita opintojen suunnittelussa, opiskelutaidoissa, jatko-opintoihin hakeutumisessa ja työelämään suuntautumisessa. Työhön kuuluu monipuolisesti luokkamuotoista ohjausta ja opetusta, pienryhmäohjausta, henkilökohtaista ohjausta sekä mahdollista verkko-ohjausta. Lisäksi opinto-ohjaajan työ sisältää tutustumiskäyntien järjestämistä, tiedottamista, työelämään tutustuttamista sekä info- ja vanhempaintilaisuuksien järjestämistä. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä opettajien, oppilashuoltohenkilöstön, koulutuksen järjestäjien ja monien muiden koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Työtä tehdään sekä itsenäisesti yksin että henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa eri-ikäisten ihmisten kanssa ja ohjaajan tärkeä työväline onkin oma persoona.

Peruskoulun opinto-ohjaajat ovat oppilaanohjaajia tai oppilaanohjauksen lehtoreita. Lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa käytetään nimikettä opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaajat työskentelevät pääsääntöisesti peruskouluissa, lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa. Myös yksityisen ohjauksen tarjoaminen yrittäjänä tai ammatinharjoittajana on mahdollista.

Opinto-ohjaajan työ on vastuullista ja siinä tarvitaan eettisyyttä sekä herkkyyttä havaita ja ymmärtää oppilaiden ongelmia sekä kykyä käsitellä niitä. Työ vaatii jatkuvaa tietojen päivittämistä, sillä ohjaajan on pidettävä ajan tasalla tietonsa muun muassa työelämästä, koulutuksesta, oppilaitoksista, hakujärjestelmistä ja ylioppilastutkinnosta. Opiskelijan on voitava luottaa sekä opinto-ohjaajan puolueettomuuteen että hänen antamiensa tietojen oikeellisuuteen. Ammatti edellyttää hyviä vuorovaikutustaitoja sekä organisointikykyä ja sanallista ja kirjallista esitystaitoa.

Erityisopettaja ja erityisluokanopettaja

Erityisopettajat ja erityisluokanopettajat antavat erityisopetusta sitä psyykkisestä, fyysisestä tai muusta syystä tarvitseville oppilaille. Oppilaat ovat eri-ikäisiä lapsia, nuoria ja aikuisia ja syyt erityisopetuksen tarpeeseen vaihtelevat. Tarpeen voi aiheuttaa vammaisuus, sairaus, sosiaalinen sopeutumattomuus tai muu vastaava syy ja myös lahjakkaat oppilaat voivat tarvita erityistä tukea opinnoissaan.

Erityisopettaja tekee työtä yksilöllisesti oppilaan tai opiskelijan kanssa, opettaa pienryhmää tai toimii samanaikaisopettajana toisen opettajan kanssa. Perusopetuksessa erityisopettaja opettaa niitä oppilaita, joilla on lieviä oppimisvaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoituksen oppimisessa tai johonkin tiettyyn oppiaineeseen liittyen. Erityisluokanopettaja opettaa pienryhmässä oppilaita, joilla on suurempia oppimisvaikeuksia. Opetuksen ohella erityisopettajan työ sisältää opetuksen suunnittelua, tehtävien ja kokeiden tarkastamista, oppilaiden edistymisen arviointia ja seurantaa sekä erilaisia kehittämis- ja tukitehtäviä.

Erityisopettajia työskentelee peruskouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

Erityisopettajan työssä tarvitaan tietoa eri-ikäisten erityiskasvatuksesta ja -opetuksesta. Ammatissa toimiminen edellyttää erilaisuuden ymmärtämistä ja sen hyväksymistä, joustavuutta sekä kykyä oman työn pitkäjänteiseen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteistyö oppilaan ja tämän huoltajien, opettajien, oppilas- ja opiskelijahuollon edustajien sekä muiden tahojen kanssa on olennainen osa työtä.

Liikunnanopettaja

Liikunnanopettajat opettavat liikuntaa kouluissa ja oppilaitoksissa. Peruskoulussa liikunnanopettajan tulee huomioida työssään myös kasvatuksellinen näkökulma, lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa puolestaan korostuu pyrkimys vahvistaa kiinnostusta liikuntaa kohtaan. Liikunnanopettaja auttaa opiskelijaa löytämään itselleen sopivia liikuntamuotoja ja ymmärtämään liikunnan merkityksen jokapäiväisessä elämässä. Työ on monipuolista ja itsenäistä, opetuksen lisäksi liikunnanopettaja voi hoitaa koulun sisäistä ja koulujen välistä kilpailutoimintaa sekä ohjata liikuntakerhoja. Liikunnanopettaja voi osallistua myös erilaisten koulun juhlien ja tapahtumien järjestämiseen yhteistyössä muiden opettajien kanssa. Työympäristönä ammatissa ovat koulun omat tilat ja koulun läheisyydessä sijaitsevat sekä paikkakunnan muut liikuntapaikat.

Liikunnanopettajat työskentelevät peruskouluissa, lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, urheiluopistoissa, liikuntajärjestöissä, urheiluseuroissa, kunnissa ja liikunta-alan yrityksissä.

Liikunnanopettajan työ on vastuullista ja vaatii monipuolista perehtyneisyyttä eri liikuntalajeihin sekä niiden opettamisen ja ohjauksen hallintaa. Vuorovaikutustaidot ovat työssä olennaiset, opettajan ja oppilaiden välinen hyvä vuorovaikutussuhde on tärkeä oppimiselle ja kiinnostuksen herättämiselle liikuntaa kohtaan. Ammatti vaatii myös organisointi- sekä ensiaputaitoja. Liikunnanopettajan työhön haasteita tuovat oppilaiden yksilöllisyys ja sen huomioiminen, suuret opetusryhmät, liikuntaan liittyvä melu sekä nopeasti vaihtelevat tilanteet sisä- ja ulkotiloissa.

Puheterapeutti, puheviestintä, logopedia

Puheterapeutti tutkii, hoitaa ja kuntouttaa työssään puhe- ja kommunikaatiohäiriöisiä asiakkaita. Kuntoutuksessa pyritään poistamaan, lieventämään tai ehkäisemään erilaisia kommunikaation, puheen ja kielen häiriöitä. Tekemänsä tutkimuksen ja arvion perusteella puheterapeutti laatii ja toteuttaa asiakkaan kuntoutussuunnitelman. Asiakkaana voi olla kaiken ikäisiä, vammaisia tai esimerkiksi onnettomuuden seurauksena kommunikaatiokykynsä menettäneitä. Puheterapia voi olla lyhytaikaista, neuvontaa ja seurantaa tai pitkäaikaista, vuosia kestävää kuntoutusta. Työ sisältää myös konsultointia, tiedottamista ja yhteydenpitoa eri viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi puheterapeutti toimii oman alansa asiantuntijana moniammatillisessa työryhmässä, johon voi

kuulua lisäksi esimerkiksi erikoislääkäri, psykologi, fysioterapeutti, sosiaalityöntekijä tai opettaja.

Suurin osa puheterapeuteista työskentelee kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa muun muassa terveyskeskuksissa, sairaaloissa ja päiväkodeissa. Myös kehitysvammahuolto, neuvolat, erityiskoulut sekä kuntoutuslaitokset työllistävät puheterapeutteja. Puheterapeutin on lisäksi mahdollista toimia yrittäjänä tai ammatinharjoittajana.

Puheterapeutin työ on itsenäistä asiantuntijatyötä, jossa tarvitaan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, luovuutta sekä ihmistuntemusta. Puheterapeutin tulee hallita oman alansa terapiamenetelmät sekä seurata alan kehitystä ammattitaitonsa ylläpitämiseksi. Ammatissa toimiminen edellyttää normaalia näkö-, kuulo- ja puhekykyä.

Musiikkikasvatus

Musiikkikasvattaja toimii musiikin kasvatus- ja opetustehtävissä laulun, soiton tai musiikin teorian opettajana.

Musiikkikasvattaja omaa laajan musiikillisen yleissivistyksen sekä hallitsee laajasti musiikkiaineet ja niiden opettamisen. Hän tuntee eri instrumentit ja musiikkityylit, osaa johtaa kuoroa ja yhtyeitä sekä sovittaa musiikkia erilaisille kokoonpanoille. Työhön kuuluu tuntien suunnittelua ja niiden pitämistä sekä opetuksen arviointia ja sen kehittämistä alan tutkimusta hyödyntäen. Työympäristöt vaihtelevat musiikkiluokista erilaisiin esiintymistiloihin.

Musiikkikasvattajat työskentelevät ensisijaisesti peruskoulun ja lukion musiikinopettajina, mutta myös muissa vastaavaa asiantuntijuutta vaativissa tehtävissä, kuten musiikkiopiston opettajina. Musiikkikasvattajan on mahdollista toimia myös muissa musiikkialan tehtävissä, esimerkiksi muusikkona, säveltäjänä, sovittajana tai ääniteknikkona sekä tutkijana tai yrittäjänä.

Musiikkikasvattajan työssä tarvitaan musiikin tiedollisen, taidollisen ja pedagogisen osaamisen lisäksi yhteistyötaitoja sekä aloitekykyä. Musiikkikasvattaja voi usein hyödyntää työssään omaa persoonallisuuttaan, kyky innostaa ja motivoida opiskelijoita ovat eduksi. Henkilökohtainen musiikkisuhde ja laulu-/soittotaito ovat keskeisessä asemassa. Työhön voi kuulua ilta- ja viikonlopputyötä sekä matkustamista.

Matemaattisten aineiden opettaja

Matemaattisten aineiden opettaja voi opettaa matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa ja tietotekniikkaa. Opetettavat aineet riippuvat siitä, mitä on opiskellut. Opetettavien aineiden asiantuntemuksen lisäksi matemaattisten aineiden opettajalla on osaamista kasvatusalalta.

Matemaattisissa aineissa käsitellään ongelmia, jotka koskevat koko maailmaa. Opettajan tehtävässä oppilaille voi näyttää kuinka esimerkiksi kemia toimii ruoanlaitossa tai mikä merkitys fysiikalla on arjessa. Oppituntien pitämisen lisäksi työhön kuuluu muun muassa tuntien suunnittelua, oppijoiden arviointia sekä hallinnollisia tehtäviä.

Matemaattisten aineiden opettaja voi työllistyä eri ikäisten opetuksen pariin. Työpaikkana voi olla esimerkiksi peruskoulu, ammattikoulu, lukio tai korkeakoulu. Työ tutkimuksen parissa on myös mahdollinen. Alalta työllistytään myös yrityksiin eri asiantuntija- ja esimiestehtäviin.

Opettajana työskentelemisessä tarvitaan käytännönläheistä näkökulmaa opetettavaan aineeseen. Opetustyö on vuorovaikutusta oppilaiden, kollegoiden ja mahdollisesti myös oppilaiden huoltajien kanssa. Vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot ovat tarpeen, työ on sosiaalista. Opettajan työ on myös itsenäistä työtä, jota ohjaa opetussuunnitelma.

Kauppatieteet

Kauppatieteilijä on liiketalouden asiantuntija. Kauppatieteilijän osaamisalaan kuuluu muun muassa kansainvälinen liiketoiminta, taloustiede ja laskentatoimi. Ongelmia lähestytään analyyttisesti. Liiketoiminnan osaamisen lisäksi kauppatieteilijän tulee tuntea työn ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset. Yhteiskunta perustuu yritysten toiminnalle ja yrityksissä tarvitaan kaupan alan osaamista.

Kauppatieteilijän työ voi olla esimerkiksi yrityksen strategian suunnittelemista, markkinointia tai kirjanpitoa. Työhön voi kuulua ihmisten tai asioiden johtamista. Kauppatieteilijä tarvitsee työssään liiketoiminnan tuntemusta esimerkiksi laskiessaan kustannuksia.

Kauppatieteilijät työllistyvät asiantuntija- ja johtotehtäviin niin kansallisiin kuin kansainvälisiin tehtäviin. Kauppatieteilijä voi työllistyä esimerkiksi tilintarkastajaksi, henkilöstö- tai markkinointipäälliköksi tai analyytikoksi. Kauppatieteiden osaamista tarvitaan laajasti useilla eri aloilla.

Kauppatieteilijä tarvitsee työssään vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaitoja, alalla ollaan tekemisissä ihmisten kanssa ja työtä tehdään tiimeinä. Työtehtävät ovat vaihtelevia, mutta numeroiden käsittelemisessä tarvitaan tarkkuutta sekä järjestelmällisyyttä. Useassa työssä tarvitaan myös kielitaitoa, sillä toiminta on kansainvälistä. Työssä saattaa edellyttää matkustamista.

Oikeustieteet

Oikeustieteilijä ymmärtää oikeudenmukaisuuteen ja yhteiskunnallisiin konflikteihin liittyviä tapauksia sekä osaa vaikuttaa niihin. Oikeustieteilijä perehtyy tilanteiden taustatekijöihin ja

osaa ratkaista oikeudellisesti haastavia tilanteita. Oikeustieteilijä tuntee kansallisen, eurooppalaisen ja globaalin oikeuden perusteet ja osaa toimia työssään noudattaen ammattietikkaa.

Oikeustieteissä voi erikoistua eri osa-alueisiin, suuntautuminen vaikuttaa siihen, millaisiin työtehtäviin todennäköisesti työllistyy. Työhön voi kuulua esimerkiksi yhteydenpitoa asiakkaisiin ja tuomioistuimeen sekä muutoksenhakuasioiden käsittelyä. Työhön voi kuulua asiakkaan edustamista oikeudessa.

Oikeustieteistä työllistytään muun muassa juristeiksi, asianajajiksi ja tuomareiksi. Lisäksi oikeustieteilijöille on tarvetta esimerkiksi elinkeinoelämän tehtävissä sekä erilaisissa hallinnon ja oikeuslaitosten töissä, työpaikkoja on niin yksityisellä, julkisella kuin kolmannella sektorilla. Asiantuntijatehtäviä on monella alalla, esimerkiksi finanssioikeuteen ja eurooppaoikeuteen liittyen. Oikeustieteellisiä työpaikkoja on niin Suomessa kuin kansainvälisissä tehtävissä.

Työssä tarvitaan lainsäädännön tarkkaa osaamista ja kykyä soveltaa lainsäädäntöä erilaisiin tilanteisiin. Monissa työtehtävissä tarvitaan asiakaspalvelu- sekä esiintymistaitoja. Hyvistä perustelutaidoista ja vakuuttavasta viestintätyylistä on etua. Paineensietokykyä tarvitaan, sillä työssä voi olla nopeita aikatauluja ja vaikeita työtehtäviä.

Hallintotieteet

Hallintotieteessä tutkitaan hallintoa, esimerkiksi päätöksentekoa, johtamista ja hallintojärjestelmiä. Useimmiten kiinnostuksen kohteena on erityisesti julkisella sektorilla, kuten valtiolla ja kunnissa, tapahtuva hallinnointi. Myös organisaatioita ja yrityksiä tutkitaan. Tutkittavat kysymykset voivat johtaa eettiseen pohdintaan esimerkiksi verorahojen käyttämisestä. Hallintotieteet ovat osa yhteiskuntatieteiden alaa.

Hallintotieteissä on useita suuntautumisvaihtoehtoja. Opinnoissa opitaan muun muassa talouden ja hallinnon oikeudellisista perusteista sekä hallinnon vaikutuksista ympäristöön. Johtamiseen suuntautuneet hallintotieteilijät ymmärtävät johtamisen psykologiaa sekä markkinoinnin yhteiskunnallista lähestymistapaa.

Työpaikkoja on esimerkiksi valtiolla ja kunnissa sekä yrityksissä ja järjestöissä. Työt ovat asiantuntija-, suunnittelu tai johtotehtäviä tai tutkimustyötä. Työnimikkeenä voi olla esimerkiksi henkilöstöpäällikkö, toiminnanjohtaja tai koulutussuunnittelija. Hallintotieteilijä osaa arvioida ja kehittää organisaatioiden toimintaa.

Hallintotieteilijä voi työllistyä monenlaisiin tehtäviin ja työn vaatimukset vaihtelevatkin tehtävän mukaisesti. Alalla täytyy osata hallita laajoja kokonaisuuksia sekä ymmärtää ilmiöiden välisiä suhteita. Työn kohdetta tulee osata analysoida. Työ on yleensä

toimistotyötä ja vaatii oman työn organisointitaitoja. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan, sillä työtä tehdään yhdessä muiden kanssa.

Matkailututkimus

Matkailututkimusta opiskelleet ovat matkailun ammattilaisia, he tuntevat vastuullisen matkailun ja osaavat tutkia matkailua useista eri näkökulmista. Matkailun asiantuntijat vaikuttavat matkailuun elinkeinona sekä matkailun kehittämiseen.

Työnkuva voi olla esimerkiksi uuden tiedon tuottamista tai matkailun tutkimista sekä suunnittelua. Matkailualan syitä ja seurauksia tutkitaan ja alan intressien haasteita pyritään ratkaisemaan tutkimuksen ja kehittämisen avulla. Matkailututkimusta opiskelleet osaavat lähestyä matkailua niin taloudellisesta, kulttuurisesta kuin yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Matkailualan työllistäjiä ovat esimerkiksi maakuntien ja kaupunkien matkailupalvelut ja matkanjärjestäjät sekä matkailun palveluja tuottava organisaatiot. Matkailututkimuksesta työllistytään esimerkiksi matkailun kehittämisen tehtäviin niin Suomeen kuin ulkomaille. Työ voi olla esimerkiksi matkailualan asiantuntijana, johtajana tai alan opettajana toimimista.

Matkailualalla tarvitaan verkostoitumistaitoja ja työ on usein yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan työskennellessä niin asiakkaiden kuin muiden alan toimijoiden kanssa. Matkailualalla on etua hyvästä kielitaidosta. Työ voi olla työskentelyä projekteissa. Paineensietokykyä tarvitaan, sillä työ voi olla kiireistä.

Politiikkatieteet ja valtio-oppi

Politiikkatutkimuksessa tutkitaan vallan ja hallinnan rakentumista ja niiden näyttäytymistä yhteiskunnassa sekä erityisesti politiikassa. Kohteena on erityisesti nyky-yhteiskunnan sosiaalisten, kulttuuristen ja poliittisten trendien ymmärtäminen. Ilmiötä lähestytään monesta näkökulmasta.

Valtio-opissa tutkitaan poliittisen vallan käyttöä ja sen oikeutusta. Tutkimuksen kohteena on esimerkiksi valtaa tavoittelevat vaaliehdokkaat ja suuryritykset sekä poliittiset mielipiteet. Valtio-opissa voi suuntautua muun muassa organisaatioiden tai maailmanpolitiikan tutkimukseen.

Politiikkatieteistä ja valtio-opista työllistytään yhteiskunnallisiin tutkimus- ja asiantuntijatehtäviin. Työt voivat liittyä esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan tai kansainvälisiin poliittisiin järjestelmiin. Tutkijan työssä voidaan tutkia muun muassa poliittisia ideologioita ja niiden kehittymistä tai sodan ja rauhan kysymyksiä. Tavoitteena on ymmärtää yhteiskunnallisia ilmiöitä kansallisesti ja kansainvälisesti. Työpaikkoja on esimerkiksi valtiolla,

Euroopan Unionissa, yliopistoissa ja järjestöissä. Työ on useimmiten hallinnollista, suunnittelua tai esimiestyötä. Työ voi liittyä myös viestintään.

Politiikkatieteet vaativat kiinnostusta niin historiaan kuin nykyaikaan sekä teoreettisiin kysymyksiin. Työtehtävät ovat vaihtelevia, mutta usein alan töissä tarvitaan kriittistä ajattelukykyä sekä kommunikaatiotaitoja. Alan töissä tarvitaan tiedonhakutaitoja ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Työsuhteet voivat olla määräaikaisia.

Taloustiede

Taloustiede yhdistää liiketaloudellisen ajattelun yhteiskuntatieteisiin. Taloustieteilijä tutkii miten henkilöt, yritykset tai valtiot tekevät talouteen liittyviä valintoja ja millaista on niiden välinen vuorovaikutus. Taloutta tarkastellaan eri toimijoiden muodostamana kokonaisuutena, johon vaikuttaa monet tekijät. Taloustieteessä pyritään ennustamaan talouden kehittymistä eri konteksteissa.

Taloustieteilijän työhön voi kuulua esimerkiksi taloudellisiin toimiin vaikuttavien kannustimien arviointia tai valuuttakurssien tarkastelua. Tutkijan voi työssään selvittää esimerkiksi markkinoiden tai maailmantalouden toimintaa. Työtehtäviin voi kuulua esimerkiksi taloudellisten selvitysten laatimista ja informaation analysointia.

Taloustieteestä työllistytään monipuolisesti erilaisiin tehtäviin. Työpaikkoja on esimerkiksi yrityksissä ja tutkimuslaitoksissa. Valtiolla työpaikkoja on muun muassa Suomen Pankissa ja Tilastokeskuksella. Työnimikkeenä voi olla esimerkiksi ekonomisti, taloussuunnittelija tai sijoitusasiantuntija.

Taloustieteilijän työssä tarvitsemat taidot vaihtelevat työnkuvan mukaan. Usein työssä käsitellään lukuja ja laskentatoimea, jolloin tarvitaan tarkkuutta, huolellisuutta sekä alan osaamista. Työssä on usein eduksi analyttinen ja kriittinen ajattelutapa. Yhteistyötaitoja tarvitaan samoin kuin kykyä itsenäiseen työskentelyyn.

Terveystieteet

Terveystieteissä tarkastellaan ihmisen elämää terveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta. Terveystieteiden asiantuntija tietää, kuinka eri ikäisten terveyttä ja hyvinvointia voi parantaa.

Opinnoissa voidaan suuntautua esimerkiksi ravitsemukseen, hoitotieteisiin, kansanterveyteen, johtamiseen tai liikuntaan. Joillekin aloille vaaditaan aiempi terveysalan tutkinto.

Terveystieteistä työllistytään erilaisiin tehtäviin, riippuen opinnoista. Hoitotieteistä ja terveyshallintotieteistä työllistytään sosiaali- ja terveysalan asiantuntija-, johto-, kehitys- ja

suunnittelutyöhön. Terveystietoa opiskelleet valmistuvat terveystiedon opettajiksi yläkouluun ja toiselle asteelle. Alalta voi työllistyä myös tutkimustehtäviin terveysalan tutkimuslaitoksiin.

Työhön voi kuulua esimerkiksi kansanterveyden tutkimista analysoimalla väestön terveyttä ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä tutkimuksista saadun tiedon avulla. Sosiaali- ja terveysalan johtotehtävissä työnkuvaan voi kuulua eri osa-alueiden, kuten laboratoriotyön johtamista, henkilöstöhallintoa sekä palveluiden kehittämistä. Ravitsemustiedettä opiskellut ravitsemusterapeutti muun muassa auttaa asiakkaita sopivan ruokavalion löytämiseksi.

Työn vaatimukset vaihtelevat työnkuvan mukaisesti. Monissa tehtävissä tarvitaan yhteistyö- ja tiedonhankintataitoja. Johtajana toimiessa tarvitaan esimiestaitoja sekä ymmärrystä muun muassa taloudesta. Erilaisten tutkimusaineistojen parissa työskennellessä tarvitaan raportointi- ja viestintätaitoja, jotta tuloksista voidaan kertoa. Itsenäistä työskentelyotetta tarvitaan. Opettajan työssä tarvitaan pedagogisia taitoja useissa työtehtävissä tarvittavien vuorovaikutustaitojen lisäksi.

Sosiaalityö

Sosiaalityössä yhdistyvät ihmissläheinen auttamistyö ja yhteiskunnallinen muutostyö. Sosiaalityö tieteenalana yhdistää ihmistä ja hänen elämäntilannettaan koskevan tiedon laajempaan ymmärrykseen yhteiskunnasta. Sosiaalityössä korostuvat ihmisten sosiaalisten oikeuksien, toimintaedellytysten ja elämänhallinnan vahvistaminen.

Sosiaalityön asiantuntijalla on sekä teoreettiset että ammatilliset valmiudet toimia erilaisissa sosiaalityön asiakastilanteissa, tunnistaa hyvinvoinnin vajeita tuottavia tekijöitä sekä kehittää palveluja ja niiden vaikuttavuutta. Sosiaalityöntekijä työskentelee sosiaalihuollon asiakaspalvelu-, suunnittelu- tai johtotehtävissä. Työ voi olla esimerkiksi sosiaalista ohjausta ja neuvontaa, päätöksentekoa taloudellisesta tuesta tai kodin ulkopuolelle hoitoon sijoittamisesta. Sosiaalityön tehtäväkentän monimuotoisuus antaa mahdollisuuden suuntautua esimerkiksi lapsi- ja nuorisososiaalityöhön tai ikääntyvien sosiaalityöhön.

Sosiaalityön asiantuntijalla on pätevyys työskennellä sosiaalityöntekijänä. Sosiaalityöntekijöiden työpaikkoja ovat muun muassa kuntien sosiaalitoimistot, kasvatus- ja perheneuvolat, sairaalat, mielenterveystoimistot sekä päihde- ja kriminaalihuollon laitokset. Lisäksi sosiaalityön osaaja voi toimia asiantuntijana suunnittelu-, tutkimus ja johtotehtävissä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Työympäristöinä ovat erilaiset julkiset ja yksityiset organisaatiot, järjestöt ja sosiaalialan yritykset.

Sosiaalityön ammattilaisen tulee olla aidosti kiinnostunut ihmisistä ja suhtautua avoimesti uusiin asioihin. Hän tarvitsee vuorovaikutustaitoja, pitkäjännitteisyyttä, oma-aloitteisuutta sekä päätöksenteko- ja paineensietokykyä. Työssään hänen tulee osata tarkastella asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Työssä jaksamisessa auttavat myönteinen elämänasenne ja henkinen vahvuus. Kielitaito ja erilaisten kulttuurien tuntemus ovat eduksi.

Sosiaalitieteet

Sosiaalitieteilijät toimivat yhteiskunnallisten teemojen asiantuntijoina, joilla on tietoa yhteiskunnan ilmiöistä ja taitoa muokata saamaansa tietoa erilaisissa työtehtävissä. Sosiaalitieteilijöiden tuottamaa yhteiskunnallista tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi talouselämän- ja ympäristökysymysten, koulutuksen sekä sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseksi. Yhteiskunnallisten alojen asiantuntijoiden työkenttä on laaja. Työpaikka voi olla esimerkiksi valtiolla, yliopistossa, tutkimuslaitoksessa, säätiössä tai yrityksessä.

Sosiaalitieteet sisältävät eri opintosuuntauksia. Sosiaalitieteissä käsitellään yhteiskunnan rakennetta ja muutoksia sekä sosiaalisia suhteita ja arvoja. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi kulttuurien, ryhmien, maahanmuuton, teknologian käyttämisen tai yhteiskunnallisen eriarvoisuuden tutkimista. Aiheita käsitellään maailmanlaajuisesta mittakaavasta aina ihmisten välisiin suhteisiin. Usein keskiössä on yksilön suhde ympäröivään yhteiskuntaan.

Tieteenalalla arkipäiväistä todellisuutta pyritään tarkastelemaan kauempaa ja kyseenalaistamaan totut ajattelumallit. Kriittisen ajattelutavan myötä alalla on usein yhteiskuntakriittistä merkitystä, siinä voidaan ottaa esille yhteiskunnallisia epäkohtia ja pyrkiä laajentamaan näkökulmia yhteiskunnallisiin ilmiöihin.

Sosiaalitieteilijän työssä vaaditaan oman alan teorian ja tutkimusmenetelmien tuntemusta sekä kiinnostusta yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Tutkijana työskentelemisessä tarvitaan niin kykyä itsenäiseen työskentelyyn kuin myös ryhmätyötaitoja. Tulosten raportoinnin tehtävät ja itsensä ilmaiseminen suullisesti ja kirjallisesti kuuluvat työnkuvaan. Sosiologina työskenteleminen edellyttää myös alan kehittymisen seuraamista niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Yhteiskuntapolitiikka

Yhteiskuntapolitiikassa tutkitaan hyvinvointivaltiota ja yhteiskunnan hallintamenetelmiä erilaisista näkökulmista. Mitä esimerkiksi tarkoittaa syntyminen köyhään perheeseen tai joutuminen työttömäksi?

Yhteiskuntapolitiikat tutkivat hyvinvoinnin jakautumista ja eriarvoisuutta sekä niihin liittyvää politiikkaa. Yhteiskuntapolitiikan keskeisiä kohteita ovat esimerkiksi sosiaali-, kaupunki- ja ympäristöpolitiikka. Yhteiskuntapolitiikan tavoitteena voisi ajatella olevan rakentaa keinoja kestävän hyvinvoinnin rakentamiseksi aina paikallisesta elämästä globaaliin kontekstiin.

Yhteiskuntapolitiikkaa opiskelleen työtehtävät riippuvat paljon siitä, millaisiin tehtäviin koulutuksen jälkeen työllistyy. Työ voi olla luonteeltaan paikallista tai kansainvälistä ja liittyä melkein mihin tahansa tasa-arvon, hyvinvoinnin tai yhteiskunnan aihealueeseen. Yhteiskuntapolitiikkaa opiskelleilla on taitoa lähestyä aiheita teoreettisesta ja menetelmällisestä näkökulmasta. Lisäksi heillä on taitoa soveltaa osaamistaan kysymysten analysoimiseksi ja ratkaisemiseksi. Kehittämis- ja tutkimustyötä tehdään niin itsenäisesti kuin ryhmätyöskentelynä.

Yhteiskuntapolitiikkaa opiskelleet ovat työllistyneet monipuolisiin tehtäviin. Työpaikkoja on esimerkiksi suunnittelijoina, asiantuntijoina, johtavissa tehtävissä ja tutkijoina valtiolla ja kunnissa, säätiöissä, markkinoinnin parissa ja toimittajina tiedotusvälineissä. Yhteiskuntapolitiikan koulutuksen voi katsoa antavan hyvän pohjan myös politiikan työtehtäviin.

Työn vaatimukset riippuvat paljon työn kuvasta. Yleisesti ottaen yhteiskuntapolitiikkaa opiskellut tarvitsee työssään hyviä vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä verkostoitumisosaamista. Työhön liittyvät kysymykset voivat olla haastavia ja analyttisyyttä sekä itsenäistä ja kriittistä ajattelukykyä tarvitaan. Johtamiskykyä voi tarvita esimiestehtävissä, itsensä johtamisen taitoa tarvitaan myös asiantuntijatehtävissä.

Journalistiikka

Journalistiikka on median ja viestinnän tutkimusta, jossa tarkastellaan kuinka yhteiskuntaa koskevat näkemykset rakentuvat ja miten ne näkyvät osana julkista keskustelua.

Journalistiikan koulutuksesta työllistytään muun muassa toimittajiksi, tiedottajiksi ja muihin viestintään liittyville aloille. Tiedottajan työtä on viestiä organisaation toiminnasta niin organisaation sisällä kuin ulkopuolella. Käytännössä tämä voi olla esimerkiksi tiedotteiden laatimista, verkkoviestintää sekä yhteistyötä sidosryhmien ja tiedotusvälineiden kanssa. Työhön kuuluu usein myös viestinnän liiketoiminnallinen näkökanta. Toimittajat tekevät juttuja eri medioihin: lehtiin sekä verkkoon. Kirjoittamisen lisäksi toimittajan työhön kuuluu haastatteluja, ideointia ja tiedonhakua. Työssä kootaan uutinen tai artikkeli kokoon monesta eri lähteestä ja toimittajan on hallittava kokonaisuus.

Journalistiikan alan työssä tarvitaan usein hyvää suullista ja kirjallista ilmaisukykyä. Useissa työpaikoissa tarvitaan monimediallista osaamista. Työtä tehdään sekä yksin että tiimeissä ja yhteistyökykyä tarvitaan. Innovatiivisuus ja aktiivisuus ovat kilpaillulla alalla eduksi. Viestinnän alalla toimiessa tulee seurata ajankohtaisia asioita sekä tuntee yhteiskunnan

toimintaa. Organisaation koko vaikuttaa usein työtehtävien laajuuteen. Toimittajien työ voi olla vuorotyötä. Journalistiikan alan töissä voi esiintyä kiirettä ja matkustamista.

Kielten opettaja

Kielenopettajia tarvitaan niin peruskouluissa kuin toisella asteella ja korkeakoulutuksessa kuin myös erilaisilla kursseilla kansalaisopistoissa. Kielten opettaja voi opettaa yhtä tai useampaa vierasta kieltä ja varsinkin harvinaisempia kieliä sama opettaja voi opettaa useammassa koulussa. Opettajan työ perustuu opetussuunnitelmaan.

Kielten opettaja opettaa oppijoille vierasta kieltä. Liikkeelle lähdetään aivan alusta, mutta opin karttuessa edetään haastavampiin teemoihin. Oppituntien pitämisen lisäksi työhön kuuluu oppituntien suunnittelua ja hallinnollista toimintaa. Opettaja korjaa oppilaidensa kokeita ja arvioi näiden taitoja ja tietoja sekä antaa arvosanoja. Opetuksen lisäksi opettaja toimii yhteistyössä organisaation muiden jäsenten kanssa esimerkiksi suunnittelutehtävissä.

Kielen opettajan tulee hallita opettamansa kielen lisäksi myös kielen opettamisen pedagoginen puoli. Työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja, työ on sosiaalista. Opettajan tulee opettaa opetussuunnitelmaa omaan työhönsä ja oppijoihinsa soveltaen. Samassa opetusryhmässä voi olla hyvin eritasoisia oppijoita, joilla on erialiset oppimisedellytykset, mikä tulee huomioida opetuksessa. Työviikon aikana opetusta on yleensä noin 16-24 tuntia. Työ on itsenäistä tiettyjen raamien puitteissa tapahtuvaa toimintaa.

Taidehistoria

Taidehistoriassa tutkitaan visuaalista taidetta ja kulttuuriperintöä. Taidehistoria on alana laaja, sisältäen muun muassa arkkitehtuurin, kuvataiteen ja taideteollisuuden. Alalla opitaan erilaisista taidesuuntauksista ja merkittävistä taiteilijoista sekä yhteiskunnan merkityksestä taiteeseen. Taidehistoriassa voidaan tutkia myös nykytaidetta ja taiteen sekä taiteen kokijan välistä vuorovaikutussuhdetta.

Työssä museoala ja taideala voivat yhdistyä kiinnostavaksi kokonaisuudeksi. Opintojen jälkeen taidehistorioitsija voi työskennellä esimerkiksi museoissa tai taidekriittikkona lehdessä. Työn tavoitteena voi olla lisätä kansalaisten kiinnostusta ja tietoutta taiteesta sekä samalla heidän kulttuuristaan ja historiastaan. Työhön voi kuulua taideteosten ja historiallisten tekstien dokumentointia ja järjestämistä.

Taidehistoria työllistää erilaisiin tehtäviin, mutta pitkäaikaisen työpaikan löytäminen voi olla haastavaa, sillä työsuhteet ovat usein määräaikaisia. Taidehistorioitsijoita työskentelee esimerkiksi museoissa ja gallerioissa sekä opetuksen parissa opettajina ja suunnittelijoina. Erilaisiin asiantuntijatehtäviin ja tutkijoihin työllistytään myös.

Työtehtäviin voi kuulua asiakaspalvelua tai esimerkiksi tekstien kirjoittamista. Hyvät viestintä- ja vuorovaikutustaidot ovat monessa työssä tarpeen. Työ taidehistorian parissa voi olla myös itsenäistä, jolloin oma-aloitteisuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn tarvitaan. Monissa työtehtävissä täytyy ylläpitää ammattitaitoa seuraamalla alan kehitystä.

Viestintä

Viestinnän alalla tarkastellaan ihmisten viestintäkäyttäytymistä sekä keskinäistä vuorovaikutusta ja sen ilmiöitä. Tavoitteena on ymmärtää ja selittää puheeseen ja viestintään liittyvää käyttäytymistä sekä vuorovaikutussuhteiden dynamiikkaa niin kasvokkain kuin verkossa tapahtuvassa viestinnässä. Toimiva vuorovaikutus toimii kaiken inhimillisen yhteistyön perustana. Yhteistyön ja vaikuttamisen asiantuntemusta tarvitaan kaikkialla yhteiskunnassa.

Viestinnän asiantuntija tarkastelee työssään sitä, kuinka ihmiset havaitsevat, vastaanottavat ja tulkitsevat viestintää. Hän tuntee sanattoman viestinnän erityispiirteitä sekä ymmärtää kuinka erilaisten ryhmien vuorovaikutusta voidaan selittää ja ennustaa. Alan ammattilainen myös tunnistaa vuorovaikutussuhteiden syntymisen ja kehittymisen mekanismeja sekä ymmärtää esimerkiksi monikulttuuristen ympäristöjen tai työpaikkojen vuorovaikutuksen ominaispiirteitä. Hän tietää kuinka ja millaisin ehdoin vaikuttamaan pyrkivällä viestinnällä voidaan todella muokata uskomuksia, arvoja, käyttäytymistä tai asenteita.

Työelämässä viestinnän asiantuntijat sijoittuvat esimerkiksi yrityksen, järjestön tai muun organisaation johtoon, työyhteisön kehittämistehtäviin, viestinnän ja vuorovaikutuksen kouluttajiksi, viestinnän, median ja tiedotuksen sekä viestintäsuunnittelun tehtäviin, kansainvälisten yritysten ja järjestöjen asiantuntijatehtäviin tai vuorovaikutusteknologian pariin. He voivat työskennellä niin yrityselämän, median, koulutuksen, viestintäteknologian, politiikan, kulttuurin kuin hallinnon aloilla.

Työssään viestinnän osaajalta vaaditaan yhteistyötaitoja sekä hyvää suullista ja kirjallista ilmaisutaitoa. Organisoitukyky, kielitaito ja kyky itsenäiseen työskentelyyn ovat myös tarpeen.

Maanpuolustuskorkeakoulu / Upseeri

Upseerin ammattitaito koostuu johtamisosaamisesta, sotataidosta, sotilaspedagogiikasta sekä sotatekniikasta. Upseeri on työssään vastuussa niin tehtävien toteuttamisesta ja yksikkönsä tehokkuudesta kuin myös henkilöstönsä hyvinvoinnista, työ- ja palvelusturvallisuudesta sekä yhteishengen luomisesta. Upseerin ammatti on jatkuvasti kehittyvä ja työn osaamisvaatimukset ovat moninaiset. Upseerin uraan kuuluu olennaisesti

täydennys- ja jatkokoulutus, mikä vaikuttaa uralla etenemiseen. Upseerin on sitouduttava jatkuvaan oman osaamisensa kehittämiseen.

Upseerit toimivat Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa koulutus-, johto-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtävissä. Työtehtävät vaihtelevat puolustushaarasta ja aselajista riippuen. Upseeri työskentelee virkauransa alussa Puolustusvoimissa pääsääntöisesti asevelvollisten ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien kouluttajana ja Rajavartiolaitoksessa erilaisissa tehtävissä niin sotilaallisen maanpuolustuksen kuin rajaturvallisuuden alalla.

Upseerilta vaaditaan johtamis- organisointi ja yhteistoimintataitoja, oma-aloitteisuutta sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja päätöksentekoon. Työssä on vaativissakin olosuhteissa tultava toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Tehtävät edellyttävät henkistä ja fyysistä kestävyyttä ja omasta toimintakyvystä on pidettävä jatkuvasti huolta.

Matematiikka ja tilastotiede

Matematiikka ja tilastotiede ovat monen alan pohjana, ja teknologian kehittyminen kasvattaa matemaattisen ja tilastotieteellisen osaamisen tarvetta.

Matemaattista osaamista tarvitaan erilaisten laskelmien tekemiseksi tutkimuksia varten. Matematiikka jaetaan usein teoreettiseen ja sovellettuun matematiikkaan. Ensimmäisessä keskitytään matematiikan abstrakteihin teorioihin ja jälkimmäisessä matematiikan soveltamiseen eri ilmiöissä. Korkeakouluissa opetettava matematiikka on alempia kouluasteita teoreettisempaa.

Tilastollisia menetelmiä tarvitaan kaikissa empiiriseen tietoon pohjautuvissa tieteissä. Tilastotieteilijä osaa tehdä empiiriseen tietoon perustuvaa tutkimusta sekä ymmärtää tutkimustuloksia. Työhön kuuluu myös tehdä olemassa olevan datan perusteella ennusteita ja suosituksia.

Matemaatikot ja tilastotieteilijät työllistyvät asiantuntijatehtäviin esimerkiksi yrityksiin ja valtiolle sekä kuntiin. Työpaikkana voi olla esimerkiksi IT-alan yritys, vakuutusyhtiö tai tilastotoimisto. Työ voi olla esimerkiksi suunnittelu, mallinnus- tai laskentatehtäviä. Matematiikan koulutuksesta valmistutaan myös opettajiksi sekä tutkijoiksi.

Matemaatikon työssä tarvitaan ongelmanratkaisukykyä sekä avointa mieltä. Matemaatikon työ edellyttää usein teoreettista ajattelukykyä sekä matemaattisen mallintamisen taitoja. Työssä voi johtua työskentelemään saman asian parissa pitkään ja keskittymiskykyä sekä kärsivällisyyttä tarvitaan.

Fysiikka

Fysiikka on luonnontiede, joka tutkii luonnonilmiötä ja niihin liittyviä lainalaisuuksia kokeellisin ja teoreettisin menetelmin. Fysiikka tutkii ainetta, energiaa ja perusluonteisia luonnonlakeja pyrkien löytämään lainalaisuuksia, joita voidaan kuvata matemaattisesti ja koetella kokeellisesti. Fysiikan osa-alueita ovat mekaniikka, sähköoppi, lämpöoppi, optiikka, akustiikka, atomifysiikka, ydinfysiikka, hiukkasfysiikka ja tiiviin aineen fysiikka sekä astrofysiikka. Nämä tutkimusalat limittyvät osittain toisiinsa.

Tutkimustehtäviä on tarjolla yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Suomessa tutkimusta tehdään esimerkiksi materiaalitutkimuksessa, teoreettisessa hiukkasfysiikassa sekä nanotieteessä. Teollisuudessa fyysikoita työskentelee tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä sekä oman erityisalueensa asiantuntijoina. Fysiikan alan opetustehtäviä on muun muassa peruskouluissa, lukioissa ja ammattikorkeakouluissa. Myös sellaiset kaupalliset ja hallinnolliset tehtävät, joissa on tärkeää hahmottaa monimutkaisia kokonaisuuksia työllistävät fyysikoita.

Fyysikot työskentelevät siis pääsääntöisesti yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, teollisuuden palveluksessa, erilaisissa oppilaitoksissa, sairaaloissa sekä kuntien ja valtion hallinnossa. Ammattinimikkeitä ovat esimerkiksi tutkija, opettaja, professori, sairaalafyysikko, koulutuspäällikkö, suunnittelija, kehityspäällikkö, kehitysinsinööri, projektipäällikkö, tiedesihteeri, tutkimusjohtaja tai tiedetoimittaja.

Fyysikoilta edellytetään oman alansa asiantuntemuksen ja matematiikan hallinnan ohella työtehtävistä riippuen esimerkiksi kielitaitoa, pitkäjännitteisyyttä ja analyttisyyttä sekä ongelmanratkaisukykyä ja innovatiivisuutta. Opetustyössä opetustaidot ja halu työskennellä ihmisten parissa ovat olennaisia, kaupallisella alalla tarvitaan myyntihenkisyyttä ja vuorovaikutustaitoja.

Kemia

Kemia on tieteenala, joka tutkii aineiden rakenteita ja ominaisuuksia kokeellisesti ja teoreettisesti. Kemistit ovat siis aineen rakenteen ja ominaisuuksien tutkimuksen ja analysoinnin asiantuntijoita. Kemian asiantuntijat ymmärtävät kemian ilmiöitä ja pyrkivät edistämään ihmisen ja elinympäristön hyvinvointia kemian tutkimuksen avulla.

Kemisti tuntee kemian eri osa-alueet ja osaa soveltaa kemiallista tietämystään kemiallisten ja tieteellisten ongelmien ratkaisemiseksi. Hän tuntee keskeiset tutkimusmenetelmät ja osaa soveltaa niitä, tuntee eri analyysilaitteiden periaatteet sekä kykenee itsenäiseen ongelmanratkaisuun ja asiantuntijatyöhön. Tärkeä osa kemistin ammattitaitoa ovat laboratorio- ja laitetyöskentely sekä erilaiset kokeelliset menetelmät.

Kemian asiantuntija voi työllistyä teollisuudessa tuotekehittelyyn, tutkimuksen ja laadunvalvonnan tehtäviin. Korkeakoulujen ja eri tutkimuslaitosten palveluksessa kemistit toimivat opettajina ja tutkijoina. Lisäksi kemistejä on sairaalalaboratorioissa, erilaisissa yhteiskunnan viranomais- ja valvontatehtävissä sekä yhä enemmän myös kaupallisen alan myynti- ja asiakaspalvelutehtävissä. Ammattinimikkeitä ovat esimerkiksi tuotekehityskemisti, laboratorio- tai tutkimuspäällikkö tai tutkija.

Kemistin ammatissa tarvitaan tarkkuutta, vastuullisuutta sekä hyvää viestintä- ja kielitaitoa. Lisäksi yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot ovat tarpeen. Oman alan kehitystä on seurattava jatkuvasti. Allergiataipumus tai yliherkkyys joillekin aineille saattaa estää tai haitata työskentelyä.

Tietojenkäsittelytiede

Tietojenkäsittelyn asiantuntijoita tarvitaan kaikkialla, missä informaatio- ja viestintäteknologiaa kehitetään ja sovelletaan. Ala on kansainvälinen ja kehittyy koko ajan.

Alan ammattilainen osaa arvioida erilaisia ohjelmistojen, tietojärjestelmien ja niihin pohjautuvien palveluiden suunnittelussa, toteutuksessa ja käyttöönotossa käytettäviä tekniikoita ja työkaluja sekä valita niistä sopivimmat kuhunkin tilanteeseen. Tietojenkäsittelytieteilijä pystyy toimimaan itsenäisenä asiantuntijana ohjelmisto- ja tietojärjestelmäprojekteissa ja johtamaan niitä sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmistoja, tietojärjestelmä ja niihin pohjautuvia palveluita. Tyypillisimpiä työtehtäviä alalla ovat tietojärjestelmien suunnittelu ja toteutus, yritysten tiedonhallinta, verkkokaupan järjestelmien ja muiden verkkosovellusten suunnittelu ja toteutus sekä vuorovaikutteisten sovellusten kehittäminen.

Tietojenkäsittelytieteen asiantuntijan työpaikka voi olla esimerkiksi ohjelmisto- ja elektroniikkateollisuudessa, kaupan tai markkinoinnin alalla, julkishallinnossa, opetuksessa tai tutkimuksessa. Myös yrittäjänä toimiminen on vaihtoehto. Ammattinimikkeenä voi olla muun muassa ohjelmistosuunnittelija, järjestelmäasiantuntija, projektipäällikkö, tietohallintopäällikkö, data-analyytikko, kehitysjohtaja, spesialisti, data-arkkitehti tai tietohallintopäällikkö.

Työelämässä vaadittavia taitoja ovat projektityötaidot, kirjallisen ja suullisen viestinnän taidot sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Ammatissa vaaditaan myös kykyä kriittiseen ajatteluun sekä ongelmanratkaisuun. Ala on kansainvälinen ja työhön liittyvä kirjallisuus on usein englanninkielistä. Tekniikan nopea murros edellyttää alan kehityksen seuraamista.

Biologia

Biologia on tieteenala, jonka tutkimuskohteena ovat eliöt, eliöyhteisöt ja ekosysteemit. Sen sovellusaloja ovat esimerkiksi metsätiede, riista- ja kalabiologia, luonnon- ja ympäristönsuojelu, maataloustiede sekä lääketiede.

Biologian asiantuntija on perehtynyt elämän perusilmiöihin ja -mekanismeihin molekyyalitasolta ekosysteemitasolle. Hänellä on perustiedot eliökunnan kehityksestä ja monimuotoisuudesta; geenien, solujen ja eliöiden ominaispiirteistä, rakenteesta ja toiminnoista sekä eliöiden käyttäytymisestä ja vuorovaikutussuhteista niin elollisen kuin elottoman ympäristön kanssa. Biologi tuntee keskeisiä molekyylibiologisia menetelmiä ja maastotyömenetelmiä sekä omaa luonnonlukutaitoa. Hän voi erikoistua alallaan esimerkiksi ekologiaan ja evoluutiobiologiaan tai solu- ja molekyylibiologiaan. Kansainväliset työskentelymahdollisuudet trooppisista aina arktiselle alueelle lisäävät kiinnostavien ja erilaisten työympäristöjen määrää.

Biologit työllistyvät asiantuntijoiksi yrityksiin, kuntien ja valtion hallintoon sekä tutkimus- ja opetuslaitoksiin. Työtehtävät voivat alasta riippuen olla geenivirheiden kartoituksesta jätteenpolttolaitoksen ympäristövaikutusten arviointiin. Ekologien ja evoluutiobiologien osaamista tarvitaan luonnon- ja ympäristönsuojelussa, genetiikkaan perehtyvä voi päätyä rikostutkijaksi. Solu- ja molekyylibiologian osaamista tarvitaan bioteknologian sekä lääke- ja liikuntatieteen aloilla. Myös teollisuus, kaupan ala ja terveydenhuolto tarjoavat työpaikkoja. Ammattinimikkeitä ovat esimerkiksi luonnonsuojelubiologi, tiede- ja luontotoimittaja, ympäristösuunnittelija, tutkija, ympäristökasvattaja, projektityöntekijä, riistanhoidonneuvoja, museotyöntekijä, tuotepäällikkö, myyntipäällikkö ja tuoteasiantuntija.

Työelämän kannalta keskeisiä taitoja alan osaamisen lisäksi ovat projektinhallinta-, viestintä- ja ryhmätyötaidot. Itsenäinen päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaito on tarpeen. Kielitaito, avoimuus ja monikulttuurisuus ovat tärkeitä ominaisuuksia kansainvälisellä kentällä työskennellessä.

Ympäristötiede

Ympäristötiede tutkii ympäristöä, niin luontoa kuin ihmisen muokkaamia ympäristöjä sekä ympäristöongelmia. Ympäristötieteilijä tietää miten aineet ja energia kiertävät maa- ja vesiekosysteemeissä ja ilmassa sekä ymmärtää mitkä ovat eliöiden ja ihmisen tehtävät ympäristössä ja ekosysteemeissä. Hän tuntee luonnonvarojen kestävästä käytöstä periaatteet ja on perehtynyt myös ympäristöpolitiikkaan ja -taloustieteeseen. Ympäristötieteen asiantuntija osaa määritellä ympäristömuutoksen ja tietää miten yhteiskunta voi pyrkiä ehkäisemään ja lieventämään haitallisia ympäristömuutoksia tai sopeutumaan niihin.

Ympäristötieteen kysymykset liittyvät esimerkiksi siihen miksi arktinen luonto on erityisen herkkä ilmaston muutoksen ja ilman epäpuhtauksien vaikutuksille, miten vieraslajit

vaikuttavat herkkään Itämeren ekosysteemiin tai voiko ilmastonmuutosta hidastaa ja miten ympäristömuutoksia voidaan vähentää poliittisilla ja taloudellisilla keinoilla.

Ympäristötieteilijät työllistyvät erilaisiin koulutus-, kehittämis- ja suunnittelutehtäviin. Alalla tarvitaan viestintä- ja kielitaitoa sekä valmiutta tieteelliseen ajatteluun. Työhön kuuluu alan kehityksen seuraaminen ja oman osaamisen pitäminen ajan tasalla.

Maantiede

Maantieteessä tutkitaan luonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutussuhdetta sekä muutosprosesseja. Aihetta lähestytään niin alueellisesta kuin ajallisesta näkökulmasta. Maantiede yhdistää luonnontiedettä yhteiskuntatieteisiin, sillä kohteena voi olla yhtä hyvin luonnon kuin kulttuurinkin ilmiöt.

Maantieteen opinnoissa voi erikoistua esimerkiksi rannikko- tai ympäristötutkimukseen, kaupunkimaantieteeseen, yhteiskuntamaantieteeseen tai paikkatietotutkimukseen. Eri maantieteen suuntausten tutkimuksilla saatuja tietoja voidaan hyödyntää eri tavoin. Maantieteen tutkimus auttaa esimerkiksi luonnonsuojelussa ja aluekehityksen tarkastelussa sekä paikkatietojen avulla muun muassa sosiaali- ja terveyspalvelujen sijoittamisessa maantieteellisesti.

Maantieteilijät työllistyvät esimerkiksi maankäytön, taloudellisten esiintymien etsinnän ja ympäristökysymysten parissa. Alalta työllistytään myös kasvatus- ja opetusalan tehtäviin, tutkijoiksi ja järjestöihin.

Maantieteilijä voi työllistyä monenlaisiin tehtäviin ja työn vaatimukset vaihtelevatkin työnkuvan mukaan. Alan tutkijan töissä tarvitaan pitkäjännitteisyyttä sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan, sillä työtä voidaan tehdä myös tiimeissä. Työsuhteet saattavat olla määräaikaista.

Ympäristöpolitiikka

Ympäristöpolitiikan asiantuntija tuntee yhteiskunnan ja ympäristön suhteen ulottuvuuksia sekä ympäristöongelmien ja luonnonvarojen käytön yhteiskunnallisia haasteita ja niiden ratkaisumahdollisuuksia. Hän pystyy hahmottamaan ympäristökysymysten hallintaa monipuolisesti paikallisesta, kansallisesta sekä kansainvälisestä näkökulmasta käsin. Ympäristöpolitiikan ammattilainen omaa yhteiskuntatieteellistä osaamista ympäristöalan ja kestävä kehityksen tehtäviin. Hän on perehtynyt muun muassa ilmastopolitiikkaan, luonnonvarojen käytön kestävyteen sekä yritysten yhteiskuntavastuuseen.

Ympäristöpolitiikan tavoitteena on ihmisten, yhdyskuntien ja talouden ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Sitä toteutetaan erilaisilla toimilla, joiden avulla pyritään ratkaisemaan

ihmisen ja luonnon välisen vuorovaikutussuhteen mahdollisuuksia ja haasteita. Ympäristöpolitiikkaa harjoittavat monet toimijat kuten julkinen valta, yritykset, kansalaisjärjestöt, kuluttajat ja media.

Ympäristöpolitiikan asiantuntijat toimivat suunnittelu-, asiantuntija-, johtamis-, valmistelu- ja kehittämistehtävissä julkishallinnossa, yrityksissä ja järjestöissä, kansainvälisissä organisaatioissa sekä mediassa. Heitä työllistävät myös tutkimustehtävät yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa.

Alalla tarvitaan yhteistyötaitoja, uteliaisuutta sekä kykyä itsenäiseen työhön ja oma-aloitteisuuteen. Kansainvälisessä työympäristössä kielitaito on tarpeen.

Metsätiede

Metsien ja niiden tuottamien hyödykkeiden käytön turvaaminen on metsätieteen keskeinen tavoite. Alan teemoja ovat esimerkiksi ilmastonmuutos, metsävarojen kestävä käyttö, biotalous sekä uusien teknologioiden hyödyntäminen ja digitalisaatio.

Metsätieteilijä on perehtynyt metsien ekologiaan ja suojeluun, metsien hoitoon, metsä-, energia- ja puuteknologiaan, metsien arviointiin ja suunnitteluun sekä metsäekonomiaan ja -politiikkaan. Hänellä on tutkimustietoon perustuva näkemys metsien taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta merkityksestä sekä modernin teknologian käytöstä metsien kestävässä hyödyntämisessä.

Metsätieteen asiantuntijat ovat metsäekologian, metsävarojen hallinnan ja käytön, metsäekonomian ja markkinoinnin sekä metsäbiotalouden kansainvälisiä ammattilaisia, joille on työllistymismahdollisuuksia niin kotimaassa kuin ulkomailla.

Metsätieteilijät työllistyvät metsäalalle suunnittelu-, kehittämis- ja edistämistehtäviin sekä hallintoon ja metsäteollisuuteen asiantuntijoiksi, suunnittelijoiksi ja yrittäjiksi. Monipuolisella osaamisella voi sijoittua työtehtäviin myös ympäristöalalle, metsäalan kauppaan, metsäntutkimukseen ja opetukseen, metsien monikäyttöön ja luontomatkailuun, vakuutus-, pankki- ja IT-alalle sekä eri järjestöihin. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi ympäristöasiantuntija, liikkeenjohdon konsultti, tehtaanjohtaja, tutkija, toimittaja, tekninen asiantuntija, metsätietoasiantuntija tai ylitarkastaja.

Metsätieteilijältä vaaditaan työssään yhteistyö- ja tiedonhankintataitoja. Ala on kansainvälinen, joten kielitaitoa tarvitaan.

Sähkötekniikka

Sähkö on keskeisessä osassa lähes kaikessa ihmisen toiminnassa ja sähköön merkitys on kasvamassa tulevaisuudessa entisestään. 5G-matkapuhelinverkot ja esineiden internet ovat

esimerkkejä alan nousevista kohteista. Alalla sähkötekniikka yhdistyy matematiikkaan, fysiikkaan, elektroniikkaan ja ohjelmointiin.

Sähkötekniikassa työskennellään soveltaen alan teoreettista tietoa käytäntöön. Työn kohteena voi olla esimerkiksi älykäs sähköverkko, elektroniikan valmistusmenetelmät tai uusiutuvat energian tuotannon tavat. Työ voi olla tietoliikenneverkkojen, sähkölaitteiden tai -sovellusten parissa toimimista ja niiden kehittämistä. Sähkötekniikan ammattilaiset ymmärtävät innovaatioita ja teknologiaa niiden taustalla. Työhön voi kuulua myös myyntiä tai johtamista.

Sähkötekniikasta voi työllistyä muun muassa yrityksiin ja tutkimuslaitoksiin. Suunnittelu-, asiantuntija- ja esimiestehtäviä löytyy muun muassa energia-alan yrityksistä ja startup-yrityksistä.

Sähkötekniikkaan kuuluu ilmiöiden toimintaperiaatteisiin tutustuminen ja niiden ymmärtäminen. Työskentelyä tehdään niin itsenäisesti kuin ryhmässä, vuorovaikutustaitoja tarvitaan. Sähköalan työ on kansainvälistä ja kielitaitoa tarvitaan. Työ saattaa edellyttää matkustamista.

Tietotekniikka

Tietotekniikan alalla toimitaan digitaalisten laitteiden ja palveluiden tarvitseman tietotekniikan parissa. Ala kehittyy jatkuvasti ja työssä on mahdollista päästä osaltaan muuttamaan ihmisten arkea. Työ voi olla esimerkiksi konenäön, tietoturvan tai lääketieteen tekniikan parissa.

Tietotekniikan opinnoissa opitaan tietoteknisten laitteiden, palveluiden ja järjestelmien tutkimisessa, tuotekehityksessä ja tuotannossa tarvittavia taitoja. Tietotekniikan opinnoissa voi erikoistua esimerkiksi soveltavaan tietotekniikkaan, tekoälyyn tai mobiilisovelluksiin. Työhön voi kuulua esimerkiksi tietojärjestelmien suunnittelua, koodausta sekä palaveriteita.

Tietotekniikan alan työpaikkoja on esimerkiksi ICT-alan yrityksissä, tutkimuslaitoksissa sekä valtiolla ja kunnilla. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi suunnitteluinsinööri, ohjelmistoarkkitehti tai tekninen asiantuntija. Työ voi olla asiantuntija- tai johtotehtäviä tai toimimista yrittäjänä.

Työssä tarvitaan luovuutta ja kykyä soveltaa tietoa ongelmien ratkaisemiseksi. Alalla tarvitaan matematiikkaa ja loogista ajattelua. Työ voi vaihdella itsenäisestä työskentelystä tiimityöskentelyyn. Kokonaisuuksien hahmottaminen sekä yksityiskohtien ymmärtäminen ovat olennaisessa osassa monessa tietotekniikan alan työtehtävässä. Työ voi olla projektiluonteista.

Tuotantotalous

Tuotantotaloudessa organisaatioiden ongelmia ratkaistaan ja liiketoimintaa kehitetään kokonaisvaltaisesti. Tuotantotaloudessa käsitellään tuotannon organisointia ja kehittämistä, eli sitä kuinka esimerkiksi tuotteen osat hankitaan, miten tuotetta valmistetaan ja kuinka tuotteita myydään eteenpäin. Alalla yhdistyvät tekniikka, talous ja ihmisten johtaminen.

Tuotantotaloutta opiskellut tuntee yritys-elämän mahdollisuuksia sekä yritysstrategioita. Lisäksi hän ymmärtää ihmisten johtamista, yritysten keskinäistä toimintaa ja kustannuslaskentaa. Työhön voi kuulua esimerkiksi uusien tuotteiden ja palveluiden suunnittelua sekä liiketoiminnan analysointia. Näiden avulla yritykset saavat paremmin hyödynnettyä resurssejaan.

Tuotantotalouden osaaja voi työllistyä monipuolisesti eri aloille. Tuotantotaloudesta voi työllistyä esimerkiksi teknologiayrityksiin, jotka toimivat globaaleilla markkinoilla. Lisäksi voi toimia yrittäjänä tai konsulttina. Alan työpaikkoja on muun muassa asiantuntija-, kehitys- ja johtotehtävissä esimerkiksi laatujohtamiseen, strategiseen suunnitteluun ja yritystalouteen liittyen.

Alan töissä tarvitaan ongelmanratkaisukykyä ja ratkaisukeskeisyyttä. Työympäristö on usein kansainvälinen ja kielitaidon lisäksi työssä tarvitaan kulttuurista osaamista. Johtotehtävissä tarvitaan esimiestaitoja. Verkostoituminen ja tiimityöskenteleminen edellyttävät vuorovaikutustaitoja.

Ympäristötekniikka

Ympäristötekniikan ammattilainen on luonnontieteiden ja teknisten tieteiden asiantuntija. Alan tutkimuskohteena on ympäristön hyvinvointi ja kestävä kehitys. Ympäristötekniikan tavoitteena on kehittää ihmisen toimintaa, siten että se on luonnon kannalta kestävä. Aiheina on esimerkiksi hydrologia ja ympäristötekniikka.

Työpaikkoja on esimerkiksi yritysten ympäristötekniikan ja kestävä kehityksen tehtävissä sekä yritys vastuutoiminnassa. Käytännössä työn kohteena voi olla esimerkiksi energiajärjestelmien laadun ja tehokkuuden kehittäminen sekä ympäristövaikutusten huomioiminen. Työ voi olla myös merten mikromuovitalanteen kartoittamista ja luonnonsuojelun edistämistä. Työnimikkeinä voi olla esimerkiksi kestävyysasiantuntija, ympäristöinsinööri tai ympäristötarkastaja. Työpaikkoja on niin teollisuudessa kuin julkisella sektorilla, säätiöissä kuin tutkijan tehtävissä.

Ympäristötekniikan työssä täytyy tuntea prosessitekniikan menetelmiä, joita hyödynnetään niin teollisuudessa kuin luonnossa. Työssä täytyy tuntea myös ympäristölainsäädäntöä. Huolellisuutta ja tarkkuutta sekä yhteistyötaitoja tarvitaan monissa tehtävissä.

Arkkitehti

Arkkitehdin työtä on suunnitella tiloja erilaisiin tarpeisiin. Suunnittelun kohteena voi olla niin yksittäinen rakennus kuin laajempi osa kaupunkia. Arkkitehdin tulisi ajatella kuinka tilat toimivat ja miten niiden avulla voi rakentaa kestäväää tulevaisuutta sekä edistää ihmisten hyvinvointia.

Arkkitehti osaa tehdä suunnitelmia, jotka sopivat käyttötarkoitukseen ja ympäristöön niin esteettisestä kuin teknisestä näkökulmasta. Tyypillisesti arkkitehti tekee rakennusten ja aluekokonaisuuksien suunnittelutehtäviä, kuten kaavoitusta, rakennusten suunnittelua ja visiointia. Työssä tulee tietää ja noudattaa rakennussuunnittelun teknisiä, materiaalisia ja turvallisuuteen liittyviä seikkoja. Työtä määrittelevät rakennusmääräykset ja kustannustekijät.

Arkkitehti voi työllistää itsensä perustamalla oman arkkitehtitoimiston tai vaihtoehtoisesti arkkitehti voi työskennellä projektiarkkitehtina yrityksissä. Julkisella sektorilla arkkitehti voi toimia esimerkiksi kaavoitusarkkitehtina. Arkkitehdit voivat työllistyä myös kasvatusalalle, kiinteistöalalle tai taiteen pariin.

Arkkitehdin työssä tarvitaan luovuutta, ongelmanratkaisukykyä, taiteellista sekä teknistä osaamista. Suunnittelutehtävissä tulee huomioida kohteen tarkoitus ja toimivuus, hyvä tilallinen hahmotuskyky on eduksi. Arkkitehti toimii yhteistyössä monen eri tahon kanssa ja vuorovaikutustaitoja sekä selkeää visuaalista, kirjallista ja suullista ilmaisukykyä tarvitaan. Työ voi olla kiireistä ja ylitöitä voi olla. Arkkitehdin työ on vastuullista.

Bioteknologia ja bioinformaatioteknologia

Bioteknologiassa tutkitaan soluja. Bioinformaatioteknologiassa keskitytään terveysalan bioteknologiaan. Aloilla biotieteet yhdistyvät insinööritieteisiin ja biotekniikan merkityksen odotetaan kasvavan tulevaisuudessa.

Biotekniikan asiantuntijat osaavat soveltaa osaamistaan esimerkiksi teollisuudessa tai elintarviketieteissä. Eläviä organismeja hyödynnetään tuotantoprosesseja ja tuotteita kehiteltäessä. Yksi biotekniikan tärkeimmistä menetelmistä on geenitekniikka, jota käytetään eliöiden perimän muokkaamisessa. Bioteknologi hyödyntää työssään esimerkiksi mikroskooppia ja nanoteknologiaa.

Bioinformatiikassa keskitytään kudosten mekanismeihin ja tutkitaan kuinka esimerkiksi eri soluista ja elimistä sekä ihmiskehosta saadaan mitattua informaatiota. Mittaamalla saatua tietoa voidaan hyödyntää tuotteiden, kuten syöpähoitolaitteiden tai ihmisen ”varaosien” kehittämiseksi.

Bioteknologeilla on osaamista niin maatalouden, ympäristönsuojelun kuin terveydenhuollonkin osa-alueilta. Työ voi olla esimerkiksi uusien hoitomuotojen tai suurempaa satoa tuottavien kasvien kehittämistä teknologian avulla. Työnkuvaan voi kuulua myös teollista tuotantoa, tutkijan työtä tai ympäristönvalvontaa. Bioinformaatioteknologian ja terveysteknologian odotetaan työllistävän tulevaisuudessa yhä enemmän. Työ voi olla esimerkiksi tuotekehitystä tai projektipäällikön työtä.

Biotekniikan alalla työskenteleminen vaatii paneutumista niin solutason biologiaan kuin alalla hyödynnettävään teknologiaan. Innovatiivisuutta ja ongelmanratkaisukykyä tarvitaan, kun osaamista sovelletaan uusiin asioihin. Työtä tehdään niin itsenäisesti kuin tiimeissäkin, joten oma-aloitteisuutta ja ryhmätyötaitoja tarvitaan. Joissakin työtehtävissä voi olla haittaa allergioista tai värisokeudesta.

Informaatioverkostot

Informaatioverkostojen asiantuntija ymmärtää laaja-alaisesti tietoyhteiskuntaa sekä tieto- ja viestintätekniiikan vaikutuksia ja mahdollisuuksia. Hän osaa suunnitella ja kaupallistaa uusia tuotteita ja palveluita käyttäjien tarpeet ja palveluiden käytettävyys huomioiden. Onnistuneiden tuotteiden ja palveluiden suunnitteleminen pelkän tietoteknisen osaamisen varassa voi olla vaikeaa ja lopputulos ei välttämättä vastaa käyttäjien tarpeita. Informaatioverkostojen ammattilaisilla on siksi osaamista tekniikan lisäksi myös muun muassa viestinnästä, taloudesta ja ihmistieteistä sekä kykyä luovaan ongelmanratkaisuun.

Informaatioverkostojen asiantuntija eli diplomi-insinööri voi työllistyä laajan osaamisensa avulla monenlaisiin ammatteihin. Hän voi työskennellä esimerkiksi tietualan yrittäjänä, käyttöliittymien tai digitaalisten palveluiden suunnittelijana, konsulttina tai mediatuotannon parissa.

Ammatissa vaaditaan hyviä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä oma-aloitteisuutta. Työssä tarvitaan myös kielitaitoa sekä hyvää suullista ja kirjallista ilmaisukykyä sekä kykyä ymmärtää ja huomioida ihmisten tarpeet ja toiveet. Lisäksi matemaattisesta osaamisesta on hyötyä.

Maisema-arkkitehti

Maisema-arkkitehdin työtä on suunnitella ulkotiloja, esimerkiksi asuin ympäristöjä, puistoja tai kaupungin viherverkostoa. Maisema-arkkitehdin työssä yhdistyvät luonnon suojeleminen ja maiseman taiteellinen suunnittelu. Maisema-arkkitehti pyrkii sovittamaan ihmisen ja luonnon yhteen.

Maisema-arkkitehdin täytyy huomioida työssään niin esteettisyys, ekologisuus kuin toiminnallisuus. Maisema-arkkitehdin työhön voi kuulua kaavoitukseen ja ympäristön kunnostamiseen liittyvää suunnittelua sekä maisemanhoitoa. Suunnitelmien tekemisen lisäksi

työhön kuuluu piirustusten, ohjeiden ja kustannusarvioiden laatiminen. Omia ideoita ilmaistaan niin visuaalisesti kuin sanallisesti.

Maisema-arkkitehdit työllistyvät esimerkiksi konsulttitoimistoihin, kunnille ja valtiolle sekä järjestöihin. Maisema-arkkitehti voi toimia myös yrittäjänä.

Työssä tarvitaan ymmärrystä kulttuuriympäristöstä ja sitä muovaavista tekijöistä. Maisema-arkkitehti tarvitsee luovuutta ja suunnittelutaitoja, työssä on tunnettava alan työmenetelmät. Työn tarkoituksena on luoda toimivia ja tarkoituksenmukaisia ympäristöjä ja ongelmanratkaisukykyäkin tarvitaan. Työssä täytyy tuntea lainsäädäntöä ympäristöasioihin liittyen sekä yhteistyötahojen, kuten päättäjien ja rakennusurakoitsijoiden asettamat ehdot.

Rakennettu ympäristö

Rakennetun ympäristön asiantuntija tuntee ihmisten muokkaaman fyysisen ympäristön, sen kehittymisen ja osaa ennakoida ympäristön tulevaisuutta. Rakennettuun ympäristöön kuuluvat esimerkiksi rakennukset, liikenneväylät ja asuinalueet. Kohteita tarkastellaan rakentamisen ja ylläpitämisen näkökulmista. Näihin näkökulmiin kuuluu esimerkiksi talous, hallinto ja yhdyskuntarakenne.

Alalta valmistuneen työhön voi kuulua esimerkiksi maankäytön suunnittelua ja liikennetekniikkaa sekä kiinteistötaloutta. Työtehtävänä voi olla esimerkiksi suunnitella kuinka olemassa olevaa rakennusta kannattaisi muokata vastaamaan nykyisiä tarpeita. Rakennettuun ympäristöön liittyviä haasteita on muun muassa kaupunkiseutujen hajautuminen ja ilmastonmuutos.

Rakennettuja ympäristöjä on monenlaisia ja siten myös työpaikkoja on erilaisissa tehtävissä. Alalta voi työllistyä esimerkiksi julkiselle sektorille, liittoihin tai suunnittelutoimistoihin. Työllä on usein yhteiskunnallista ja taloudellista merkitystä.

Rakennetun ympäristön parissa työskentelevän on tunnettava ympäristölainsäädäntöä sekä kestävän kehityksen periaatteita. Töitä tehdään yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa ja vuorovaikutustaitoja tarvitaan. Rakennetut ympäristöt ovat laajoja kokonaisuuksia, joita työstäessä täytyy hallita kokonaisuuksia.

Rakennustekniikka- ja yhdyskuntatekniikka

Rakennus- ja yhdyskuntatekniikassa huolehditaan siitä, että ihmisten ympäristö on toimiva, kestävä, turvallinen ja terveellinen. Tähän ympäristöön kuuluu niin rakennukset kuin tie- ja liikenneympäristötkin, joihin keskitytään erityisesti yhdyskuntatekniikassa. Alalla otetaan huomioon niin ekologinen, sosiaalinen kuin taloudellinen näkökulma. Alan osaa tietää kuinka

rakennusten ja rakenteiden suunnittelu, toteuttaminen ja ylläpitäminen tapahtuvat. Teknologiaa hyödynnetään tehokkaamman suunnittelun ja ylläpidon saavuttamiseksi.

Rakennustekniikan työpaikkoja suunnittelu- ja konsulttitoimistoissa, logistiikka-alan yrityksissä, rakennusmateriaaliteollisuudessa sekä valtion ja kaupunkien organisaatioissa. Alalta työllistytään asiantuntija- ja esimiestehtäviin. Tyypillisesti työtehtävät liittyvät rakennusten ja rakenteiden suunnittelemiseen, mitoittamiseen ja rakennustuotantoon sekä olemassa olevien rakennusten ja rakenteiden ylläpitoon. Työtä tehdään yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.

Työssä tarvitaan rakennustekniikan tuntemusta esimerkiksi säädösten ja turvallisuusmääräysten suhteen. Johtamistaidot sekä vuorovaikutustaidot ovat edellytyksenä monen tehtävän onnistuneelle hoitamiselle. Työympäristönä voi olla niin toimisto kuin rakennustyömaakin. Työ voi edellyttää matkustamista. Työ on vastuullista.

Konetekniikka

Konetekniikkaa tarvitaan niin pienissä laitteiden osissa kuin suurissa valtamerilaitoissa. Konetekniikka on keskeisessä osassa monessa asiassa. Alan asiantuntijat ovat muun muassa energiatuotannon ja liikenteen kokonaisuuksien asiantuntijoita, jotka osaavat toteuttaa toimivia tuotteita teknisten ratkaisujen avulla.

Konetekniikkaa opiskelleen työtehtävänä voi olla esimerkiksi kulutustavaroiden tai teollisuudessa tarvittavien koneiden valmistaminen, tuotantolinjojen suunnitteleminen ja kunnossapitäminen. Alan haasteena on kehittää aiempaa kestävämpiä ja tehokkaampia koneita, joissa hyödynnetään teknologiaa. Työhön voi kuulua muun muassa tuotekehitystä, mallintamista, robotiikkaa ja johtamista. Suunnittelussa käytetään apuna esimerkiksi virtuaalisia ympäristöjä.

Työpaikkoja on esimerkiksi yrityksissä eri aloilla ja teollisuudessa sekä tutkimustehtävissä. Työnimikkeinä voi olla esimerkiksi kehityspäällikkö, projekti-insinööri, mekaniikkasuunnittelija tai tuotantojohtaja. Työtehtäviä on Suomessa ja ulkomailla.

Työssä tarvitaan asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaitoja sekä ongelmanratkaisukykyä. Työssä täytyy tuntea koneille, rakenteille ja laitteille asetetut vaatimukset. Taloudellista ajattelua ja joustavuutta tarvitaan. Monet työtehtävät ovat kansainvälisiä ja kielitaitoa tarvitaan. Suunnittelu- ja organisointitaidoista on etua.

Elektroniikka ja tietoliikennetekniikka

Elektroniikka ja tietoliikennetekniikka keskittyvät elektroniikkasuunnitteluun, teknilliseen fysiikkaan ja tietoliikennetekniikkaan, jotka ovat maailmanlaajuisia kasvualoja. Alan osaajalla on vahva matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä laajat perustiedot sähkötekniikasta.

Elektroniikan ja tietoliikennetekniikan diplomi-insinööri on perehtynyt matematiikan, fysiikan ja signaalikäsittelyn ohella muun muassa elektroniikkasuunnitteluun, tietokonetekniikkaan ja ohjelmointiin, mittaustekniikkaan, sekä tietoliikennetekniikkaan. Hän on myös suuntautunut tarkemmin yhteen osa-alueeseen seuraavista: elektroniikan suunnittelu, elektroniikan materiaalit ja komponentit, ftoniikka ja mittaustekniikka, tietoliikennetekniikka tai radiotekniikka.

Elektroniikan ja tietoliikennetekniikan diplomi-insinööri työskentelee tyypillisesti alan teollisuuden palveluksessa tai oppilaitoksissa ja tutkimuslaitoksissa. Myös itsenäinen yrittäjyys on mahdollinen uravaihtoehto. Työtehtävät liittyvät yleensä tutkimukseen, tuotekehitykseen, teolliseen tuotantoon tai vaativiin asiantuntija- ja johtamistehtäviin yhteiskunnan eri osa-alueilla. Usein toimenkuvaan liittyy myös vahva kansainvälinen ulottuvuus. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi elektroniikkasuunnittelija, projektipäällikkö, testausinsinööri, kehityspäällikkö tai tuotejohtaja.

Alalla tarvitaan kiinnostusta tekniikkaan ja luonnontieteisiin, kielitaitoa sekä valmiutta jatkuvaan uuden oppimiseen ja kehittymiseen.

Prosessitekniikka

Ympäristön hyvinvointi, luonnonvarojen ja energian riittävyys ja käytön tehokkuus, uusiutuvien materiaalien käyttö sekä kiertotalous ovat keskeisiä teemoja prosessitekniikassa. Ala kattaa metalli-, kemian- ja metsäteollisuuden.

Prosessitekniikan asiantuntijalla on osaamista olemassa olevien teknologioiden kehittämiseen sekä uusien ja parempien ratkaisujen ideoimiseen ja luomiseen. Hän tuntee termodynamiikkaa, aineen-, liikkeen ja lämmönsiirtoilmiöitä sekä mekaanisia, kemiallisia ja fysikaalisia prosesseja. Omaa osaamista kohdennetaan valitulla opintosuunnalla, vaihtoehtoina ovat automaatiotekniikka, biotuotteet ja bioprosessitekniikka, kemiantekniikka sekä prosessimetallurgia. Alan osaaja omaa valmiudet suunnitella ja kehittää teollisia prosesseja sekä tuotantoprosessien automaatiota. Hän hallitsee energia-, raaka-aine- ja kustannustehokkaan prosessisuunnittelun sekä osaa tarkastella, arvioida ja suunnitella työtään kokonaisuutena ottaen huomioon siihen vaikuttavat teknilliset, taloudelliset, työsuojelulliset ja juridiset tekijät. Työssään hän käyttää tarpeellisia laskenta- ja piirtotyökaluja sekä niihin liittyviä teknologioita.

Prosessitekniikan diplomi-insinöörin taidot ovat sovellettavissa eri teollisuuden aloille ja työtä on tarjolla niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Työelämässä sijoitutaan pääosin asiantuntija-, kehitys-, suunnittelu- ja johtotehtäviin teollisuuteen. Tehtävänimikkeitä voivat olla mm. automaatioinsinööri, tuotannonsuunnittelija, prosessisuunnittelija, käyttöpäällikkö, tuotekehitysinsinööri.

Työssä tarvitaan luonnontieteellistä ja teknistä osaamista, tiedonhankinta- ja vuorovaikutustaitoja sekä kielitaitoa.

Materiaalitekniikka

Materiaalitekniikassa tavoitteena on parantaa olemassa olevien materiaalien suorituskykyä ja kehittää uusia, entistä parempia materiaaleja sekä niiden teollisia hyödyntämistapoja. Materiaalitekniikan diplomi-insinööri on materiaalien ja niiden valmistuksen ja kehittämisen asiantuntija, jolla on osaamista valita tai kehittää paras materiaaliratkaisu kuhunkin tarkoitukseen. Hän tuntee erilaisten rakennemateriaalien ja toiminnallisten materiaalien valmistuksen sekä materiaalien rakennetta, koostumusta, teknisiä ominaisuuksia ja teollisia käyttösovelluksia. Materiaali-insinöörit ratkovat teollisuuden ongelmia kilpailukyvyyn ja materiaalien suorituskyvyn parantamiseksi esimerkiksi koneenrakennuksen, lääketieteen sekä ympäristötekniikan osa-alueilla käyttäen vahvaa perusosaamista fysiikan, kemian ja muiden luonnontieteiden alueilta.

Materiaaliosajat voivat suuntautua niin suuriin teollisuuden yrityksiin kuin alan huippututkimukseen sekä kotimassaa että kansainvälisesti. Asiantuntija voi työllistyä monelle teollisuuden alalle, kuten esimerkiksi metalliteollisuuteen ja konerakennusteollisuuteen, energiateollisuuteen, metsäteollisuuteen, elektroniikkateollisuuteen sekä bioteknologiaan. Hän voi työskennellä muun muassa tutkimukseen, teolliseen tuotantoon tai tuotesuunnitteluun liittyvissä asiantuntija-, esimies- ja johtotehtävissä. Materiaalitekniikan työtehtävissä toimitaan usein yhdessä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Työssä tarvitaan fysiikan ja kemian osaamista ja alalla hyödyksi on myös ennakkoluuloton ja luova asenne. Kansainvälisessä työssä vaaditaan hyvää kielitaitoa ja vuorovaikutustaitoja.

Teknis-luonnontieteellinen

Teknis-luonnontieteellisen alan asiantuntijalla on vahva matematiikan, fysiikan ja kemian osaamispohja, jonka avulla hän pystyy ratkomaan tieteen, teknologian ja teollisuuden alojen tulevaisuuden ongelmia. Hän ymmärtää tekniikan taustalla olevia fysikaalisia lainalaisuuksia ja niitä kuvaavia matemaattisia malleja sekä osaa soveltaa taitojaan muuttuvissa ja haasteellisissa olosuhteissa tieteen, tekniikan tai teollisuuden palveluksessa. Työssään hän käytännössä ratkoo ongelmia luonnontieteissä soveltamalla laskennallisia ja kokeellisia menetelmiä. Hän on opinnoissaan erikoistunut joko matematiikkaan, teknilliseen fysiikkaan tai kemiaan.

Teknis-luonnontieteellisiä asiantuntijoita toimii teollisuudessa muun muassa tuotekehitysinsinööreinä tai data-analytikoina, vakuutusyhtiöissä tai pankeissa matemaatikkoina ja osa jatkaa tutkimuksen parissa joko yliopistossa tai tutkimuslaitoksissa. Opettajan pätevyyden suorittaneet voivat työllistyä matemaattisten aineiden opettajaksi peruskouluissa, lukioissa ja ammattikorkeakouluissa.

Työssä tarvitaan luonnontieteellistä ja teknistä osaamista ja kiinnostusta erilaisten ilmiöiden ja teknologioiden taustoihin. Kielitaito ja vuorovaikutustaidot ovat tärkeitä esimerkiksi erilaisissa tutkimusryhmissä työskennellessä tai opettajana toimiessa.

Tietojohdaminen

Tietojohdamisessa yhdistyvät liiketalous ja tietotekniikka nyky-yhteiskunnan tarpeiden mukaisesti. Tietojohdamisen diplomi-insinööri on monialainen osaaja, joka tuntee liiketalouden työkalut ja tietotekniikan mahdollisuudet tiedonhallinnassa, yritysten toiminnan kehittämisessä sekä ihmisten välisen yhteistyön tukemisessa. Hän ymmärtää liiketoiminnan menestystekijöitä sekä tietotekniikan ja tietojohdamisen merkityksen liiketoiminnalle.

Tietojohdamisen osaajia työskentelee hyvin erilaisissa asiantuntija-, kehittämis- ja johtamistehtävissä ja työllistymiseen vaikuttaa muun muassa valittu suuntautuminen.

Tiedon ja osaamisen hallintaan suuntautuneet tuntevat tietojohdamisen menetelmiä ja johtamismalleja sekä niiden hyödyntämistä yritysten ja organisaatioiden kehittämisessä ja toimivat laaja-alaisesti kehitys-, konsultti- ja johtamistehtävissä. Tietojärjestelmien johtamiseen perehtyneet ammattilaiset hallitsevat tietohallinnon keskeiset tehtävät organisaatioissa sekä ymmärtävät erilaisten tietojärjestelmien rooleja, niiden kehittämistä ja hankkimista ja työskentelevät muun muassa järjestelmäasiantuntijoina sekä tietoturvatehtävissä. Suuntautuminen liikenteeseen, logistiikkaan ja informaatioon antaa valmiuksia ymmärtää tiedon sekä informaatio- ja materiaalivirtojen merkityksen osana liikenne- ja logistiikkajärjestelmiä. Osaaja työllistyy liikenteen, logistiikan tai toimitusketjujen suunnittelun ja johtamisen tehtäviin. Lisäksi on mahdollista suuntautua myös tuote- ja prosessitiedon hallintaan sekä informaatioanalytiikkaan.

Tietojohdamisen ammattilaiselta vaaditaan kiinnostusta sekä liiketalouteen että tekniikkaan. Myös kielitaito ja organisointikyky ovat hyödyksi. Työssä tarvitaan yhteistyötaitoja mutta myös kykyä itsenäiseen työskentelyyn ja oma-aloitteisuuteen.

Energiatekniikka

Energiatekniikassa keskitytään energian mahdollisimman tehokkaaseen ja ympäristöystävälliseen tuotantoon ja jakeluun. Energiainsinöörien työtä ovat tulevaisuuden energiaratkaisujen, kuten uusiutuvien energialähteiden (vesi-, aurinko-, tuuli-, aalto- ja bioenergia), turvallisen ydinvoiman ja hiilidioksidin talteenoton ja käytön kehittäminen. Energiatekniikan asiantuntija on perehtynyt energian tuotantoon, siirtoon, jakeluun ja käyttöön ja tuntee kattavasti energiantuotannon eri tavat kuten aurinko-, tuuli-, höyry- ja ydinvoimatekniikan sekä niiden toimintaan ja turvallisuuteen liittyvät seikat. Hän hallitsee energiantuotantoon liittyvät tekniikat ja osaa soveltaa niitä ongelmien ratkaisemiseen

teknillistä osaamista ja luonnontieteitä hyödyntäen. Hän osaa myös arvioida energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön, talouteen ja yhteiskuntaan.

Energiatekniikan diplomi-insinöörit työllistyvät energiateollisuuden ja -tuotannon kehitys-, käyttö- ja johtotehtäviin sekä tutkimus- ja asiantuntijatehtäviin. Työtehtävät liittyvät usein muun muassa energiatalouteen, energiantuotannon ympäristövaikutuksiin, uusiutuviin energialähteisiin, ydinenergian rakentamiseen ja turvallisuuteen sekä voimalaitosten käyttöön, toimintaan ja valvontaan. Ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi tekninen suunnittelija, reaktori-insinööri, vientijohtaja, kehityspäällikkö, myynti-insinööri tai energia-asiantuntija.

Alalla viihtymiseen vaaditaan kiinnostusta tekniikkaan sekä halua käyttää matematiikkaa sekä luonnontieteitä työvälineenä. Työssä tarvitaan lisäksi kielitaitoa, ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä halua kehittää omaa osaamistaan.

Kemiantekniikka

Kemiantekniikan asiantuntija suunnittelee uusia tuotantotapoja, joilla parannetaan puhtaan veden, energian ja luonnonvarojen riittävyttä sekä ympäristön tilaa soveltamalla luonnontieteitä eli kemiaa, matematiikkaa ja fysiikkaa. Kemiantekniikkaa tarvitaan lähes aina uusia tuotteita valmistettaessa teollisuuden raaka-aineista aina kosmetiikkatuotteisiin. Myös uudet vihreämmät teknologiat perustuvat kemiaan.

Kemiantekniikan osaaja on perehtynyt erilaisiin kemiantekniikan tuotantomenetelmiin ja niiden kemiallisiin ilmiöihin, eri erotusmenetelmiin ja -materiaaleihin sekä osaa suunnitella ja toteuttaa luonnonvaroja kestävästi käytettäviä prosesseja. Hän hallitsee myös teollisuudessa syntyvien jätteen hyödyntämisen ja vesien käsittelyn. Työntehtäviin kuuluu esimerkiksi tuotteiden kehitystä ja valmistamista laboratorioissa tai tuotantolaitoksissa, laitteiden ja prosessien suunnittelua sekä asiakaspalvelua ja tutkimus- ja tuotekehitystyön johtamista.

Kemiantekniikan diplomi-insinöörillä on valmiudet toimia työelämässä bio-, materiaali- ja kemian tekniikan asiantuntijana erilaisissa insinööri-, kehitys- ja tutkimustehtävissä teollisuuden, julkishallinnon tai tiedeyhteisön palveluksessa sekä opetuksessa, myynnissä ja markkinoinnissa. Ammattinimike voi olla esimerkiksi projektijohtaja, tuotekehittäjä, tutkija, prosessisuunnittelija, rikosinsinööri, turvallisuusinsinööri tai myyntijohtaja.

Alalla tulee olla teknisesti suuntautunut sekä kiinnostunut kemian tuomista mahdollisuuksista ja ratkaisuista. Hyötyä on myös kielitaidosta, vastuuntuntoisuudesta, halusta itsensä kehittämiseen sekä yrittäjämäisestä ajattelutavasta.

Laskennallinen tekniikka ja analytiikka

Laskennallinen tekniikka tarkoittaa erilaisten ongelmien ratkaisemista matematiikan ja tietotekniikan avulla. Laskennallisen tekniikan asiantuntija kehittää ympäröivää yhteiskuntaa ja edistää teknistä ja kestäväää kehitystä matematiikan ja fysiikan malleja apuna käyttäen. Hän ymmärtää riippuvuuksia ja vuorovaikutussuhteita niin tekniikassa kuin arkielämässä. Hän myös tietää, kuinka laskennallisten menetelmien, mallinnuksen ja tiedonhallinnan avulla voidaan analysoida dataa sekä suunnitella ja toteuttaa uusia teknisiä ratkaisuja.

Laskennallisen tekniikan diplomi-insinöörin osaamista tarvitaan esimerkiksi teollisuuden suunnittelu-, tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä sekä yhteiskunnan kehittämisessä aina tuulivoimaloiden mallinnuksesta silmäsairauksien diagnosointiin. Laskennallisen tekniikan ja analytiikan osaajia tarvitaan myös bio- ja lääketieteen, ympäristön suojelun ja säätieteen aloilla, digitaalisen median tuottamisessa sekä pelialalla. Tyypillisesti alan osaajat työllistyvät tutkimus-, kehitys-, asiantuntija- ja suunnittelutehtäviin.

Työtehtäviin kuuluvat muun muassa tuote- ja materiaalikehitys, laitteistojen ja ohjelmistojen suunnittelu, uusien teknologioiden käyttöönotto sekä palvelujen kehittäminen data-analytiikan avulla. Laskennallisen tekniikan diplomi-insinöörin ammattinimikkeenä voi olla esimerkiksi projektipäällikkö ICT-yrityksessä, yrittäjä tai konsultti, sää- ja ilmastomallien tutkija, mobiiliteknologian kehittäjä tietoliikenneyrityksessä, tutkija yliopistossa tai tutkimuslaitoksessa, vakuutusmatemaatikko tai riskianalyttikko rahoituslalla.

Laskennallisen tekniikan ja analytiikan osaajalta vaaditaan teknistä suuntautuneisuutta, matemaattisia taitoja sekä kiinnostusta luonnontieteisiin. Lisäksi työssä tarvitaan tarkkuutta, järjestelmällisyyttä, yhteistyökykyä sekä oma-aloitteisuutta.

Automaatiotekniikka

Automaatiotekniikkaa käytetään esimerkiksi tehtaissa, kiinteistöissä ja laitteissa. Automaatioinsinöörillä on asiantuntemusta automaation menetelmistä ja syy-seuraussuhteista.

Automaatiotekniikan opinnoissa voi suuntautua esimerkiksi robotiikkaan, systeemien hallintaan tai alan tietotekniikkaan. Työtehtävänä voi olla esimerkiksi tuottavuuden tai laadunhallinnan kehittämisen tehtäviä. Esimerkiksi keksiä ratkaisuja yrityksen päästöjen vähentämiseksi tehtaalla prosesseja kehittämällä, metallinjalostukseen keskittyneen yrityksen tehtaalla suunnitteleminen yhteistyössä muiden kanssa tai organisaation metsäkoneautomaatiosta vastaaminen. Automaatioinsinöörit osaavat suunnitella ja toteuttaa niin erilaisia itsestään toimivia laitteita kuin esimerkiksi tehtaitakin.

Työpaikkoja on esimerkiksi yrityksissä, suunnittelu- ja johtotehtävissä. Automaatiotekniikasta voi työllistyä myös tutkijaksi tai julkisen sektorin työhön. Automaatioinsinööri voi työllistyä usealle eri alalle esimerkiksi teollisuuteen. Työnimikkeenä

voi olla esimerkiksi tuotekehitysinsinööri, projektipäällikkö tai ohjelmistosuunnittelija. Alalla on työpaikkoja niin Suomessa kuin ulkomailla.

Automaatiotekniikan työtehtävissä tarvitaan usein ohjelmointitaitoja ja ongelmanratkaisukykyä. Usein työtehtävissä tarvitaan myös kielitaitoa, organisointikykyä ja liiketoiminnan osaamista. Työssä tarvitaan ryhmätyötaitoja ja johtotehtävissä esimiestaitoja.

Biokemia

Biokemiassa tarkoituksena on ymmärtää elävien solujen ja organismien kemiallisia prosesseja. Tutkimuksen kohteena voi olla niin ihminen, eläin, kasvi kuin mikro-organismi. Tutkimusta tehdään muun muassa molekyylibiologian ja biolääketieteen menetelmin.

Biokemistien osaamista hyödynnetään muun muassa terveyden ja hyvinvoinnin, ravinnontuotannon, teollisuuden ja ympäristönsuojelun aloilla. Biokemiassa tutkitaan esimerkiksi ihmisen terveyttä molekyyalitasolla sekä hoitojen kehittämistä esimerkiksi syöpäsairauksiin. Ympäristöalalla biokemiaa voidaan hyödyntää esimerkiksi vesistöjen puhdistuksessa. Elintarviketeollisuudessa tutkitaan esimerkiksi kemiallisia ominaisuuksia ja reaktioita laadun ja turvallisuuden takaamiseksi.

Työpaikkoja on niin yksityisellä sektorilla kuin esimerkiksi tutkimuslaitoksissa. Osa biokemisteistä työllistyy teollisuuteen ja tuotantoon. Työssä hyödynnetään esimerkiksi DNA-menetelmiä sekä molekyyli- ja solututkimusta, myös geeniteknologiaa käytetään.

Monet biokemistit ovat kiinnostuneita luonnontieteistä sekä lääketieteestä, kemian osaamista tarvitaan. Työskentely tapahtuu usein laboratorioympäristössä, jossa vaaditaan hyvää hygieniää sekä tarkkuutta ja huolellisuutta, laboratoriossa voidaan käsitellä myrkyllisiä aineita. Tutkimustyö voi edellyttää seisomista pitkiäkin aikoja kylmähuoneessa. Ihoallergia tai yliherkkyys joillekin aineille voi olla haitaksi laboratoriotyöskentelyssä.

Geotiede

Geotieteet ovat laaja luonnontieteiden ala, jossa tutkitaan ilmiöitä aina mikroskooppisesta kvanttitasosta suuriin kappaleisiin. Alan kohteena ovat maan rakenne, koostumus ja kehitys. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi mineraalien, maaperän ja pohjavesien tutkimista.

Geologia on osa geotieteitä ja se käsittää Maan kivikehän ja sen sisäpuoliset osat. Geologian lisäksi voi opiskella geofysiikkaa, jossa tutkitaan maapalloa ja ilmakehää sekä lähiavaruutta.

Geofyysikon taitoja tarvitaan esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksia arvioitaessa. Geotieteilijän työ on usein suunnitella, toteuttaa ja johtaa erilaisia tutkimuksia sekä analysoida tuloksia ja raportoida niistä.

Geologeja työllistyy muun muassa kaivoksille ja ympäristöasiantuntijoiksi yrityksiin. Geologi osaa toimia kaivosteollisuudessa kestävän kehityksen periaattein, tuntien ympäristön toimintaa. Geotieteitä opiskellut voi työllistyä myös esimerkiksi pohjavesigeologiksi, kallioperä- tai ilmastotutkijaksi tai ympäristögeologiksi sekä tutkijaksi.

Geotieteiden alan töissä tarvitaan pitkäjännitteisyyttä sekä kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Ammatissa toimiminen edellyttää kiinnostusta luontoon, maaperään ja kiviin. Työnkuvaan voi kuulua kenttätyötä, jolloin hyvä peruskunto ja erätaidot ovat tarpeen. Kenttätyöskentely tapahtuu vaihtelevissa olosuhteissa.

Molekyylibiotieteet

Molekyylibiotieteissä käsitellään solu- ja molekyylitasoja, jotka ovat yhteydessä arkipäiväiseen elämään, kuten ravintoon ja ruokavalioon. Molekyylibiotieteissä tutkitaan eliöiden toimintaa sekä niiden rakentumiseen vaikuttavia geneettisiä, biokemiallisia ja solubiologian mekanismeja. Alan opinnoissa on muun muassa biokemiaa, geenitekniikkaa ja mikrobiologiaa.

Työssä hyödynnetään tietotekniikkaa sekä laboratoriotyöskentelyä, joiden avulla saadaan kerättyä monipuolista biologista tietoa. Biologisen tiedon kerääminen kasvaa jatkuvasti ja sitä hyödynnettäneen tulevaisuudessa yhä enemmän eri aloilla.

Molekyylibiologian osaamista voidaan hyödyntää monenlaisissa tehtävissä esimerkiksi lääketieteessä, biotekniikkaa käyttävässä teollisuudessa sekä ravitsemustieteissä. Yksi mahdollisuus on jatkaa alan tutkijaksi esimerkiksi yliopistoon tai tutkimuslaitokseen. Molekyylibiologiaa opiskellut voi toimia myös opettajana, jos on suorittanut pedagogiset opinnot.

Alalla tarvitaan biologian ja kemian tuntemusta. Biotieteellisessä työssä tulee osata raportoida tuloksia tieteellisin termein sekä työskennellä ryhmissä ja projekteissa. Ihoallergia tai yliherkkyys joillekin aineille voi olla haitaksi laboratoriotyöskentelyssä, jota voi olla joissakin työtehtävissä.

Elintarviketieteet

Elintarvikealalla työskennellään monipuolisesti ravinnon parissa. Työhön voi kuulua työtehtäviä niin ruoan tuottamisen, jalostamisen, kehittämisen, tutkimisen, myynnin kuin

kuluttamisen osa-alueilta. Ala on monitieteinen, ja siinä yhdistetään osaamista esimerkiksi kemiasta, fysiikasta ja biologiasta.

Elintarviketieteissä voi suuntautua elintarvikekemiaan, -teknologiaan tai mikrobiologiaan. Alan kysymyksiä ovat esimerkiksi ruoan turvallisuuden, ravitsemuksen ja säilytyksen yhteen sovittaminen kustannustehokkaasti. Elintarvikealalla tutkitaan muun muassa kuinka valmistusaineet ja menetelmät vaikuttavat ruoan laatuun ja ravintosisältöön.

Elintarvikealalla työpaikkoja on esimerkiksi tuotannossa ja tuotekehityksessä sekä viranomaistoimijoina ja tutkijoina. Työ voi olla asiantuntija- tai johtotehtävissä toimimista yrityksissä, järjestöissä, tutkimuslaitoksissa, terveydenhuollossa, valtiolla tai kunnilla. Yrittäminen on myös mahdollista elintarvikealalla esimerkiksi omassa maatilayrityksessä.

Elintarvikealalla työskenteleminen on vastuullista, sillä ihmiset kuluttavat ravintoa päivittäin. Työn vaatimukset vaihtelevat työnkuvan mukaisesti. Usein elintarvikealan työntekijän on oltava tarkka ja huolehdittava työnsä hygieenisestä toteuttamisesta. Alalla täytyy tuntea elintarvikkeille asetetut laatuvaatimukset. Ihoallergia tai yliherkkyys joillekin aineille voi olla haitaksi laboratoriotyöskentelyssä, jota voi olla joissakin työtehtävissä. Työ voi olla vuorotyötä.

Maataloustieteet

Maataloustieteiden asiantuntija on perehtynyt kasveihin, eläimiin, teknologiaan ja maaperään. Työ liittyy ruokaketjuun ja työ on yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa ravinnon laadun, eettisyyden ja turvallisuuden sarjoilla. Maatalousalalla näkyvät esimerkiksi ilmastonmuutos, luonnonvarojen riittävyys ja ruokavalioiden muutos.

Maataloustieteilijän työhön voi kuulua alan tuotannon kehittämistä sekä laadun parantamista. Lisäksi työhön kuuluu ympäristövaikutusten tutkiminen ja eläinten hyvinvoinnin huomioiminen. Osa alalla työskentelevistä on suuntautunut maaperän merkitykseen kasvintuotannossa. Teknologian hyödyntäminen ja sen käytön kehittäminen on osa monen maataloustieteilijän työtä.

Maataloustieteissä voi erikoistua esimerkiksi kasvintuotantoon, kotieläintieteeseen tai agroteknologiaan. Maataloustieteilijöitä työskentelee muun muassa tarkastajina, tutkijoina, kemisteinä ja tuote- ja kehityspäälliköinä. Työnantajina on esimerkiksi tutkimuslaitoksia, teollisuusyrityksiä, valvontavirastoja ja järjestöjä.

Työssä täytyy osata ajatella maatalouden prosesseja niin turvallisuuden, kustannuksien kuin ympäristön näkökulmista. Työssä voi olla ruuhkahuippuja ja hiljaisempia aikoja. Jotkin työtehtävät ja yrittäjänä toimiminen vaativat myös liiketoiminnallista osaamista.

Graafinen suunnittelu

Graafinen suunnittelija on visuaalisen viestinnän asiantuntija, joka suunnittelee työkseen viestin ulkomuodon. Käytännössä graafisen suunnittelijan suunnittelema työ voi olla esimerkiksi verkkosivu, mainoskampanja, kirja tai juliste.

Graafisen suunnittelijan työ on usein asiakkaan toimeksianto. Graafisen suunnittelijan perehtyy aineistonsa ja hankkii tietoa sekä toteuttaa suunnitelman. Usein valmis visuaalinen kokonaisuus koostuu tekstistä ja kuvista. Työssä pääsee vaikuttamaan konkreettisesti siihen miltä valmis viesti näyttää, sillä graafinen suunnittelija päättää esimerkiksi tekstin fontin. Työtä tehdään usein yhdessä muiden ammattilaisten kanssa.

Graafisten suunnittelijoiden työpaikkoja on muun muassa alan toimistoissa, mainos-, viestintä- ja digitoimistoissa sekä kustantajilla. Monet työllistyvät myös yrittäjinä. Työ tapahtuu yleensä tietokoneella olevien ohjelmistojen avulla.

Graafisen suunnittelijan työssä tarvitaan visuaalisuutta ja luovuutta. Työt ovat usein asiakasprojekteja ja vuorovaikutustaitoja sekä asiakaslähtöistä työtettä tarvitaan. Työssä tulee huomioida eri mediat ja julkaisutavat sekä kustannukset. Yhteistyötaitoja tarvitaan, sillä työskentelyä tapahtuu myös tiimeissä. Liiketoiminnan osaamisesta sekä kielitaidosta ja yritteliästä asenteesta on hyötyä kilpaillulla alalla. Stressinsietokykyä tarvitaan monissa työtehtävissä, työ voi olla kiireellistä ja työpäivät voivat venyä myöhään.

Kuvataidekasvatus

Kuvataidekasvattaja on visuaalisen kulttuurin ja siihen liittyvän pedagogiikan asiantuntija. Taidetta lähestytään tutkivasti, hyödyntäen henkilökohtaisia ja yhteisöllisiä merkityksiä.

Kuvataidekasvatuksessa huomioidaan kestävä kehitys, kulttuuria tarkastellaan identiteettien ja moninaisuuden näkökulmista. Kuvataiteen opettajan tehtävänä on opetussuunnitelmaa noudattaen opettaa oppijoille taiteesta ja sen tekemisestä. Alalla tutkitaan niin taiteen historiaa kuin nykytaidettakin. Yhteiskunnallinen näkökulma ja teknologia ovat kuvataidekasvatuksessa läsnä.

Kuvataidekasvatuksen koulutuksesta valmistuneita kuvataiteen opettajia työskentelee laajasti eri kasvatuksen ja opetuksen oppilaitoksissa. Työpaikkoja on niin kouluissa kuin kansalaisopistoissakin. Varsinaisten oppituntien pitämisen lisäksi kuvataiteen opettajan työtehtäviin kuuluu tuntien suunnittelua ja ideointia, oppijoiden arviointia sekä hallinnollisia tehtäviä. Alalta työllistytään myös yrittäjiksi sekä muihin tehtäviin kulttuuri- ja taidealalle.

Kuvataidekasvattajan työssä tarvitaan niin opettajan pedagogista osaamista kuin taiteellista näkemystä. Uteliaisuus ja avoimuus uudelle ovat eduksi. Työtä tehdään yhdessä

oppijoiden ja kollegoiden kanssa, joten vuorovaikutus- ja tiimityötaitoja tarvitaan. Taideala on yleisesti ottaen kilpailtu ja työsuhteet voivat olla määräaikaista tai projektiluontoisia.

Sisustus- ja tekstiilimuotoilu

Työssään sisustus- ja tekstiilimuotoilija vaikuttaa erilaisten tilojen esteettisyyteen, viihtyisyyteen ja elämyksellisyyteen ja käyttää tekstiilejä innovatiivisena osana rakennettua ympäristöä. Sisustus- ja tekstiilimuotoilija on perehtynyt tekstiilien suunnitteluun ja valmistukseen, tekstiilitaiteeseen sekä tilasuunnitteluun. Hän tuntee myös suunnitteluteknologian ja osaa hyödyntää sitä tilojen mallintamisessa.

Sisustusmuotoilun osaaminen kattaa erilaiset tilat, niiden toiminnallisuuden sekä viihtyisyyden. Suunnittelun kohteena voivat olla yksityiset ja julkiset tilat, näyttely- ja messukohteet sekä sisustustekstiilit ja -tuotteet. Tekstiilimuotoilu puolestaan käsittää tekstiilisuunnittelun, tekstiilitekniikoiden ja tuotteistamisen osaamisen ja valmiudet toimia tuotesuunnittelijana.

Sisustus- ja tekstiilimuotoilijat työskentelevät tekstiilisuunnittelijoina yrityksissä, muissa suunnittelu- ja asiantuntijatehtävissä, visualistina, opetus- ja myyntitehtävissä, sisustusneuvojina sekä yrittäjinä.

Ammatissa tarvitaan esteettistä näkemystä, luovuutta, hyvää tilan ja valon hahmotuskykyä ja värisilmää. Materiaalien ja valmistustekniikoiden tuntemus on olennaista. Työ edellyttää myös kielitaitoa, organisointitaitoja, oma-aloitteisuutta ja yhteistyökykyä. Työssä on tarpeellista hallita tietotekniikan ja erilaisten suunnitteluohjelmien käyttö.

Teollinen muotoilu

Teollinen muotoilija suunnittelee työssään monipuolisesti erilaisia tuotteita ja palveluja yritysten ja julkisen sektorin tarpeisiin. Hänen tehtäviinsä kuuluu tuotteen ominaisuuksien sekä käyttäjän tarpeiden selvittämistä sekä tuotteen valmistettavuuden, käytettävyyden ja ulkomuodon suunnittelua. Keskeisiä tavoitteita teollisen muotoilijan työssä on tuotteiden kehittäminen asiakaslähtoisemmäksi, mikä myös lisää niiden käytettävyyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja haluttavuutta. Teollinen muotoilija ottaa työssään huomioon myös tuotteen käytön mahdolliset ongelmakohdat. Apuna suunnittelussa käytetään piirtämistä ja erilaisia tietokoneohjelmia kuten 3D-mallinnusohjelmia. Tuote, jota muotoillaan, voi olla myös erillinen palvelu tai johonkin tuotteeseen liittyvä oheispalvelu.

Teollinen muotoilija voi suuntautua muun muassa automuotoiluun, taideteollisuuteen, korusuunnitteluun tai elektronisiin laitteisiin. Suunnittelua tehdään esimerkiksi teknologiateollisuudelle, rakennusteollisuudelle ja autoteollisuudelle.

Teolliset muotoilijat työllistyvät muotoilutoimistoihin sekä eri yritysten palvelukseen. He toimivat myös yksityisyrittäjinä ja freelancereina.

Työssä vaaditaan visuaalista hahmotuskykyä, mielikuvitusta ja kädentaitoja sekä materiaalituntemusta. Teollisen muotoilijan tulee osata eläytyä tuotteen tai palvelun käyttäjän asemaan. Lisäksi työssä tarvitaan vuorovaikutustaitoja, havainnointikykyä ja pitkäjännitteisyyttä sekä tietoteknisiä taitoja. Omalla alalla kehittyminen edellyttää uteliaisuutta, alan kehityksen seuraamista ja oman osaamisen jatkuvaa kehittämistä.

Vaatesuunnittelija

Vaatesuunnittelija muotoilee vaatetusalan yrityksen tai yksittäisen asiakkaan tarpeisiin soveltuvia yksittäisiä tuotteita tai mallistokokonaisuuksia. Työssään hän sovittaa yhteen materiaalin, valmistustekniikan, taiteellisen vaikutelman sekä kaupallisuuden, mikä voi olla ajoittain haasteellista. Suunnitelmat hahmotellaan paperille tai tietokoneella, tietotekniikan käyttö mahdollistaa esimerkiksi erilaisten väri- tai kuviointimahdollisuuksien kokeilemisen. Vaatesuunnittelija tekee ehdotuksia vaatteen mallista, kuosista, valmistustekniikasta sekä materiaalista ja neuvottelee tilaajan tai vaatteen valmistajan kanssa sen valmistukseen liittyvistä asioista.

Muotilehtien, messujen, ennusteiden ja alan tapahtumien seuraaminen on ammatissa ajan tasalla pysymisen ja uusien ideoiden kannalta välttämätöntä. Vaatesuunnittelija tekee yhteistyötä useiden eri alojen ammattilaisten kanssa. Vaatetustehtaissa läheisiä yhteistyökumppaneita ovat mallimestari, assistentti ja tuotepäällikkö. Monet vaatesuunnittelijat toimivat freelancereina ja tekevät töitä useille vaatevalmistajille.

Vaatesuunnittelijan ammatissa tarvitaan luovuutta ja hyvää visuaalista silmää. Materiaalien, värien ja muotokielen tuntemus sekä erilaisten valmistustekniikoiden hallinta on olennaista. Ammatissa on tunnettava kuluttajien tarpeet sekä seurattava uusimpia muotivirtauksia. Työssä vaaditaan lisäksi yhteistyötaitoja, oma-aloitteisuutta, kielitaitoa ja tekniikan käyttötaitoja. Yrittäjät ja freelance-suunnittelijat tarvitsevat myös markkinointitaitoja sekä muuta liiketaloudellista osaamista. Stressinsietokyky on tarpeen, sillä kilpailu alalla on kovaa. Työkokemus ja näytöt menestyneistä mallistoista ovat suunnittelijalle eduksi.

Elokuva-ala

Elokuvia on monenlaisia, esimerkiksi draamaa, animaatiota ja dokumentteja. Alalla yhdistyvät taiteellinen ilmaisu ja käytännön toteuttaminen. Elokuvien tekemisessä tarvitaan eri alojen osaajia ja elokuvan tekeminen voidaan jaotella kolmeen osa-alueeseen: elokuvatutanto, esitystoiminta sekä markkinointi ja levitys. Elokuva-alan taitaja ymmärtää alan ilmaisukeinoja ja elokuvan tuotannon prosessin.

Elokuva-alan opintoihin on useita eri hakukohteita. Hakukohteita ovat esimerkiksi dokumentaarinen elokuva, käsikirjoittaminen, lavastaminen, tuottaminen, ohjaaminen, leikkaaminen, äänitys ja audiovisuaalinen mediakulttuuri.

Työpaikkoja on esimerkiksi elokuva-, video- ja animaatiotuotantoyhtiöissä sekä televisiossa. Tuotantoyhtiöt toimivat usein siten, että ne saavat tilauksen elokuvan jonkin osa-alueen, kuten kuvauksen tai erikoistehosteiden, toteuttamisesta. Työtehtävät vaihtelevat elokuvan teknisestä toteuttamisesta luomistyöhön ja markkinointiin. Osan työpanosta tarvitaan erityisesti ennen elokuvan kuvaamisen aloittamista, toisten kuvaamisen aikana ja kolmansien tehtävänä on työskennellä elokuvan kuvaamisen jälkeen.

Elokuva-ala on kilpailtu ja työtehtävät voivat olla pätkittäisiä sekä usein projektiluontoisia. Alan töissä tarvitaan stressinsietokykyä, sillä työtä voidaan tehdä nopealla aikataululla ja työpäivät voivat olla pitkiä. Työssä tarvitaan hyviä vuorovaikutustaitoja, sillä elokuvia tehdään tiiminä. Kullakin työntekijällä on oma vastuualueensa, jonka tulee toimia osana kokonaisuutta. Työssä voi tarvita kielitaitoa sekä joutua matkustamaan.

Lavastaja

Lavastajan tehtävänä on suunnitella näytelmän lavastus ja toiminnalliset puitteet ja valvoa niiden toteutusta. Lavastaja suunnittelee näkemyksensä näyttämötekstin perusteella ja pohtii toteutusta yhdessä ohjaajan kanssa. Lavastaja tuo työssään esille esityksen aikakauden ja tyyllilajin. Suunnitelmien pohjalta lavastaja tekee kuvallisia luonnoksia sekä työpiirustukset toteutusta varten. Lopputulokseen vaikuttavat paitsi lavastajan taiteellinen näkemys, myös tekniset ja taloudelliset reunaehdot sekä toteutuksen aikataulu. Elokuvien lavastus poikkeaa jonkin verran teatterilavastuksesta, kun mukaan tulevat studioiden ulkopuoliset ympäristöt. Niiden etsiminen ja sovittaminen elokuvaan kuuluvat lavastajan työnkuvaan.

Lavastajat työskentelevät teattereissa sekä televisio- ja elokuvatuotannoissa. Vakituksia työsuhteita on joissakin suurissa teattereissa, kuten kaupunginteattereissa ja kansallisteatterissa. Televisiossa lavastustyö toteutetaan usein käyttämällä freelance-lavastajia. Töitä tarjoavat jonkin verran myös näyttelyosastojen rakentaminen messuilla sekä museonäyttelyiden suunnittelu.

Lavastajan työ vaatii visuaalista hahmotuskykyä sekä taiteellista näkemystä. Laajasta yleissivistyksestä sekä kulttuurihistorian tuntemuksesta on etua aikakausien ymmärtämisessä sekä niitä heijastavien näyttämökuvien luomisessa. Teatterissa työskentely on ryhmätyötä, joten lavastajalta edellytetään kykyä toimia joustavasti yhdessä muun tuotantoryhmän kanssa. Monet elokuvat tehdään nykyään kansainvälisinä yhteistuotantoina, joten kielitaito on lavastajalle tärkeä. Ammatissa työskentelevän on oltava valmis jatkuvaan ammattitaitonsa kehittämiseen.

Muotoilu

Muotoilijan työtä on suunnitella erilaisia tuotteita tai palveluita. Muotoilija tuntee muotoilun prosesseja ja osaa hyödyntää teknologiaa muotoilun tukena, muotoilu nähdään osana kulttuuria. Muotoilija osaa suunnitella tuotteita, jotka ovat sekä toiminnallisia että visuaalisesti miellyttäviä. Muotoilijan tulee tuntea tuotteensa kohderyhmä ja sen tarpeet.

Muotoilijan työhön kuuluu vastuullisuuden ja ympäristökysymysten sekä kestäväen kehityksen näkökulmat. Muotoilija voi lähestyä näitä esimerkiksi materiaalivalintojen ja tuotteen käyttöiän pidentämisen suhteen. Työtä tehdään nykyään usein teknologian avulla ja muotoilun alasta riippuen erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia käytetään. Muotoilija voi työllistyä esimerkiksi kokeellisen muotoilun, sarjatuotannon tai palvelumuotoilun pariin.

Muotoilijan työssä tarvitaan luovuutta ja suunnittelutaitoja. Työ on asiakaslähtöistä ja työssä tarvitaan niin kirjallista, suullista kuin visuaalista viestintätaitoa. Työskentely voi olla yhteistyötä, jolloin tiimityötaitoja tarvitaan. Monesti työssä tarvitaan hyvää stressinsietokykyä sekä ymmärrystä liiketoiminnasta. Joillakin aloilla materiaali- ja pölyallergiat voivat haitata työskentelyä.

Sisustusarkkitehti

Sisustusarkkitehti suunnittelee työssään julkisten ja yksityisten tilojen sisustusta sekä huonekaluja. Päämääränä on luoda toimeksiantajan sekä käyttäjien tarpeisiin sopivia, toimivia ympäristöjä ottaen samalla huomioon taloudelliset ja ympäristöeettiset näkökulmat. Tyypillisiä kohteita sisustusarkkitehdille ovat muun muassa toimistot, liiketilat, ravintolat ja majoitustilat. Myös erilaiset julkiset tilat kuten kirjastot, virastotalot, koulut ja sairaalat sekä edustustilat ja asunnot voivat olla työn kohteena.

Suunnittelutyöhön kuuluu monien erilaisten piirustusten sekä rakennuslupa-asiakirjojen laatiminen. Lisäksi työ sisältää valaistus-, väri-, tekstiili- ja pintamateriaalisuunnittelua sekä toteutuksen valvontaa. Työtehtäviin kuuluu myös kalusteiden suunnittelu osana sisustuksen kokonaistoteutusta. Sisustusarkkitehti työskentelee yhdessä toimeksiantajan, tilan käyttäjien, arkkitehtien, urakoitsijoiden ja materiaalityöntekijöiden kanssa.

Sisustusarkkitehdin työpaikkoja ovat arkkitehti- ja sisustusarkkitehtitoimistot, julkiset rakennuttajayhteisöt, virastot sekä huonekalu-, muotoilu- ja sisustusalan yritykset. Sisustusarkkitehdit toimivat myös itsenäisinä yrittäjinä.

Sisustusarkkitehdin työssä tarvitaan esteettistä näkemystä, luovuutta, hyvää tilan ja valon hahmotuskykyä ja värisilmää. Lisäksi rakenteiden ja materiaalien sekä rakennuslainsäädännön tuntemus on tärkeää. Ammatti edellyttää oma-aloitteisuutta ja yhteistyökykyä, sisustusarkkitehdin on osattava huomioida tilan käyttäjien toiveet ja

tarpeet käytännöllisellä tavalla. Työssä on tarpeellista myös hallita tietotekniikan ja erilaisten suunnitteluohjelmien käyttö.

Kuvataiteilija

Kuvataiteilija toteuttaa erilaisia taiteellisia hankkeita yksin ja yhdessä muiden tahojen kanssa. Työ on hyvin yksilöllistä ja jokaisella taiteilijalla on omat työskentelymenetelmänsä, aiheamaailmansa ja näkemyksensä. Ammatin työnkuvat ovat laajat, mutta yleensä työ koostuu teosten ideoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja esittämisestä sekä vuorovaikutuksesta taiteen vastaanottajien kanssa.

Kuvataiteilija voi olla suuntautunut esimerkiksi kuvanveistoon, maalaustaiteeseen, taidegraafiikkaan, liikkuvaan kuvaan tai valokuvataiteeseen. Myös uudenlaiset materiaalit ja teknologia antavat lukuisia sovellusmahdollisuuksia taiteen tekemiseen.

Kuvataiteilijat työskentelevät pääsääntöisesti vapaina taiteilijoina tai freelancereina. Toimeentulon turvaamiseksi monet tekevät lisäksi jotakin muuta työtä. Kuvataitealan ammattilaisia toimii myös opetuksen, taidearvostelun ja taidehallinnon tehtävissä. Kuvataiteilijan tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi kuvanveistäjä, graafikko, taidemaalari, valokuvaaja, kuvittaja, mediataiteilija tai yrittäjä.

Kuvataiteilijan ammatti vaatii ilmaisun halua, taiteellista ja visuaalista lahjakkuutta sekä kädentaitoja ja luovuutta. Taiteellinen työ vaatii uskoa omiin kykyihin, pitkäjänteisyyttä ja paineensietokykyä. Epävarmuutta esimerkiksi toimeentulon suhteen tulee pystyä sietämään, kun tunnustuksen saaminen omasta työstä voi olla vaikeaa. Vaikka taiteellinen työ on melko itsenäistä, tulee kuvataiteilijan pystyä toimimaan yhdessä esimerkiksi muiden taiteilijoiden, taiteen välittäjien ja yleisön kanssa.

Näyttelijä

Näyttelijät ovat esiintyviä taiteilijoita, jotka työskentelevät teattereissa, televisiossa ja elokuvissa. Työhön kuuluu muun muassa erilaisiin rooleihin perehtymistä, harjoituksia ja esityksiä tai kuvauksia. Näyttelijä joutuu usein samanaikaisesti perehtymään tulevaan rooliin, harjoittelemaan työn alla olevaa roolia ja näyttelemään ohjelmistossa olevia rooleja, joita saattaa olla useampikin. Monet näyttelijät ovat myös julkisuudessa tunnettuja henkilöitä sekä saattavat esimerkiksi juontaa erilaisia ohjelmia ja tilaisuuksia.

Työssä ollaan jatkuvasti sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muun taiteellisen ja teknisen henkilökunnan sekä teatterissa myös yleisön kanssa. Näyttelijän työympäristönä ovat teatterissa harjoitustilat ja näyttämöt, elokuva- ja tv-produktioissa ne puolestaan vaihtelevat kuvauspaikkojen mukaan.

Näyttelijöitä työllistävät teatterit sekä elokuva- ja tv-produktiot. Suurin osa näyttelijöistä työskentelee freelanceina. Freelance-näyttelijä on tyypillisesti samanaikaisesti mukana useiden eri työnantajien, kuten tv-kanavien, elokuvatuottajien ja teatterien produksioissa.

Näyttelijän työ vaatii kykyä eläytyä erilaisiin rooleihin ja vangita katsojan mielenkiinto omalla suorituksella. Ammatissa tarvitaan luovuutta ja kekseliäisyyttä sekä yhteistyökykyä toisten näyttelijöiden, ohjaajan ja muun työryhmän kanssa toimimiseen. Useiden roolien harjoittelu ja esittäminen samana ajanjaksona vaatii hyvää keskittymis- ja paineensietokykyä. Työskentely voi olla sekä henkisesti että fyysisesti ajoittain raskasta ja työajat vaativat joustavuutta. Vahvasta itseluottamuksesta on hyötyä varsinkin silloin, kun omaan roolisuoritukseen kohdistuu arvostelua.

Ohjaaja

Ohjaaja työskentelee teatterissa ja johtaa työryhmää, johon kuuluvat sekä taiteelliset että tekniset työntekijät. Ohjaaja osallistuu teatterin ohjelmiston suunnitteluun ja valmisteluun, tekee ehdotuksia ohjauksesta ja roolien jakamisesta näyttelijöille, pitää harjoituksia ja valvoo esityksiä. Tehtävään kuuluu löytää ohjattavalle teokselle sen ominainen muoto. Ohjaajalla on yleensä melko vapaat kädet toteuttaa omaa taiteellista näkemystään, mutta samalla vastuu siitä, että näytelmä valmistuu ajoissa. Työssään ohjaajan tulee seurata koti- ja ulkomaisia teatteritapahtumia ja alan lehdistöä. Elokuvaohjaajan toimenkuva vastaa pitkälti teatteriohjaajan työtä.

Ohjaajia työllistävät teatterit ja televisio. Suuri osa ohjaajista työskentelee freelancereina.

Ohjaajan ammatissa tarvitaan esimies-, vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaitoja, kun työtä tehdään hyvin sosiaalisessa ympäristössä. Teatteritaiteen laaja tuntemus sekä taiteellinen näkemys ovat tärkeitä. Roolien jakamisessa hyvästä ihmistuntemuksesta on hyötyä. Ohjaajan on kyettävä ottamaan vastaan ja kestettävä yleisön ja kriitikoiden kielteinenkin palaute. Hyvä stressinsietokyky on tarpeen, kun esitysten aikataulut, budjetit sekä korkean taiteellisen tason säilyttäminen voivat aiheuttaa ristiriitoja.

Dramaturgi

Dramaturgi työskentelee teatterin ja television palveluksessa taiteellisissa tehtävissä ohjelmiston suunnittelun ja näytelmien muokkaamisen parissa.

Teattereissa dramaturgit suunnittelevat ohjelmistoa yhdessä ohjaajan tai teatterin johtajan kanssa. Dramaturgin tehtäviin kuuluu teatterimaailman tapahtumien seuraaminen sekä teatterin ohjelmistoon sopivien tekstien löytäminen. Työhön kuuluu myös näytelmien muokkaaminen sekä mahdollisesti myös omien näytelmien kirjoittaminen. Radiossa ja TV:ssä dramaturgi sekä huolehtii uusien tekstien tilaamisesta, niiden lukemisesta, muokkaamisesta

ja kehittämisestä kirjoittajan kanssa että tekee tuotantoehdotuksia. Dramaturgin tärkeä tehtävä on seurata yhteiskunnallista ja kulttuurillista keskustelua ja pohtia kuinka teatteria voisi hyödyntää yhteisön puheenvuorona ja kohtaamispaikkana.

Dramaturgit työskentelevät teattereissa, televisiossa ja radiossa sekä toisinaan dramaturgian opettajana oppilaitoksissa. Myös teatterialan järjestöt työllistävät jonkin verran dramaturgeja. Suuri osa dramaturgeista toimii freelanceina, joiden työt muodostuvat erilaisista lyhytaikaisista projekteista.

Dramaturgeilta odotetaan kirjallista lahjakkuutta, draamallisten rakenteiden hahmotuskykyä sekä perehtyneisyyttä draaman historiaan. Työssä on tärkeää tuntee teatterin ei-kielellisiä kerrontakeinoja kuten valoa, ääntä, liikettä sekä tilan tarjoamia mahdollisuuksia ja näyttelijäntyötä. Töitä tehdään useimmiten ryhmässä, joten yhteistyötaidot ja joustavuus, mutta myös kyky itsenäiseen työskentelyyn ovat tärkeitä. Vakituksia työpaikkoja on tarjolla vähän, joten dramaturgin ammatti vaatii epävarmuuden sietämistä.

Tanssija

Tanssitaiteilijat työskentelevät erilaisissa tanssiteoksissa, näyttämöesityksissä sekä televisiossa. Työnkuva vaihtelee sen mukaan, minkälaista tanssia ja mitä tanssilajia tanssija esittää ja missä hän työskentelee. Tanssilajit vaihtelevat nykytanssista balettiin ja ryhmäesityksistä sooloihin. Tanssija voi esiintymisen ohella tai sen sijasta työskennellä myös koreografina tai tanssinopettajana.

Tanssijan työympäristönä on harjoitussali sekä näyttämö tai muu tila, jossa hän esiintyy. Työaika keskittyy päivään, jolloin yleensä harjoitellaan sekä iltaan, jolloin esitykset ovat. Useimmat tanssiteatterit tekevät kiertuetyötä, jolloin työhön kuuluu myös paljon matkustamista.

Suuri osa tanssitaiteilijoista työskentelee freelancereina, jotka tekevät projektikohtaisia kiinnityksiä eri teoksiin. Joihinkin suurimpiin teattereihin ja tanssiryhmiin tanssijoita kiinnitetään päätoimisesti tai vierailusopimuksin.

Tanssijan työ edellyttää luovuutta, taiteellisuutta, musikaalisuutta ja hyvää fyysistä kuntoa. Kyky ryhmätyöskentelyyn on tärkeää, sillä esitykset tehdään usein monien tanssijoiden yhteistyönä. Oman ammattitaidon ylläpitämiseksi vaaditaan jatkuvaa, yleensä päivittäistä harjoittelua, joka tapahtuu usein itsenäisesti ja ilman ulkopuolista tukea ja ohjausta. Uusien koreografioiden omaksuminen vaatii kykyä oppia ja hahmottaa suuriakin kokonaisuuksia nopeasti. Tanssijan on kyettävä sietämään epävarmuutta, sillä vakituisen työn ja toimeentulon löytäminen alalta on vaikeaa.

Valo-/äänisuunnittelija

Sekä valo- että äänisuunnittelija ovat oman alansa monipuolisia osaajia taiteen ja kulttuurin kentällä. Suunnittelija tuntee oman alansa perinteisiä toimintatapoja ja nykykäytäntöjä, hallitsee erilaisia ilmaisukeinoja ja välineitä sekä tuntee taiteellisen suunnitteluprosessin. Hän osaa toimia aktiivisena ja muut huomiovana jäsenenä moniammatillisessa suunnitteluryhmässä. Uusien teknologioiden sekä toimintatapojen omaksuminen on osa ammattia. Valo- ja äänisuunnittelijalla on sekä kyky tuottaa taiteellista sisältöä että halu tehdä käytännönläheistä työtä.

Valo- ja äänisuunnittelijalla on vahva taiteellinen näkemys sekä hyvät valmiudet äänen, valon sekä valaistus- ja videoteknologian käyttöön ilmaisuvälineenä. Hän toimii teatteri-, tanssi-, ooppera-, musiikki-, sirkus- ja mediataiteen parissa sekä muun esittävän taiteen ja kulttuurin aloilla. Ammattitaidosta on hyötyä myös museo- ja näyttelytoiminnassa sekä erilaisissa tapahtumatuotannoissa. Suunnittelija voi työskennellä kiinnitettynä teatteriin, freelancerina, yrityksissä, vapaissa ryhmissä tai itsenäisenä suunnittelijana tai taitelijana.

Valo- ja äänisuunnittelijan työ on teknisesti vaativaa ja vastuullista. Teknisen osaamisen lisäksi ammatissa vaaditaan taiteellista silmää, luovuutta ja yhteistyökykyä. Myös organisointitaidot sekä kyky ottaa vastaan palautetta ovat tärkeitä. Työ saattaa olla ajoittain fyysisesti raskasta ja työpäivät pitkiä. Olennainen osa ammattia ovat alan kehityksen seuraaminen kotimaassa ja kansainvälisesti sekä oman ammattitaidon tietoinen kehittäminen.

Muusikko

Muusikko työskentelee musiikin parissa. Työ voi olla musiikin esittämistä, luomista, musiikkiteknologian käyttöä tai liittyä musiikin tuotantoon tai opettamiseen. Eri soitinten lisäksi musiikin suuntautumisvaihtoehtoja ovat esimerkiksi kirkkomusiikki, orkesterin johtaminen, oopperalaulu, jazzmusiikki ja musiikkiteknologia. Musiikkiteatterit, erilaiset produktiot ja asiantuntijatehtävät ovat yksi työllistymismahdollisuus.

Esiintyvä muusikko voi työskennellä taiteilijana muun muassa orkestereissa, yhtyeissä ja studiossa. Musiikin tekemiseen ja tuottamiseen painottuvissa työtehtävissä sanoitetaan, sävelletään, sovitetaan ja työskennellään musiikkiteknologian parissa. Työhön voi kuulua myös sisällöntuottamista ja äänisuunnittelua. Muusikon työ voi olla yrittäjänä toimimista.

Muusikon työssä tarvitaan soittotaidon lisäksi hyvää rytmi- ja tyyliä. Musiikin oppiminen edellyttää pitkäjänteistä harjoittelua. Työssä vaaditaan kykyä niin itsenäiseen kuin ryhmätyöskentelyyn. Kontaktin luominen yleisöön sekä esimerkiksi muiden yhtyeen jäsenten kanssa työskenteleminen vaatii hyviä vuorovaikutustaitoja.

Työ on usein epäsäännöllistä ja ajoittuu ilta- ja viikonlopputyötä. Kilpailu on musiikkialalla kovaa, eikä tavanomaisia työsuhteen etuja ja takeita pitkäaikaisesta työsuhteesta välttämättä ole.

Musiikkitieteet

Musiikkitiede tarkastelee musiikkia sen kaikissa eri muodoissa ja pyrkii musiikillisten ilmiöiden ymmärtämiseen tutkimuksen keinoin. Tarkastelun kohteena voi olla esimerkiksi klassinen musiikki, populäärimusiikki, elokuva-, tv- ja pelimusiikki tai äänisuunnittelu.

Musiikkitieteen avulla voidaan lisätä ymmärrystä siitä, miten ihmiset tekevät, kokevat ja ymmärtävät musiikkia. Musiikkitieteilijällä on monipuoliset valmiudet tuottaa ja tulkita soivaa kulttuuria koskevaa tietoa. Työkenttä on laaja aina musiikkiteollisuudesta musiikkikritiikkiin ja kulttuurihallinnon tehtäviin.

Musiikkitieteen asiantuntija ymmärtää musiikin psykologista, sosiaalista ja kulttuurista luonnetta sekä soveltaa näitä työelämässä. Hän tuntee musiikkitieteen keskeiset käsitteet ja tiedonhankinnan menetelmät sekä musiikintutkimuksen eri alueet ja osaa hankkia ja arvioida musiikkitieteellistä tutkimustietoa ja soveltaa tietojaan ja taitojaan tutkimusaiheisiin. Hän hallitsee myös musiikkitekologiset sovellukset ja äänitysteknologian.

Musiikkitieteen asiantuntijat sijoittuvat työelämässä erilaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin musiikki- ja kulttuurialan hallinto- ja asiantuntijatehtäviin. Heitä työllistävät muun muassa orkesterit, järjestöt, musiikkikirjastot, musiikkioppilaitokset ja korkeakoulut, festivaalit sekä musiikkiteollisuus ja media. Tehtävänimikkeenä voi olla esimerkiksi opettaja, tiedottaja, kirjastoamanuenssi, tuotantopäällikkö, tutkija tai viestintäassistentti.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen sivut:

Centria-ammattikorkeakoulu: <https://web.centria.fi/>
Diakonia-ammattikorkeakoulu: <https://www.diak.fi/>
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu: <https://www.haaga-helia.fi/fi/etusivu>
Humanistinen ammattikorkeakoulu: <https://www.humak.fi/>
Hämeen ammattikorkeakoulu: <https://www.hamk.fi/>
Jyväskylän ammattikorkeakoulu: <https://www.jamk.fi/fi/Etusivu/>
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu: <https://www.xamk.fi/>
Kajaanin ammattikorkeakoulu: <https://www.kamk.fi/fi>
Karelia-ammattikorkeakoulu: <https://karelia.fi/fi/>
Lahden ammattikorkeakoulu: <https://www.lamk.fi/fi>
Lapin ammattikorkeakoulu: <https://www.lapinamk.fi/fi>
Laurea-ammattikorkeakoulu: <https://www.laurea.fi>
Metropolia Ammattikorkeakoulu: <https://www.metropolia.fi>
Oulun Ammattikorkeakoulu: <https://www.oamk.fi/fi/>
Poliisiammattikorkeakoulu: <https://www.polamk.fi/fi>
Saimaan ammattikorkeakoulu: <https://www.saimia.fi/fi-FI/>
Satakunnan ammattikorkeakoulu: <https://www.samk.fi>
Savonia-ammattikorkeakoulu: <https://portal.savonia.fi/amk/fi>
Seinäjoen ammattikorkeakoulu: <https://www.seamk.fi>
Tampereen ammattikorkeakoulu: <https://www.tuni.fi/fi>
Turun ammattikorkeakoulu: <https://www.turkuamk.fi/fi/>
Vaasan ammattikorkeakoulu: <http://www.puv.fi/fi/>
Yrkeshögskolan Arcada: <https://www.arcada.fi/fi>
Yrkeshögskolan Novia: <https://www.novia.fi/fi/>

Yliopistojen sivut:

Aalto-yliopisto: <https://www.aalto.fi/fi>
Helsingin yliopisto: <https://www.helsinki.fi/fi>
Itä-Suomen yliopisto: <https://www.uef.fi/etusivu>
Jyväskylän yliopisto: <https://www.jyu.fi/fi>
Lapin yliopisto: <https://www.ulapland.fi/FI>
LUT-yliopisto: <https://www.lut.fi/>
Maanpuolustuskorkeakoulu: <https://maanpuolustuskorkeakoulu.fi/etusivu>
Oulun yliopisto: <https://www oulu.fi/yliopisto/>
Taideyliopisto: <https://www.uniarts.fi/>
Tampereen yliopisto: <https://www.tuni.fi/fi>
Turun yliopisto: <https://www.utu.fi/fi>
Vaasan yliopisto: <https://www.univaasa.fi/fi>